

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Artikel 12-rapport

Muiden 2015

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES
DIRECTORAAT-GENERAAL BESTUUR EN KONINKRIJKSRELATIES
DIRECTIE BESTUUR, DEMOCRATIE EN FINANCIËN
AFDELING FINANCIËEL EN INFORMATIESTELSEL

Rapport naar aanleiding van het verzoek van de gemeente Muiden voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds over het begrotingsjaar 2015

Den Haag, 19 maart 2015

Inhoudsopgave	Pagina
Bestuurlijke samenvatting	5
1 Inleiding	8
1.1 Aanvraag aanvullende uitkering 2015	8
1.2 Selectiegroep en kernegevens	9
1.3 Karakteristiek Muiden	9
1.4 Verslag provincie Noord-Holland 2014	9
1.5 Stand van zaken herindeling	9
1.6 Tussenrapport	10
1.7 Reactie gemeente op het tussenrapport	11
1.8 De aanpak	11
2 Algemene en bijzondere voorschriften	12
2.1 Inleiding	12
2.2 Algemene voorschriften	12
2.3 Bijzondere voorschriften	12
2.4 Conclusie	12
3 Financiële resultaten	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Uitkomsten jaarrekeningen 2010 tot en met 2013	13
3.3 Accountantsrapport over de jaarrekening 2013	14
3.4 Conclusie	14
4 Reserves en voorzieningen	15
4.1 Inleiding	15
4.2 Verloop van de reserves en voorzieningen	15
4.3 Vrij aanwendbare reserves/algemene reserve	15
4.4 Niet-aanwendbare reserves en voorzieningen	17
4.5 Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit	23
4.6 Conclusie	25
5 Eigen inkomsten	26
5.1 Inleiding	26
5.2 Belastingpakket 2015	26
5.3 Overige heffingen	28
5.4 Woonlasten	29
5.5 Kwijtschelding	31
5.6 Conclusie	31
6 De nettolasten vergeleken	32
6.1 Inleiding	32
6.2 De vergelijking met zichzelf	33
6.3 Toelichting op de verschillen per cluster	37
6.4 Conclusie	37

7.	Het begrotingstekort	39
7.1	Inleiding	39
7.2	Begroting 2014 en de belangrijkste wijzigingen	39
7.2.1	Gepresenteerd begrotingstekort 2014	39
7.2.2	Begrotingswijziging ondertekening VOK	39
7.2.3	Overige begrotingswijziging	41
7.3	Begrotingstekort 2015 en overige wijzigingen	41
7.3.1	Gepresenteerd begrotingstekort 2015	41
7.3.2	Nog door te voeren begrotingswijzigingen 2015-2018	42
7.4	Beheerplannen	45
7.5	Schoon opleveren	45
7.6	Berekening bijdrage artikel 12	46
7.7	Conclusie	46
8	Conclusie en advies	47
	Bijlagen:	
1	Kerngegevens gemeente Muiden en selectiegroep 2014	48
2	Aanvraag aanvullende uitkering 2015	49
3	Verschillenanalyse nettolasten Muiden	53
4	Vergelijking verschil nettolasten met uitkering uit het gemeentefonds tussen Muiden en de selectiegroep	68

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

Dit rapport heeft tot doel de beheerders van het gemeentefonds naar aanleiding van de artikel 12-aanvraag van de gemeente Muiden te adviseren over de hoogte van de te verstrekken aanvullende uitkering voor het jaar 2015. Een gemeente kan op grond van artikel 12, eerste lid, van de Financiële verhoudingswet (Fvw) om een aanvullende uitkering verzoeken. De beheerders van het gemeentefonds kunnen voor één of meer uitkeringsjaren een aanvullende uitkering toekennen. In het Tussenrapport van 15 oktober 2014 is geconcludeerd dat de aanvraag tijdig is ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het zogenaamde belastingpakket voldoen aan het voorgeschreven redelijk peil en er sprake is van een aanmerkelijk én structureel tekort. Ook is daarin vermeld dat vanwege de naderende herindeling, het de intentie was om het artikel 12-rapport 2015 al in het eerste kwartaal af te ronden zodat de gemeente, de provincie en daarna de Raad voor de financiële verhoudingen kunnen reageren. De fondsbeheerders kunnen naar verwachting medio 2015 een definitief besluit nemen over de aanvullende bijdrage uit het gemeentefonds. Het resultaat van het artikel 12-traject is dat de gemeente Muiden `schoon wordt opgeleverd. Dit betekent dat de herindelingspartners niet worden belast met tekorten uit het verleden en dat de begroting van Muiden structureel en reëel in evenwicht is.

Bevindingen

Naast het reguliere vergelijkingsonderzoek tussen de (netto)lasten van de gemeente met de uitkering uit het gemeentefonds op clusterniveau (=vergelijking met zichzelf) is ook gekeken naar de eigen inkomsten, de reservepositie van de gemeente en het onderhoud van de kapitaalgoederen. Verder is specifiek aandacht besteed aan de financiële consequenties van de KNSF-overeenkomst en de grenscorrectie Bloemendalerpolder.

In 2014 is het totaal van de reserves en voorzieningen in Muiden sterk gedaald. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door de daling van de algemene reserve. De voornaamste reden is de vaststellingsovereenkomst (VOK) De Krijgsman, die voor een negatieve algemene reserve heeft gezorgd in 2014. De bestemmingsreserves daarentegen zijn behoorlijk gestegen. Dit komt vooral door de reserves Grote projecten, Groen De Krijgsman en Wegen.

De negatieve stand van de algemene reserve van Muiden laat het niet toe om van uit de algemene reserve bij te dragen aan de reductie van het relevante tekort. De negatieve stand van de algemene reserve vereist zelfs een omvangrijke sanering. Om de algemene reserve, na de sanering, achter te laten op het minimumniveau (de zogenaamde 2%-drempel) van € 147.577 zal in totaal € 12.799.000 moeten worden gesaneerd.

Bij de bestemmingsreserves en voorzieningen is beoordeeld of het aanhouden ervan, evenals de hoogte, strikt nodig is. Voor de meeste bestemmingsreserves en voorzieningen is door de gemeente aangetoond via aangegane verplichtingen, realistische bestedingsplannen dan wel risicoramingen dat deze noodzakelijk zijn. Alleen bij een deel van de voorzieningen voor het buitenonderhoud van basisscholen (€ 219.500) zijn de inspecteurs van oordeel dat deze vrij kunnen vallen omdat de gemeente vanaf 2015 niet langer verantwoordelijk is voor het buitenonderhoud en de voorzieningen niet overgaan.

De voorgestelde bestemmingsreserve Groen De Krijgsman wordt in artikel 12 niet gehonoreerd omdat deze structurele kosten gedekt kunnen worden binnen de meerjarenraming.

Ten aanzien van de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente is geconstateerd dat deze hoger is dan de door de gemeente Muiden becijferde € 300.000. Na de sanering van de algemene reserve heeft deze de omvang van de 2%-drempel volgens de artikel 12-handleiding van € 147.577. De gemeente en haar rechtsopvolger worden na afronding van de artikel 12-periode via de stille reserves en verdere bezuinigingen in staat geacht om de aanwezige weerstandscapaciteit verder op te bouwen, die is gerelateerd aan de risicoanalyse.

De woonlasten (OZB, reinigingsheffing en rioolheffing) in 2014 voor een meerpersoonshuishouden liggen in Muiden € 244 (23,8%) boven het gemiddelde in de selectiegroep. Dit hangt samen met alle drie de lasten, maar in het bijzonder met de reinigingsheffing en de OZB. De woonlasten in 2014 zijn in Muiden € 316 (31%) hoger dan het gemiddelde in Nederland. In 2015 stijgen de OZB-lasten per huishouden om te voldoen aan de artikel 12-norm (120% van het landelijk gemiddeld OZB-tarief). Daarentegen dalen in 2015 de lasten per huishouden bij de rioolheffing en reinigingsheffing. Dit komt door een eenmalige onttrekking in 2015 uit de bestemmingsreserves afvalstoffen en riolering.

Bij de vergelijking van de OZB-tarieven woningen en niet-woningen komt naar voren dat in 2014 de selectiegemeenten gemiddeld over een lager tarief beschikken. In 2015 zien we een daling van de WOZ-waarde woningen en niet-woningen in Muiden. Dit vloeit aan de ene kant voort uit de daling van de woningprijzen en aan de andere kant uit de daling van de waarde van het KNSF-terrein, hetgeen is overeengekomen in de Vaststellingsovereenkomst De Krijgsman.

De overige belastingen en heffingen liggen in Muiden op een fors hoger niveau dan het gemiddelde van de selectiegroep. Dit wordt met name veroorzaakt door de parkeerbelasting en de precariobelasting. Omdat het nog onzeker is of de precariobelasting ook daadwerkelijk binnenkomt, heeft de gemeente in 2014 een voorziening gevormd van dezelfde omvang.

De vergelijkingen met de normbedragen van het gemeentefonds, met het landelijke beeld en met de nettolasten van de selectiegroep wordt als belangrijke indicatie gezien voor de te nemen maatregelen om de financiële problemen te verminderen.

Geconcludeerd wordt dat Muiden in 2015 bij de inkomstenclusters hogere OZB-baten heeft dan waar het gemeentefonds rekening mee houdt en dan de selectiegroep. Ook ten opzichte van het landelijk beeld heft Muiden meer aan OZB. De verklaring is dat de OZB in 2015 fors is verhoogd om te voldoen aan de toelatingseis (redelijk peil van OZB) voor toetreding artikel 12.

De nettolasten zitten in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 1,2 miljoen boven het niveau van het gemeentefonds. Als de structurele uitgaven (nettolasten gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten) van de clusters waarvan de structurele uitgaven nu boven het niveau van het gemeentefonds zitten, worden verlaagd naar het niveau van het gemeentefonds dan levert dit een bezuiniging op van maximaal € 1,8 miljoen. Met name op de clusters Algemene ondersteuning, Kunst en ontspanning, Bevolkingszaken, Openbare orde en veiligheid en Groen is er nog ruimte voor verdere bezuinigingen. Gezien deze structurele ruimte wordt van de gemeente Muiden een extra eigen inspanning gevraagd.

Voorstel

De financiële gevolgen als gevolg van de ondertekening van de Vaststellings-overeenkomst (VOK) zijn in eerste instantie door de gemeente Muiden geraamd op € 28,1 miljoen. Een deel van deze lasten (€ 12,1 miljoen) wordt veroorzaakt doordat de gemeente Muiden overeenkomstig de VOK geld tegen een lager percentage doorleent aan de projectontwikkelaars dan het rentepercentage dat de gemeente zelf moet betalen. Vanwege de dalende rente en omdat de gemeente nog niet al het geld heeft geleend, vallen deze lasten lager uit. In eerste instantie € 1,8 miljoen en inmiddels is de raming zelfs € 8,6 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat de financiële gevolgen van de VOK nu niet meer op € 28,1 miljoen worden geraamd maar op € 19,5 miljoen. Omdat een deel van de kosten (€ 1,8 miljoen) al in 2013 zijn verantwoord en voor een ander deel van de kosten, die op meerdere jaren in de toekomst betrekking heeft (zoals o.a. rente en onderhoudskosten), dekking is gevonden (door ombuigingen) binnen de meerjarenraming (€ 8,4 miljoen) blijft er nog een bedrag over van € 9,3 miljoen.

Behalve de VOK zijn er nog enkele andere problemen (waaronder achterstallig onderhoud aan de wegen) waarvoor binnen de begroting 2015 onvoldoende dekking is te vinden. Daarom wordt voorgesteld de gemeente Muiden een artikel 12-bijdrage toe te kennen van € 10.230.000. Met deze uitkering krijgt Muiden een structureel sluitende meerjarenbegroting en is de negatieve algemene reserve volledig weggewerkt. Dit betekent dat Muiden volgens de handleiding artikel 12 schoon wordt opgeleverd. Wel zullen de ombuigingen binnen de begroting 2015 en de meerjarenraming nog moeten worden gerealiseerd. Mocht dit niet volledig lukken dan hoeft dit niet tot problemen te leiden omdat de meerjarenraming een positief saldo laat zien (oplopend tot € 0,7 miljoen in 2019). Dit positieve saldo wordt niet in mindering gebracht op de artikel 12-bijdrage omdat het artikel 12-traject in 2015 wordt afgerond.

Met de voorgestelde aanvullende uitkering van € 10.230.000 kunnen de bekende problemen uit het verleden worden opgelost en is het aan de gemeente Muiden en de rechtsopvolgers om het weerstandsvermogen verder te versterken. Net als alle andere gemeenten zal Muiden in 2015 de financiële positie goed moeten bewaken en maatregelen moeten treffen wanneer de financiën onder druk komen te staan. Uiteraard zullen op dat moment noodzakelijke maatregelen in overleg met de rechtsopvolgers moeten worden genomen. De financieel toezichthouder, de provincie, zal hier in 2015 kritisch op toezien.

1 Inleiding

1.1 Aanvraag aanvullende uitkering 2015

De gemeente Muiden heeft bij brief van 26 maart 2014, waarin ze een beroep doet op artikel 12, tevens de financiële problemen toegelicht. Ook Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland gaan in op de oorzaak van de financiële problemen in het op 9 september 2014 vastgestelde provinciaal verslag in het kader van de aanvraag om aanvullende steun uit het gemeentefonds door de gemeente Muiden.

De oorzaken van het tekort zijn volgens de toezichthouder, het gevolg van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, extra personeelslasten voor het uitvoeren van de reguliere taken en voor werkzaamheden die van buiten de gemeente op Muiden afkwamen zoals de aanleg van het nieuwe snelweg tracé Schiphol-Amsterdam-Almere, de Bloemendalerpolder en het KNSF-terrein. De ambtelijke organisatie van Muiden is vanwege haar schaal niet goed toegerust voor de grote projecten waarmee de gemeente nu wordt geconfronteerd. De medewerkers van de gemeente zijn geen gelijkwaardige counterpart voor beter gespecialiseerde en hoger ingeschaalde medewerkers van private partijen, het rijk, provincie en gemeenten als Amsterdam en Almere. Muiden ziet zich daarom genoodzaakt om voor deze projecten dure externe expertise in te huren, waarvan de kosten maar ten dele vergoed worden via leges.

Voor de ontwikkeling van het terrein van de voormalige Koninklijke Nederlandse Springstoffen Fabriek (KNSF-terrein), waar woningbouw en gemengde woon/werklocaties zijn voorzien, heeft uiteindelijk tot de artikel 12- aanvraag geleid. Afspraken over de ontwikkeling waren vastgelegd in een tweetal intentieovereenkomsten (in 2002 tussen provincie, rijk (VROM) en de grondeigenaar, en in 2003 tussen gemeente en de eigenaar). Bij de uitwerking ervan is een geschil ontstaan tussen gemeente en ontwikkelaar KNSF Vastgoed over het aantal te realiseren woningen/kantoren in relatie tot het te handhaven natuurgebied. De ontwikkelaar heeft de gemeente Muiden verweten het project te vertragen, waardoor hij financiële schade heeft ondervonden. Daarin is de ontwikkelaar door de bestuursrechter op 11 augustus 2010 voor de periode vanaf maart 2006 tot en met april 2008 in het gelijk gesteld. In hoger beroep heeft de KNSF een claim neergelegd van € 376 miljoen.

Uiteindelijk heeft de gemeenteraad op 20 februari 2014 besloten in te stemmen met de vaststellingsovereenkomst (VOK) tussen Muiden en KSNF Vastgoed (die op 7 maart 2014 is ondertekend) waarin nieuwe afspraken zijn gemaakt over de herontwikkeling van het KNSF-terrein. Daarin is geregeld dat finale kwijting van alle aanspraken over en weer uit het verleden plaatsvindt zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. De financiële consequenties van deze afspraken zijn door de gemeente Muiden geraamd op een bedrag van in totaal € 29 miljoen. Vanwege deze financiële consequenties heeft de gemeente Muiden voor tekening van de vaststellingsovereenkomst contact opgenomen met zowel de provincie Noord-Holland als het ministerie van BZK. Verwerking hiervan binnen de begroting van Muiden leidde tot een lastenverzwaring van circa € 13 miljoen voor 2014 en een bedrag van € 1,1 miljoen voor de jaren daarna. Vanwege deze hoge lasten heeft de gemeente Muiden bij brief van 26 maart 2014 voor het jaar 2015 een beroep gedaan op artikel 12 Financiële-verhoudingswet (Fvw). De gemeente is van oordeel dat de reguliere middelen tekort schieten om aan de financiële consequenties, die voortvloeien uit de vaststellingsovereenkomst, te kunnen voldoen. De algemene reserve van de gemeente was ook al sterk gedaald vanwege juridische- en ruimtelijkeordeningskosten (zie ook paragraaf 4.2).

1.2 Selectiegroep en kerngegevens

In het artikel 12-onderzoek 2012 is gebruik gemaakt van een selectiegroep van gemeenten, die over vergelijkbare kenmerken beschikken als Muiden. De selectiegroep bestaat uit de gemeenten Graft-De Rijp, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Renswoude, Schermer en Zeevang. Deze selectiegroep is op basis van de volgende factoren samengesteld:

- gemeenten met een (zoveel mogelijk) vergelijkbare sociale structuur en centrumfunctie (redelijk respectievelijk zonder);
- gemeenten uit dezelfde regio of provincie die zoveel mogelijk vergelijkbaar zijn;
- en een zoveel mogelijk vergelijkbare gemeente op de verdeelmaatstaf water.

Voor de kerngegevens van Muiden en de selectiegroep wordt verwezen naar bijlage 1.

1.3 Karakteristiek Muiden

Muiden is een gemeente in de Vechtstreek. De Vechtstreek behoort tot twee provincies: Utrecht en Noord-Holland. Het gebied strekt zich uit van de stad Utrecht, langs Oud-Zuilen, Maarssen, Breukelen, Nieuwersluis, Loenen, Vreeland, Nederhorst den Berg, Nigtevecht, Weesp tot aan Muiden.

Muiden heeft twee kernen; het vestingstadje Muiden aan de monding van de Vecht en het brinkdorp Muiderberg. Muiden kenmerkt zich als een gezellig toeristisch stadje aan de rand van het IJmeer. De haven en de sluis spelen hierin een centrale rol. Muiderberg met de lommerrijke Brink en het strand aan de rand van het IJmeer ademt een andere sfeer. Het is een relatief rustige plek om te wonen; daar kan men tevens genieten van het strandleven en watersport voor de kust.

Muiden heeft een gunstige ligging ten opzichte van Amsterdam, Almere en het Gooi. De gemeente telt in 2014 6.393 inwoners en maakt deel uit van het samenwerkingsverband Regio Gooi en Vechtstreek. De gemeente heeft een oppervlakte van 36,51 km² (waarvan 22,06 km² water). De grote hoeveelheid wateroppervlak komt onder andere doordat de gemeentegrenzen doorlopen over het water in het IJmeer.

1.4 Verslag provincie Noord-Holland 2014

Naar aanleiding van de aanvraag voor de aanvullende uitkering hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vanuit hun toezichhoudende verantwoordelijkheid een provinciaal verslag opgesteld. Het provinciaal verslag is op 16 september 2014 verzonden aan de beheerders van het gemeentefonds en in afschrift aan de Raad voor de financiële verhoudingen en de gemeenteraad van Muiden. Het verslag van de provincie is gebruikt bij het opstellen van het artikel 12-rapport.

1.5 Stand van zaken herindeling

In de vergadering van 23 juni 2014, hebben PS van Noord-Holland het Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp vastgesteld. In het herindelingsontwerp heeft de provincie het voorstel voor de samenvoeging van

Bussum, Muiden en Naarden en een grenscorrectie met Weesp in de Bloemendalerpolder gepresenteerd.

De ingediende zienswijzen laten duidelijk zien dat er ruim voldoende draagvlak is voor de fusie van de gemeenten Bussum, Naarden en Muiden. Wel zijn er wisselende reacties op de voorgenomen grenscorrectie tussen Muiden en Weesp. De gemeente Muiden is tegen de overdracht van het project Bloemendalerpolder aan de gemeente Weesp. De gemeente is o.a. van mening dat de nieuwe gemeente, waar Muiden deel van zal uitmaken, hierdoor de nodige inkomsten zal mislopen terwijl de gemeente in het voorbereidingstraject wel de nodige kosten heeft gemaakt. Hier zal in paragraaf 7.3.2 nader op in worden gegaan.

In de voorbereiding is ook aandacht besteed aan de claim van KNSF Vastgoed. Bij brief van 5 maart 2014 hebben GS toegezegd dat bij de uitvoering van de vaststellingsovereenkomst tussen de gemeente Muiden en het KNSF het amendement Van Beek (Tweede Kamer, 2011-2012, 32 280, nr 10.) wordt gehanteerd en voor zover nodig ook in het wetsvoorstel van de herindeling zal worden ingepast. Het amendement Van Beek houdt in dat de financiële consequenties, die het gevolg zijn van de juridische procedure tussen de gemeente Muiden en KNSF Vastgoed, voor de nieuwe gemeente nooit groter zullen zijn dan wanneer de gemeente Muiden zelfstandig zou zijn gebleven.

Wanneer de gemeente Muiden zelfstandig zou zijn gebleven, zou de gemeente overeenkomstig de handleiding artikel 12, na afloop van het artikel 12-traject nog te maken krijgen met een negatieve algemene reserve. De lasten voortvloeiend uit het wegwerken van de (gecorrigeerde) negatieve reserve dienen conform de handleiding artikel 12 binnen de termijn van meerjarenraming (in totaal 4 jaar) bij het relevante tekort te worden betrokken en op het niveau van de reguliere vrij te laten buffer van 2% van de uitkering gemeentefonds en de OZB-capaciteit te worden gebracht (zie ook paragraaf 4.3).

GS hebben met het ministerie van Binnenlandse Zaken afgesproken dat, indien zich onverhoopt problemen zouden voordoen, zij zich zullen inspannen om in goed overleg met de betrokken partijen in aanvulling op de genoemde artikel 12 procedure te helpen zoeken naar een oplossing voor het tekort waarmee de nieuwe gemeente wordt geconfronteerd.

1.6 Tussenrapport

De tussenrapportage is uitgebracht op 15 oktober 2014. In het tussenrapport worden de eerste resultaten van het artikel 12-onderzoek aangegeven. Het richt zich onder meer op de vraag of de gemeente voldoet aan de toelatingsnormen van artikel 12 en of er bepaalde gegevens ontbreken die voor de behandeling van het artikel 12-verzoek noodzakelijk zijn en welke zaken nog nader dienen te worden uitgezocht. Voorts bevat het tussenrapport een oordeel over de kwaliteit van het door de toezichthouder uitgevoerde toezicht.

Op basis van het gestelde in deze tussenrapportage kan worden geconcludeerd van de gemeente voldoet aan de algemene voorschriften voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, er is sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort en er wordt voldaan aan het redelijk peil;

Hoewel de gemeente al sinds 2007 onder preventief toezicht staat, kon de provincie als financieel toezichthouder deze artikel 12-aanvraag niet voorkomen. Verder werd geconstateerd dat de gegevens voor verder onderzoek aanwezig waren of binnen afzienbare termijn beschikbaar zouden komen zodat het

onderzoek naar de financiële positie van de gemeente Muiden kon worden voortgezet.

1.7 Reactie gemeente op het tussenrapport

Bij brief van 4 december 2014 heeft de gemeente een reactie gegeven op het tussenrapport. De gemeente is van mening dat de oorzaken van de artikel 12 aanvraag niet verwijtbaar aan de gemeente Muiden zijn toe te rekenen, dat uitgegaan wordt van een niet onherroepelijk vonnis, dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de reeds zeer forse eigen inspanningen van de gemeente Muiden en dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de beoogde herindeling en het amendement Van Beek. Tot slot vraagt de gemeente aandacht voor de wegvallende inkomsten als gevolg van de voorgestelde grenswijziging van de Bloemendalerpolder.

In dit rapport is rekening gehouden met de bezwaren van gemeente. Dit betekent echter niet dat alle bezwaren zijn weggenomen.

1.8 De aanpak

De gemeente Muiden vroeg in de artikel 12-aanvraag specifiek om een aanvullende uitkering in verband met de financiële consequenties van de Vaststellings-overeenkomst met de KNSF. In de Handleiding artikel 12 staat beschreven dat bij een artikel 12-gemeente een saneringsbegroting wordt opgesteld waarin staat aangegeven op welke wijze en op welke termijn de gemeente weer op eigen benen kan staan. Naast de financiële consequenties van de Vaststellingsovereenkomst is daarom ook de begroting als geheel geanalyseerd en is bijvoorbeeld ook aandacht besteed aan het onderhoud van kapitaalgoederen. Bij bijna alle artikel 12-gemeenten is namelijk te veel bezuinigd op het onderhoud van kapitaalgoederen waardoor de onderhoudsbudgetten niet toereikend zijn en er sprake is van achterstallig onderhoud.

Bij de opheffing van een gemeente, die een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 ontvangt, wordt een eindrapport opgemaakt waarbij eventuele tekorten over begrotingsjaren tot de datum van opheffing worden vastgesteld zodat een artikel 12-gemeente 'schoon' aan de nieuwe gemeente opgeleverd. Omdat de periode tot de herindeling zeer kort is (1 januari 2016), kan het saneringsplan over de datum van herindeling heengaan. Dit is in Muiden niet nodig gebleken (zie hoofdstuk 7) omdat de meerjarenraming vanaf 2016 een positief saldo laat zien.

In het tussenrapport van 15 oktober 2014 is al vermeld dat vanwege de naderende herindeling, het de intentie was om het artikel 12-rapport 2015 in het eerste kwartaal van 2015 al af te ronden zodat na reactie van de gemeente, de provincie en daarna de Raad voor de financiële verhoudingen de fondsbeheerders medio 2015 een definitief besluit zouden kunnen nemen over de aanvullende bijdrage uit het gemeentefonds. Daarom is in afwijking van een regulier artikel 12-traject het onderzoek al gestart begin juni 2014.

Naast het reguliere vergelijkingsonderzoek tussen de (netto)lasten van de gemeente met de uitkering uit het gemeentefonds op clusterniveau (=vergelijking met zichzelf) is ook gekeken naar de eigen inkomsten, de reservepositie van de gemeente en het onderhoud van de kapitaalgoederen. Verder is specifiek aandacht besteed aan de financiële consequenties van de KNSF-overeenkomst en de grenscorrectie Bloemendalerpolder.

2 Algemene en bijzondere voorschriften

2.1 Inleiding

Om in aanmerking te kunnen komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds moet een gemeente aan een aantal algemene voorschriften voldoen. Bovendien moet de gemeente voldoen aan eventuele bijzondere voorschriften. Hierna wordt nagegaan of, en in hoeverre, de gemeente Muiden aan deze algemene (paragraaf 2.2) en bijzondere (paragraaf 2.3) voorschriften voldoet. Paragraaf 2.4 bevat de conclusie op dit onderdeel.

2.2 Algemene voorschriften

De algemene voorschriften betreffen een drietal voorwaarden voor toelating tot de artikel 12-procedure. Deze hebben betrekking op de termijnen, het aanmerkelijk én structureel tekort en het redelijk peil van de eigen inkomsten.

In het tussenrapport is in hoofdstuk 2 geconcludeerd dat Muiden voldeed aan de voorwaarden om te worden toegelaten tot de artikel 12-procedure.

2.3 Bijzondere voorschriften

Eventuele aan de aanvullende uitkering verbonden bijzondere voorschriften gelden voor de tijd dat een gemeente is aangewezen op aanvullende steun uit het gemeentefonds. Bijzondere voorschriften blijven van kracht, zolang ook bij terugkeer na een afgeronde aanvullende uitkeringsperiode. Het verzoek van Muiden voor een aanvullende uitkering voor het jaar 2015 betreft een eerste aanvraag, daarom zijn er geen bijzondere voorschriften van kracht.

2.4 Conclusie

Zoals ook al in het tussenrapport is geconstateerd, is de aanvraag tijdig ingediend, liggen de eigen inkomsten behorende tot het belastingpakket boven het niveau van het redelijk peil en is er sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat Muiden voldoet aan de vereisten voor toelating tot artikel 12.

3 Financiële resultaten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt nagegaan of er bij Muiden sprake is geweest van sluitende rekeningen. Daartoe wordt een overzicht gegeven van de rekeningsresultaten over de laatste vier jaarrekeningen.

3.2 Uitkomsten jaarrekeningen 2010 tot en met 2013

Onderstaande tabel 3.1 brengt de ontwikkeling van de saldi van rekening voor en na bestemming van de reserves over de jaren 2010 tot en met 2013 in beeld.

Tabel 3.1 Rekeningsaldo voor en na bestemming (bedragen x € 1.000)

Jaarrekeningssaldo	2010	2011	2012	2013
Totaal baten	12.707	13.352	13.964	18.859
Totaal lasten	-15.697	-15.343	-15.231	-15.512
Saldo voor bestemming	-2.990	-1.991	-1.267	3.347
Mutaties reserves	350	1.185	2.281	-2.464
Saldo na bestemming	-2.640	-806	1.014	883

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente in 2010, 2011 en 2012 te maken had met een fors negatief rekeningssaldo voor bestemming.

Het negatieve saldo 2010 was nog € 1,6 miljoen groter dan al bij de begroting geraamd door dotaties aan de voorzieningen wachtgeld, KNSF-terrein, Bloemendalerpolder en onderwijs. In 2011 werd het tekort vooral veroorzaakt door de juridische kosten die betrekking hadden op het KNSF-terrein, een toevoeging aan de voorziening voor het KNSF-terrein en onderhoud aan wegen, verlichting en groen. Het onderhoud werd conform begroting gefinancierd door onttrekkingen aan bestemmingsreserves en de algemene reserve. Muiden raamde het onderhoud aan wegen niet structureel in de begroting maar door middel van een onttrekking aan de algemene reserve. De consequentie van deze systematiek is dat wanneer de algemene reserve geen ruimte hier meer voor biedt er ook geen middelen aanwezig zijn om het onderhoud te financieren.

In 2012 werd het negatieve rekeningssaldo vooral veroorzaakt door uitgaven op het terrein van onderhoud van kapitaalgoederen. Voor dit soort kosten heeft de gemeente of bestemmingsreserves gevormd of wordt een beroep op de algemene reserve gedaan. Structureel waren dit soort kosten niet in de begroting opgenomen.

In 2013 was het rekeningssaldo fors positief. De reden hiervan is dat in 2013 een bijdrage van € 3.225.000 is ontvangen voor nog te maken kosten voor het project A1/A6. Door deze bijdrage hoefde in 2013 een minder groot beroep te worden gedaan op de algemene reserve dan gepland. Van het resultaat na bestemming is een bedrag van € 2.500.000 gestort in de bestemmingsreserve grote projecten in verband met nog te maken ambtelijke kosten in 2014 en volgende jaren en € 725.000 in de bestemmingsreserve wegen voor het onderhoud van wegen. Dit betekent dat eigenlijk 2013 ook met een tekort is afgesloten.

3.3 Accountantsrapport over de jaarrekening 2013

De accountant heeft een goedkeurende verklaring verstrekt voor wat betreft het onderdeel getrouwheid. Voor rechtmatigheid heeft de accountant een verklaring met beperking afgegeven. Dit wordt veroorzaakt door een onrechtmatige aanbesteding in de ICT-dienstverlening.

3.4 Conclusie

De jaarrekeningen 2010, 2011 en 2012 sloten met een fors negatief saldo. In 2013 was dit fors positief. De reden hiervan is dat in 2013 een bijdrage van € 3.225.000 is ontvangen voor nog te maken kosten voor het project A1/A6. Zonder deze bijdrage, die volledig wordt bestemd voor de grote projecten en onderhoud van wegen, zou 2013 ook met een tekort zijn afgesloten.

4 Reserves en voorzieningen

4.1 Inleiding

Om te kunnen beoordelen of de gemeente nog een bijdrage kan leveren aan de vermindering van het aanvaardbare tekort, wordt de vermogenspositie van de gemeente beschouwd. Daarbij wordt bepaald wat de vrij aanwendbare reserves zijn. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Daarnaast wordt er nog gekeken of er ruimte zit in de voorzieningen.

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 4.2 het verloop van de reserves en voorzieningen geschetst, waarna in paragraaf 4.3 wordt beoordeeld of er vanuit de algemene reserve nog een bijdrage kan worden geleverd in het aanvaardbaar begrotingstekort. In paragraaf 4.4 komen de niet-aanwendbare reserves en de voorzieningen aan de orde en paragraaf 4.5 besteedt aandacht aan het weerstandsvermogen. Paragraaf 4.6 sluit het hoofdstuk af met enkele conclusies.

4.2 Verloop van de reserves en voorzieningen

Om te kunnen bepalen of reserves en voorzieningen kunnen bijdragen aan de vermindering van het aanvaardbaar tekort is allereerst de stand van die gemeentelijke reserves en voorzieningen, in het bijzonder de algemene reserve, van belang. In tabel 4.1 staat een overzicht van het verloop van de reserves en voorzieningen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de sanering van de algemene reserve en met vrijval en/of inzet van bestemmingsreserves of voorzieningen bij het wegwerken van het aanmerkelijk tekort. Uit de tabel blijkt dat het totaal van de reserves en voorzieningen in de periode 2012 - 2015 is gedaald. We zien dat de algemene reserve fors is gedaald. De voornaamste reden is de vaststellingsovereenkomst (VOK) De Krijgsman, die voor een negatieve algemene reserve heeft gezorgd in 2014. De bestemmingsreserves daarentegen zijn behoorlijk gestegen. Dit komt vooral door de reserves Grote projecten, Groen De Krijgsman en Wegen. In de paragrafen 4.3 en 4.4 wordt dieper ingegaan op respectievelijk de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen.

Tabel 4.1 Verloop algemene reserve, bestemmingsreserves en voorzieningen in Muiden per 31/12 voor sanering algemene reserve (bedragen x € 1.000)

Jaar	2012*	2013*	2014*	2015**	2016**	2017**	2018**
Algemene reserve	1871	-532	-12.651	-13.197	-13.953	-14.387	-14.708
Bestemmingsreserves	1.282	4.167	10.089	10.036	10.416	10.796	11.176
Totaal reserves	3.153	3.635	-2.562	-3.161	-3.537	-3.591	-3.532
Voorzieningen	2.163	2.268	2.301	2.350	2.222	2.223	2.150
Totaal reserves en voorzieningen	5.316	5.903	-261	-811	-1.315	-1.368	-1.382

* 2012 t/m 2014 o.b.v. jaarrekening

** 2015 t/m 2018 o.b.v. begroting

4.3 Vrij aanwendbare reserves/algemene reserve

Uitgangspunt is dat een artikel 12-gemeente, onder normale omstandigheden, een redelijk deel van de vrij aanwendbare reserves gebruikt om het begrotingstekort te

vermindere. Ten behoeve van tegenvallers dient een zekere buffer in stand te worden gehouden. Deze buffer is gelijk aan het drempelbedrag van 2% voor het aanmerkelijk én structureel tekort.

Volgens de artikel 12-handleiding zijn vrij aanwendbare reserves al die reserves waarvan niet onomstotelijk vaststaat dat ze niet-aanwendbaar zijn. Van belang hierbij is in ieder geval ook of zij zijn gevoed door specifieke uitkeringen, algemene middelen of bijdragen van derden.

Sanering algemene reserve

Uit tabel 4.3 blijkt het verloop van de algemene reserve in 2014 t/m 2018 voor sanering van de algemene reserve. Daarbij is nog geen rekening gehouden met het achterstallig onderhoud aan wegen, bruggen, groen en verlichting. Hoe de dekking hiervan is geregeld blijkt uit hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punten 2 t/m 5).

Tabel 4.3 Verloop algemene reserve 2014 t/m 2018 voor sanering (bedragen x € 1.000)

Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Stand algemene reserve per 1 januari		-532	-12.651	-13.197	-13.953	-14.387
Mutaties:						
Stand algemene reserve in jaarrekening 2013 na bestemming	815					
Bestemming resultaat 2013	2.465					
1e begrotingswijziging 2014	-3.812					
Gevolgen Vaststellingsovereenkomst (VOK) De Krijgsman volgens Muiden		-13.372	-892	-1.334	-1.084	-1.084
Correctie a.g.v. VOK (OZB en AU) in 2013 verwerkt		1.785				
Niet gerealiseerde bezuinigingen (primitieve begroting 2014)		-619				
Saldo (primitieve begroting 2014)		103				
Saldo (primitieve begroting 2015)			-242	-66	2	2
Voorjaarsnota 2014 (3 ^e begrotingswijziging 2014)		1.574	-128	-128	-128	-128
Projectbureau (6 ^e begrotingswijziging 2014)		-45	-45	-45	-45	-45
Meicirculaire 2014 (7 ^e begrotingswijziging 2014, 2e begrotingswijziging 2015)		-211	-129	-129	-129	-129
Najaarsnota 2014 (9 ^e begrotingswijziging 2014, 3e begrotingswijziging 2015)		-1.783	-47	-53	-53	-53
Septembercirculaire 2014 (10 ^e begrotingswijziging 2014)		203	169	251	255	238
Verhoging OZB artikel 12 redelijk peil			597	597	597	597
Bezuinigingsplan (5e begrotingswijziging 2015)			470	470	470	470
Niet gerealiseerde bezuinigingen (voorjaarsnota 2014)			-299	-319	-319	-319
Voorlopige jaarrekening 2014 (inclusief rekeningresultaat)		246				
OZB De Krijgsman						130
Stand algemene reserve per 31 december		-532	-12.651	-13.197	-13.953	-14.708

Per ultimo 2014 is dus een negatieve algemene reserve ontstaan van € 12,7 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door de financiële gevolgen van de vaststellingsovereenkomst (VOK) De Krijgsman. Tabel 4.4 geeft een nadere onderbouwing van deze financiële gevolgen volgens Muiden.

Tabel 4.4 Financiële gevolgen VOK De Krijgsman (bedragen x € 1.000)

Jaar	2014	2015	2016	2017	2018
Correctie te ontvangen OZB KNSF 2007-2013	-1.800				
Correctie te ontvangen OZB KNSF 2014-2016	-250	-250	-250		
Voorziening plankosten 2013	-1.000				
Bijdrage plankosten 2013	1.000				
Voorziening bovenwijkse voorzieningen	-110	-110	-110	-110	-110
Bijdrage bovenwijkse voorzieningen	110	110	110	110	110
Voorziening aanleg voetbalvelden	-1.000				
Bijdrage aanleg voetbalvelden	1.000				
Kosten extern projectbureau	-200	-200	-200	-200	-200
Aankoop openbaar gebied	-3.400				
Inrichting openbaar gebied	-3.800				
Beheer en onderhoud openbaar gebied	-3.200				
Rentelasten	-322	-442	-884	-884	-884
Transactiekosten	-400				
Totaal	-13.372	-892	-1.334	-1.084	-1.084

In deze negatieve stand is ook een bedrag van € 3,2 miljoen voor onderhoud openbaar gebied van het KNSF-terrein opgenomen. In hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punt 9) wordt hierop nader ingegaan.

In de sanering van de algemene reserve dient volgens artikel 12-beleid rekening te worden gehouden met het 2%-drempelbedrag ofwel in 2015 voor Muiden € 147.577. Dit is 2% van € 1.198.119 (OZB capaciteit 2015 o.b.v. rekentarieven GF) + 2% van € 6.180.712 (uitkering uit het gemeentefonds 2015 o.b.v. septembercirculaire 2014)). Het totaal te saneren bedrag voor de algemene reserve komt daarmee in 2015 op € 12,799 miljoen (zie tabel 4.5). Zie hiervoor ook hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punt 1).

Tabel 4.5 Sanering algemene reserve 2015 (bedragen x € 1.000)

Jaar	2015
Negatieve algemene reserve 1-1-2015	-12.651
Vorming 2% drempel algemene reserve	148
Sanering algemene reserve	12.799

Volgens de voorgestelde aanpak in het onderhavige artikel 12-rapport komt deze sanering van de negatieve algemene reserve in 2015 ten laste van de exploitatie.

4.4 Niet aanwendbare reserves en voorzieningen

Conform de Handleiding Artikel 12 Fvw gaat het bij niet aanwendbare reserves en voorzieningen om:

- bestemmingsreserves (voor zover geaccepteerd);
- voorzieningen (voor zover geaccepteerd).

Bij de bestemmingsreserves en voorzieningen wordt jaarlijks aan de hand van de jaarrekening steeds zo goed mogelijk beoordeeld of het aanhouden ervan, evenals de hoogte, strikt nodig is. Een en ander dient door de gemeente te worden aangetoond en gebaseerd te zijn op een aantoonbare verplichting, realistische bestedingsplannen dan wel risicoraming.

Bestemmingsreserves

Uit tabel 4.6 blijkt het verloop van de bestemmingsreserves in 2014 t/m 2018. De tabel laat het verloop zien op basis van de gegevens uit de begroting 2015 en voorlopige rekening 2014. In de tabel is nog geen rekening gehouden met vrijval en/of inzet van reserves bij het wegwerken van het aanmerkelijk tekort.

Tabel 4.6 Verloop bestemmingsreserves 2014 t/m 2018 (bedragen x € 1.000)

Bestemmingsreserves	Stand jaarrekening 2013	Bestemming rekeningresultaat 2013	Mutaties 2014	Stand ultimo 2014 na bestemming	Mutaties 2015	Stand ultimo 2015 na bestemming	Mutaties 2016	Stand ultimo 2016 na bestemming	Mutaties 2017	Stand ultimo 2017 na bestemming	Mutaties 2018	Stand ultimo 2018 na bestemming
Openbare verlichtingsplan	55		1	56		56		56		56		56
Handhaving	22		10	32		32		32		32		32
Wegen	323	725	367	1.415	380	1.795	380	2.175	380	2.555	380	2.935
Economische visie	35		-35	0		0		0		0		0
Onderwijs	20		-20	0		0		0		0		0
Bovenwijkse/maatschappelijke voorzieningen (was sportvoorzieningen)	157		-24	133		133		133		133		133
Groenbeleidsplan	177		-31	146		146		146		146		146
Ondergrondse containers	13		-13	0		0		0		0		0
Afvalstoffen	196		54	250	-210	40		40		40		40
Riool	1.628		81	1.709	-223	1.486		1.486		1.486		1.486
Wonen en omgeving	57		8	65		65		65		65		65
IZA-gelden	54		-39	15		15		15		15		15
Grote projecten	1.190	2.500	-1.357	2.333		2.333		2.333		2.333		2.333
Pensioenen ex-wethouders	259		47	306		306		306		306		306
Sociaal Domein	0	442	-80	362		362		362		362		362
Spieringbrug	50	500	-550	0		0		0		0		0
Kwaliteitsimpuls	0		0	0		0		0		0		0
Groen De Krijgsman	0		3.200	3.200		3.200		3.200		3.200		3.200
Bestemmingsresultaat jaarrekening	0		67	67		67		67		67		67
Totaal	4.236	4.167	1.686	10.089	-53	10.036	380	10.416	380	10.796	380	11.176

Openbare verlichtingsplan: € 56.000

De gemeente Muiden wil voldoen aan de landelijke richtlijnen voor openbare verlichting. Hiertoe is in 2009 € 514.000 beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn de reguliere budgetten voor onderhoud verhoogd. Inmiddels is de verlichting in de wijken Zuid-West, Vesting West en Vesting Oost verbeterd. Ook langs de wegen Weesperweg, De Goog, Googweg, Brink, Kerkpad, Rembrandtlaan, Eikenlaan, Hobbemalaan, Frans Halsplantsoen, Gerard Doulaan, Pieter de Hooghlaan, Nicolaas Maeslaan en de Zeeweg is de verlichting verbeterd. Zie voor deze reserve ook hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punt 5).

Door personeelwisselingen en het niet meer inhuren van externen heeft het vervolg van de werkzaamheden vertraging opgelopen. Bij de uitwerking en realisatie van de resterende projecten kan daarnaast veel minder worden vervangen dan oorspronkelijk was gepland, omdat de kosten van de reeds gerealiseerde projecten veel hoger zijn geweest dan geraamd in 2009. Dit betekent nu dat slechts de oudste en meest aan vervanging toe zijnde verlichting wordt vervangen en de overige vaker onderhoud vergt dan bij de vervanging was voorzien. Per 31 december 2014 zit er nog € 56.000 in de bestemmingsreserve openbare verlichtingsplan. Dat bedrag wordt daarvoor benut. De reserve kan daarom in stand blijven.

Handhaving: € 32.000

In de gemeente Muiden vindt vanaf 2010 een inhaalslag bij de handhaving plaats. Dit speelt met name bij de waterwegen. De kosten hiervan worden jaarlijks in mindering gebracht op deze reserve. De komende uitgaven zullen te maken hebben met de vechtmonding. De gemeente is met Rijkswaterstaat (RWS) en Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB) in overleg om met publiekrechtelijke bevoegdheden schepen in de Vechtmonding te verwijderen. Deze schepen leveren een groot gevaar op voor de scheepvaart en voor het milieu; de schepen zijn in zeer slechte staat. De gemeente heeft een overzicht van de kosten en probeert op dit moment gezamenlijk met o.a. de Provincie tot een financiële oplossing te komen. Zodra hier een financieel besluit over wordt genomen, wil de gemeente aanspraak doen op de reserve. De reserve dient daarom in stand te blijven.

Wegen: € 1.415.000

Deze reserve is in 2011 ingesteld om de investeringen in wegen hieruit te kunnen dekken. Eerder is besloten uitsluitend reparaties uit te voeren als dit om veiligheidsredenen noodzakelijk is. Dit heeft geleid tot achterstallig onderhoud. De afgelopen maanden is gewerkt aan inventariseren van de wegen om te kunnen bepalen welke wegen prioriteit moeten krijgen in het achterstallig onderhoud. Het beleid met betrekking tot onderhoud van wegen vindt zijn basis in de meerjarenplanning onderhoud van wegen. De raming is opgesteld om inzicht te krijgen in de te verwachte uitgaven aan het wegenonderhoud in de gemeente voor de komende 5 jaar. In oktober 2014 is het wegenbeheerplan Muiden door een externe opgesteld. Uit dit wegenbeheerplan komt ook een beeld naar voren van veel achterstallig onderhoud. Daarom wordt jaarlijks in de periode 2014-2018 € 380.000 in deze reserve gestort.

In 2013 is een bijdrage ontvangen van Rijkswaterstaat in de (nog te maken kosten) voor het project A1/A6. Hiervan is € 2.500.000 nodig voor de nog te maken ambtelijke kosten in 2014 en verder. Dit bedrag is in de reserve Grote projecten gestort. Het restantbedrag van € 725.000 wordt in de bestemmingsreserve wegen gestort, omdat als gevolg van de ontwikkelingen A1 het (nieuwe) lokale wegennet meer onderhoudskosten zal vergen. Met RWS is hiervoor een overeenkomst afgesloten waar verplichtingen tegen over staan.

Deze reserve kan voor een deel gebruikt worden voor het wegwerken in 2015 van bovengenoemd achterstallig onderhoud aan de wegen. Voor de onderhoudskosten als gevolg van het (nieuwe) lokale wegennet is € 725.000 nodig. Het restant van de reserve wegen van € 690.000 (€ 1.415.000 - € 725.000) dient te worden ingezet voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud in 2015. Zie hiervoor hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punt 2).

Economische visie: € 0

Om ondernemersinitiatieven, businesscases en evenementen uitvoerbaar te maken zijn vooronderzoek en (voor)financiering nodig. Hiervoor is de stichting Ontwikkelingsfonds Muiden (OFM) opgericht, een fonds van de gemeente en het bedrijfsleven, gefinancierd door inkomsten uit OZB-niet woningen en een bijdrage door de gemeente. Deze reserve is in 2013 ingesteld om het geld dat voor het OFM bestemd is, maar nog niet is uitgegeven, te reserveren. In 2014 is totaal € 66.000 (over 2013 en 2014) aan OFM betaald. Daarmee is de reserve leeg.

Onderwijs: € 0

Hierin zijn in 2012 de in 2011 nog niet uitgegeven gelden m.b.t. toiletvloeren Jozefschool en gymtoestellen geboekt. De werkzaamheden zijn inmiddels gedaan en het resterende bedrag in deze reserve van € 20.000 is in 2014 vrijgevallen.

Bovenwijkse/maatschappelijke voorzieningen (was sportvoorzieningen): € 133.000

In 2009 is deze reserve ingesteld. Ten bate van (onderzoek naar) sportvoorzieningen Muiden (zoals voetbal en hockeyvelden) kunnen hieruit bedragen worden onttrokken. Vanaf 2014 is de bestemming van deze reserve veranderd in bovenwijkse en maatschappelijke voorzieningen. Op dit moment zijn de voorbereidingen voor twee grote woningbouwprojecten de Krijgsman en de Bloemerdalerpolder in volle gang. Met de herinrichting van deze gebieden worden twee sportvoorzieningen gesaneerd; recent is de sporthal Muiden buiten gebruik gesteld en binnen twee jaar wordt de voetbalvereniging in Muiden (SC Muiden) verplaatst. Door deze ruimtelijke ontwikkelingen is het wenselijk om gezien de toekomstige sportbehoefte reserves te behouden voor sport. Uit een recent onderzoek is gebleken dat er meerdere clubs, waaronder de voetbal en de tennis in 2020 niet meer kunnen volstaan met hun bestaande velden. Door het verplaatsen van de voetbalvereniging op korte termijn, de aanzienlijke groei van inwoners en

de mogelijk nieuwe sportvoorziening bij een brede school op lange termijn, zal er aanspraak worden gedaan op de sportreserves. De reserve is daarom noodzakelijk.

Groenbeleidsplan: € 146.000

Deze reserve is ingesteld om de komende jaren de kwaliteit van het openbaar groen in de gemeente Muiden te verbeteren. In 2009 is hiervoor een bedrag van € 730.000 beschikbaar gesteld. In 2009 is het groenbeleidsplan door de Raad vastgesteld. Daarin staat per wijk te lezen welke maatregelen genomen worden. Bij de uitwerking en realisatie van de nog resterende projecten kan veel minder worden vervangen dan oorspronkelijk was gepland omdat de kosten van de reeds gerealiseerde projecten veel hoger zijn geweest dan geraamd in 2009. De reserve is daarom niet toereikend om het volledige groenbeleidsplan uit te voeren waardoor het onderhoudsbudget moet worden verhoogd. Zie hiervoor hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punt 4).

Ondergrondse containers: € 0

In 2007 is er geld apart gezet om ondergrondse containers te kunnen plaatsen. Hiervan was nog €13.000 over. Dit is bij de najaarsnota 2014 vrijgevallen.

Afvalstoffen: € 250.000

De jaarlijkse voordelige/nadelige saldi op het product reiniging worden met deze reserve verrekend. Hierdoor worden de ontvangsten op reinigingsheffing voor 100% aan reiniging besteed. Stand per ultimo 2014 is € 250.000. In 2015 wordt een groot deel van deze reserve, namelijk € 210.000, ingezet om eenmalig de tarieven te verlagen. Zie hiervoor ook hoofdstuk 5.

Riool: € 1.709.000

De jaarlijkse voordelige/nadelige saldi op het product riolering worden met deze reserve verrekend. Hierdoor worden de ontvangsten op riolering voor 100% aan riolering besteed. In 2015 wordt € 223.000 uit deze reserve onttrokken voor een eenmalige verlaging van de tarieven. Zie hiervoor ook hoofdstuk 5.

Wonen en omgeving: € 65.000

In 2011 is door negen gemeenten de Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek 2011 vastgesteld. Hierbinnen is een vergunningstelsel voor het onttrekken van woonruimte opgenomen. Voorwaarde verbonden aan de onttrekkingsvergunning is dat de vergunninghouder compensatie biedt voor de onttrekking door hetzij het toevoegen van een andere woning aan de woningvoorraad, hetzij door een financiële compensatie. De hoogte van de financiële compensatie is afhankelijk van de WOZ-waarde. Het bedrag wordt gestort in deze reserve 'wonen en omgeving'. De reserve dient te worden ingezet voor het specifieke doel van het behoud van de woningvoorraad en kan niet voor andere doeleinden worden ingezet. Dat zou in strijd zijn met het doel van de verordening en met de regionale afspraken. De reserve moet daarom in stand blijven.

IZA-gelden: € 15.000

In 2009 is geld ontvangen n.a.v. de fusie van de IZA, waarbij de werknemers tot dan toe verplicht waren verzekerd. Dit geld is daarna beschikbaar gesteld en gestort in de reserve 'IZA-gelden' om te gebruiken voor de werknemers om door extra opleidingen goed voorbereid op de naderende fusie met Bussum en Naarden te zijn. Door extra aandacht te geven aan ontwikkeling van de eigen medewerkers verwacht de gemeente Muiden een meer wendbare en flexibele organisatie te worden wat een samengaan met Bussum en Naarden bespoedigt, maar er op deze manier ook voor zorgt dat eigen medewerkers vaardig en gezond blijven. Kwaliteit wordt vergroot en kans op fouten wordt verminderd. Dit voorkomt in de toekomst onnodige extra uitgaven en kosten. De reserve zal in 2015 worden aangewend en moet daarom in stand blijven.

Grote projecten: € 2.333.000

De bestemmingsreserve grote projecten is gekoppeld aan de begrotingen van de projecten A1/A6, Bloemendalerpolder, Bredius, Buitenhaven, De Krijgsman en Spieringbrug. Het projectbureau van de gemeente Muiden heeft met externe inhuur de begrotingen voor de 6 bovengenoemde projecten laten opstellen. Het college heeft deze begrotingen op 24 juni 2014 vastgesteld. De reserve grote projecten is per ultimo 2013 als volgt opgebouwd:

Bloemendalerpolder:	- €	90.742
De Krijgsman:	- €	3.750
Bredius:	€	0
Buitenhaven:	- €	52.625
A1/A6:	€	1.241.305
Spieringbrug:	€	96.165
Totaal:	€	1.190.352

In 2013 is een bijdrage ontvangen van Rijkswaterstaat in de (nog te maken kosten) voor het project A1/A6. Hiervan is € 2.500.000 nodig voor de nog te maken ambtelijke kosten in 2014 en verder. Dit bedrag is in de reserve Grote projecten gestort. Het restantbedrag van € 725.000 wordt in de bestemmingsreserve wegen gestort, omdat als gevolg van de ontwikkelingen A1 het (nieuwe) lokale wegennet meer onderhoudskosten zal vergen. Met RWS is hiervoor een overeenkomst afgesloten waar verplichtingen tegen over staan. De reserve is daarom noodzakelijk. In 2014 is € 1.371.000 uit de reserve gehaald ten behoeve van het projectbureau.

Pensioenen ex-wethouders: € 306.000

Deze reserve is gevormd om aan de pensioenverplichtingen van ex-wethouders ouder dan 65 die reeds met pensioen zijn te kunnen voldoen. De reserve is per persoon gekwantificeerd.

Sociaal Domein: € 362.000

Vanaf 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor meer taken binnen het sociaal domein op het gebied van participatie, Wet maatschappelijke ondersteuning en jeugd, de zogenaamde drie decentralisaties. Om de decentralisaties bij Muiden goed te laten verlopen is de reserve 'sociaal domein' in het leven geroepen. Deze reserve is specifiek nodig omdat:

- De kortingen die op 1 januari 2015 worden toegepast bij de decentralisaties niet meteen kunnen worden gerealiseerd maar meer tijd nodig hebben (aanlooptekorten).
- Het overgangsjaar 2015 er toe leidt dat het uitgavenniveau in 2015 ten opzichte van 2014 niet meteen daalt, terwijl er wel vanaf 2015 een de korting op het budget is.
- Door het scheiden van wonen en zorg de vraag naar Wmo-voorzieningen toeneemt. Dit brengt extra kosten met zich mee.
- Er invoeringskosten zijn in de samenwerking met Naarden en Bussum en invoeringskosten in de samenwerking met de gemeenten in de Gooi & Vechtstreek.

De gemeente schat in dat hiervoor ruim € 400.000 noodzakelijk is. Daarbij is geen rekening gehouden met onvoorziene omstandigheden. Daarom is uit het rekeningresultaat 2013 € 442.000 in deze reserve gestort. Gezien bovengenoemde is beoordeeld dat deze reserve noodzakelijk is.

Spieringbrug € 0

Deze reserve is in 2010 ingesteld om de bijdrage die Muiden moest betalen (€ 1 miljoen) aan de Spieringbrug. Dit was conform de afspraken met Rijkswaterstaat en de provincie. In 2014 is de laatste bijdrage geweest door Muiden. De reserve is daarom nu leeg en wordt opgeheven.

Kwaliteitsimpuls € 0

De gemeente Muiden geeft aan dat de context waarin de gemeente Muiden opereert snel en indringend verandert. Niet alleen de op handen zijnde fusie met Naarden en Bussum heeft grote gevolgen voor de huidige organisatie, maar ook het feit dat Muiden de status van een artikel 12 gemeente heeft. Tegelijkertijd gaat het gewone werk door en wil de gemeente onveranderd goede diensten blijven leveren. Voor het goed laten verlopen van al het hiervoor benodigde werk is aanvullende capaciteit en expertise vereist. In het licht van de ingezette veranderingen en de aankomende fusie ten behoeve van de zittende medewerkers en de organisatie is een kwaliteitsimpuls ingezet, aldus de gemeente. Voor de extra kosten in verband met de naderende fusie ontvangen de betrokken gemeenten extra geld uit het gemeentefonds via de tijdelijke maatstaf Herindeling. De inspecteurs zijn dan ook van mening dat de ingezette kwaliteitsimpuls hieruit betaald kan worden. Het restant van € 30.000 van deze reserve is dan ook in 2014 vrijgevallen.

Groen De Krijgsman € 3.200.000

De gemeente Muiden is in de Vaststellingsovereenkomst met een veel hoger onderhoudsniveau akkoord gegaan dan noodzakelijk om kapitaalvernietiging te voorkomen. Dit was volgens de gemeente noodzakelijk om tot overeenstemming te komen met de projectontwikkelaar en een einde te maken aan de reeds langlopende juridische procedure. Het gevolg is dat het onderhoud dus op een veel hoger niveau komt te liggen voor dit gebied dan noodzakelijk. Om deze kosten de komende 10 jaar te kunnen dekken, heeft de gemeente een reserve gevormd van € 3,2 miljoen. De inspecteurs zijn van mening dat deze lasten gedekt kunnen worden binnen de meerjarenraming. Zie hiervoor ook hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punt 9).

Recapitulerend kunnen we zeggen dat bij de bestemmingsreserve Wegen de inspecteurs van oordeel zijn dat deze voor een deel (€ 690.000) kan worden ingezet bij het wegwerken van achterstallig onderhoud en dus kan bijdragen aan het wegwerken van het aanmerkelijk tekort. De bestemmingsreserve Groen De Krijgsman wordt in artikel 12 niet gehonoreerd omdat deze kosten gedekt kunnen worden binnen de meerjarenraming. Zie hiervoor hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punten 2 en 9).

Voorzieningen

Uit tabel 4.7 blijkt het verloop van de voorzieningen in 2014 t/m 2018. Het jaar 2014 is gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2014. Er is in de meerjarenraming van Muiden niet berekend hoe de voorzieningen zullen verlopen. Gemiddeld genomen zal er net zoveel in- als uitgaan. Om toch een overzicht te krijgen van het verloop van de voorzieningen is het meest actuele kostenoverzicht van de meerjaren onderhoudsramingen per gebouw (voorziening) gebruikt voor de berekening van de dotaties en onttrekkingen per jaar aan de voorzieningen. Muiden geeft aan dat deze echter een indicatie zijn, want er moet uiteindelijk ook altijd gekeken worden naar eventuele verschuivingen en uitgestelde investeringen. Als de dotaties en onttrekkingen conform het meest actuele kostenoverzicht worden gebruikt worden een aantal voorzieningen negatief. Een voorziening mag niet negatief staan. Daarom is in de tabel rekening gehouden met extra benodigde dotaties om voorzieningen op te hogen tot tenminste het niveau van € 0.

Tabel 4.7 Verloop voorzieningen 2014 t/m 2018 (bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Stand jaarrekening 2013	Mutaties 2014	Stand ultimo 2014	Mutaties 2015	Stand ultimo 2015	Mutaties 2016	Stand ultimo 2016	Mutaties 2017	Stand ultimo 2017	Mutaties 2018	Stand ultimo 2018
Pensioen wethouders	811	56	867		867		867		867		867
PC Hooft gymzaal	62	6	68	2	70	-34	36	4	40	4	44
Het Anker gymzaal	67	7	74	9	83	-24	59	9	68	-32	36
Vinkenbaanschool	98	-85	13	3	16		16	-5	11	1	12
Oranje Nassauschool	190	60	250	0	250		250		250		250
Sint Jozefschool	29	-29	0		0		0		0		0
De Rijver gymzaal	73	6	79	6	85	-50	35	4	39	-4	35
PC Hooftschool	52	-52	0		0		0		0		0
Afkoop onderhoud graven	167	-12	155		155		155		155		155
Bovenwijkse voorziening	0	110	110		110		110		110		110
Gemeentewerf	61	-1	60	4	64	-10	54		54	-9	45
Brandweerkazerne Muiden	59	4	63	-8	55	-5	50	-9	41	-23	18
Brandweerkazerne Muiderberg	28	2	30	1	31	-7	24	1	25	-9	16
De Kazerne	88	9	97	11	108	-20	88	-27	61	-6	55
Muizenfort	22	2	24		24		24		24		24
De Rijver	24	1	25	3	28	-3	25	3	28	3	31
Woning Amsterdamspeoort	11	2	13	1	14	1	15	3	18	-1	17
Kerktoeren Muiden	137	-7	130	9	139	9	148	9	157	8	165
Kerktoeren Muiderberg	9	-2	7	-4	3		3		3		3
Villa Zeezicht	46	2	48	5	53	7	60	6	66	-9	57
Echomuur	10		10		10	1	11	1	12	1	13
Stenen Beer	72	-47	25	5	30	5	35	5	40	5	45
Muziektent	3	1	4	2	6	2	8	-3	5	-2	3
Gemeentehuis	149		149		149		149		149		149
Totaal	2.268	33	2.301	49	2.350	-128	2.222	1	2.223	-73	2.150

De meeste voorzieningen betreffen voorzieningen voor onderhoud gebouwen en objecten (14 stuks). Op basis van de meerjarenonderhoudsplanning worden de gelden voor diverse gemeentelijke gebouwen en objecten gereserveerd.

Daarnaast zijn er vier voorzieningen voor basisonderwijs (Vinkenbaanschool, Oranje Nassauschool, Sint Jozefschool en PC Hooftschool), waarin op basis van de meerjarenonderhoudsplanning gelden worden gereserveerd voor onderhoud aan de gymzalen en onderwijsgebouwen. Aangezien het buitenonderhoud voor scholen per 2015 is overgedragen aan de schoolbesturen zijn deze voorzieningen voor een deel niet meer noodzakelijk voor de gemeente. De omvang van deze voorzieningen is ultimo 2014 een bedrag van € 263.000. Hiervan kan € 13.000 (Vinkenbaanschool) nog niet vrijvallen omdat er kapitaallasten uit gedekt worden de komende jaren voor reeds gedane investeringen. Daarnaast kan € 30.500 (Oranje Nassauschool) niet vrijvallen omdat is afgesproken dat reeds aanwezig achterstallig onderhoud nog door de gemeente betaald wordt. Dat betekent dat € 219.500 kan worden gebruikt bij het wegwerken van het aanmerkelijk tekort. Zie hiervoor hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punt 14).

Ook is er nog een voorziening voor de toekomstige pensioenverplichtingen voor de pensioenen van (oud)wethouders en een voorziening voor de kosten van het jaarlijks onderhoud van graven voor zover dit onderhoud door de rechthebbende is afgekocht.

4.5 Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen / benodigde weerstandscapaciteit

Onder weerstandsvermogen wordt op grond van artikel 11 van het BBV verstaan: 'De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie'.

De gemeente heeft op basis van de uitgangspunten die zijn vastgesteld in de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2015 op basis van een risicoanalyse becijferd hoeveel weerstandscapaciteit de gemeente achter de hand zou moeten houden voor tegenvallers. Op basis van de begroting 2015 is berekend dat een weerstandscapaciteit van circa € 300.000 benodigd is.

Deze volgens de gemeente benodigde weerstandscapaciteit is nodig om twee risico's op te vangen. Ten eerste wordt de onzekerheid van de uitkering uit het gemeentefonds voor € 200.000 als risico aangemerkt. Ten tweede wordt de onzekere instroom van bijstandsgerechtigden in het kader van de Wet werk en bijstand als risico aangemerkt. Hiervoor is € 100.000 opgenomen.

De vraag is of de door de gemeente berekende benodigde weerstandscapaciteit voldoende is. De risico's voor aansprakelijkheid als gevolg van het achterstallig onderhoud bij de kapitaalgoederen, voor schadeclaims bij fouten van de gemeente, bij gewaarborgde geldleningen (zoals aan de woningbouwcorporatie), bij uitgezette leningen en bij het onderhoud van kapitaalgoederen zijn niet meegenomen. Ook is niet meegenomen de schadeclaim van in totaal € 2 miljoen door de waterbeheerder en de Anteaagroup als gevolg van schade die is ontstaan tijdens baggerwerkzaamheden aan een niet juist aangelegde WIKro-leiding. Hierdoor zal de benodigde weerstandscapaciteit hoger zijn dan de door de gemeente Muiden becijferde € 300.000.

Aanwezige weerstandscapaciteit

De aanwezige weerstandscapaciteit van de gemeente Muiden bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de stille reserves, de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit.

Op basis van de artikel 12-handleiding wordt, zoals in paragraaf 4.3 is aangegeven over de sanering van de algemene reserve, gekoerst op een weerstandscapaciteit ultimo 2015 van € 147.577. Op basis van de periodiek door de gemeente berekende benodigde weerstandscapaciteit is er bij die omvang van de algemene reserve sprake van een tekort.

In geval van een financiële 'noodsituatie' kunnen ook de aanwezige bestemmingsreserves worden aangewend voor een ander doel. In de praktijk zal dit echter lastig zijn, omdat de bestemmingsreserves al voor een specifiek doel zijn bestemd.

De post onvoorzien is € 50.000 groot. Met de stijging in 2015 van de OZB naar het redelijk peil voor artikel 12 en door het reeds aanwezige hoge niveau van de overige belastingen en heffingen is er geen onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente Muiden beschikt echter wel over stille reserves. Stille reserves ontstaan omdat aanwezige activa niet zijn geactiveerd op de balans of omdat bij de waardering van activa op de balans uitgegaan wordt van historische verkrijgings- of vervaardigingsprijs, terwijl deze activa bij verkoop meer waard zijn. Bij de bepaling van de aanwezige weerstandscapaciteit kunnen de aanwezige stille reserves worden betrokken. Het is daarom van belang om ook de omvang van de stille reserves inzichtelijk te maken. De gemeente Muiden heeft bezittingen in eigendom die bij verkoop een boekwinst zullen opleveren zoals groenstroken, De Rijver en De Kazerne. Daarnaast bezit de gemeente nog aandelen BNG, die voor € 8.775 op de balans staan en nu jaarlijks voor ongeveer € 4.500 aan dividend opleveren.

4.6 Conclusie

In 2014 is het totaal van de reserves en voorzieningen in Muiden sterk gedaald. Deze daling wordt veroorzaakt door de daling van de algemene reserve. De voornaamste reden is de vaststellingsovereenkomst (VOK) De Krijgsman, die voor een negatieve algemene reserve heeft gezorgd in 2014. De bestemmingsreserves daarentegen zijn behoorlijk gestegen. Dit komt vooral door de reserves Grote projecten, Groen De Krijgsman en Bovenwijkse voorzieningen De Krijgsman.

De negatieve stand van de algemene reserve van Muiden laat het niet toe om bij te dragen aan de reductie van het relevante tekort. De negatieve stand van de algemene reserve vereist zelfs een omvangrijke sanering. Om de algemene reserve, na de sanering, achter te laten gelijk aan de 2%-drempel van € 147.577 zal in totaal € 12.799.000 moeten worden gesaneerd. Daarbij is echter nog geen rekening gehouden met het achterstallig onderhoud aan wegen, bruggen, groen en verlichting en met het opheffen van de voorziening voor beheer en onderhoud KNSF-terrein. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punten 2 t/m 5 en 9).

Bij de bestemmingsreserves en voorzieningen is beoordeeld of het aanhouden ervan, evenals de hoogte, strikt nodig is. Voor de meeste bestemmingsreserves en voorzieningen is door de gemeente aangetoond via aantoonbare verplichtingen, realistische bestedingsplannen dan wel risicoramingen dat deze noodzakelijk zijn. Alleen bij de volgende bestemmingsreserves en voorzieningen zijn de inspecteurs van oordeel dat deze vrij kunnen vallen of kunnen worden ingezet bij het wegwerken van achterstallig onderhoud en dus kunnen bijdragen aan het wegwerken van het aanmerkelijk tekort: deel bestemmingsreserve Wegen (€ 690.000) en een deel van de voorzieningen voor onderhoud van basisscholen (€ 219.500). De bestemmingsreserve Groen De Krijgsman wordt in artikel 12 niet gehonoreerd omdat deze kosten gedekt kunnen worden binnen de meerjarenraming. Zie hiervoor hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punten 2, 9 en 14).

Ten aanzien van de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente is geconstateerd dat deze hoger is dan de door de gemeente Muiden becijferde € 300.000. Na de sanering van de algemene reserve heeft deze de omvang van de 2%-drempel volgens de artikel 12-handleiding van € 147.577. De gemeente en haar rechtsopvolger worden na afronding van de artikel 12-periode via de stille reserves en verdere bezuinigingen in staat geacht om de aanwezige weerstandscapaciteit verder op te bouwen die is gerelateerd aan de risicoanalyse.

5 Eigen inkomsten

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste eigen inkomstenbronnen van de gemeente aan de orde. Allereerst wordt in paragraaf 5.2 getoetst of de gemeente voldaan heeft aan de toelatingseisen van artikel 12 met betrekking tot het belastingpakket 2015. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de overige heffingen (paragraaf 5.3), de woonlasten (paragraaf 5.4) en kwijtschelding (paragraaf 5.5). Paragraaf 5.6 sluit vervolgens af met enkele conclusies.

5.2 Belastingpakket 2015

Een van de vereisten om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Fw is dat de eigen heffingen uit het belastingpakket voldoen aan het redelijk peil, zoals voorgeschreven door de beheerders van het gemeentefonds in de zogenaamde meircirculaire. Bij het onderdeel OZB van het redelijk peil geldt een percentage van de WOZ-waarde. Hiermee wordt aangesloten bij het verdeelsysteem van het gemeentefonds. Bij de onderdelen reiniging en riolering geldt een norm van 100% lastendekkendheid. Bij de berekening daarvan voor het onderdeel riolering zijn de zogenaamde nettolasten het uitgangspunt. Nettolasten zijn hierbij de brutolasten verminderd met zowel het bedrag van de tijdelijke maatstaf riolering als de eventuele overige inkomsten uit het cluster riolering.

Voor 2015 gelden de volgende minimumnormen:

OZB	:	0,1790% van de WOZ-waarde
Reinigingsheffing	:	volledig lastendekkend
Rioolheffing	:	volledig lastendekkend

Een gemeente voldoet ook aan het belastingpakket als een tekort bij de reiniging en/of de riolering wordt gecompenseerd door een hoger percentage bij de OZB. In het navolgende wordt nagegaan of, en in hoeverre, de gemeente Muiden aan deze eisen voldoet.

Tabel 5.1 Vergelijking van tarieven gemeente met rekestarief en normtarief artikel 12 van de Fw en de daarbij behorende opbrengsten 2015

Muiden	woningen	niet-woningen gebruikers	niet-woningen eigenaren	totaal
Waarde onroerende zaken ¹	841.000.000	85.500.000	93.000.000	1.019.500.000
Tarief als percentage van de WOZ-waarde ²	0,1610	0,2338	0,2922	
Opbrengst op basis van waarde gemeentefonds	1.354.010	199.899	271.746	1.825.655
Rekestarieven gemeentefonds als percentage van de WOZ-waarde	0,1135	0,1213	0,1504	
Opbrengst bij rekestarieven	954.535	103.712	139.872	1.198.119
Meeropbrengst ten opzichte van de rekestarieven	399.475	96.188	131.874	627.537
Gemiddeld tarief OZB gemeente als percentage van de WOZ-waarde				0,1791
Normtarief OZB voor toelating tot artikel 12 van de Fw als percentage van de WOZ-waarde				0,1790
Correctie normtarief voor onderdekking reiniging				0,0000
Correctie normtarief voor onderdekking riolering				0,0000
Gecorrigeerd normtarief OZB voor toelating tot artikel 12 van de Fw				0,1790
toelating tot artikel 12 van de Fw				1.824.905
Opbrengst OZB volgens begroting ³				1.825.655
Meeropbrengst ten opzichte van normopbrengst				750

1. gegevens algemene uitkering gemeentefonds

2. gegevens website COELO-atlas gemeentelijke woonlasten

3. geraamd op functies 931 en 932

Reiniging

De lasten van de reiniging komen volgens de begroting 2015 (na begrotingswijzigingen¹) uit op een bedrag van € 839.000 (functie 721). De lasten van de reiniging inclusief alle perceptie-, apparaatskosten, kwijtscheldingen en BTW komen echter hoger uit, namelijk € 975.000. Dit bedrag bestaat uit: kosten derden (€ 657.000) + BTW (€ 138.000) + personeel (€ 105.000) + kosten kwijtschelding (€ 55.000) + leegstand (€ 20.000).

Het tarief in 2015 is € 338,40 voor een meerpersoonshuishouden en € 214,20 voor een eenpersoonshuishouden. Dat is voor beide ongeveer 18% lager dan in 2014 toen de tarieven respectievelijk € 412,80 en € 261 bedroegen. Deze verlaging is mogelijk door gebruik te maken van de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. In deze bestemmingsreserve zit per 1 januari 2015 circa € 210.000. Jaarlijks wordt € 40.000 uit deze reserve ingezet voor tariefsverlaging. In 2015 wordt hiervoor echter eenmalig € 170.000 extra ingezet. De eenmalige verlaging in 2015 komt vooral voort uit het feit dat de nacalculatievoordelen van de bijdrage aan de GAD over de afgelopen jaren in de bestemmingsreserve zijn gestort, waardoor feitelijk over deze jaren de voorcalculatorische tarieven meer dan kostendekkend zijn geweest. Dat wordt in 2015 eenmalig teruggegeven aan de burger door een tariefsverlaging.

Op basis van de nieuwe tarieven wordt een opbrengst verwacht voor de reinigingsheffing van € 765.000 (functie 725). Vergelijking van de functies 725 en 721 geeft een beeld van € 74.000 aan onderdekking bij de reiniging. Als we echter kijken naar de totale kosten van de reiniging inclusief alle perceptie-, apparaatskosten, kwijtscheldingen en BTW en rekening houden met de onttrekking aan de egalisatiereserve afvalstoffen dan ontstaat het volgende beeld:

Lasten reiniging:	- € 975.000
Baten reiniging:	+€ 765.000
Onttrekking afvalstoffenreserve:	+€ 210.000
Over- /onderdekking reiniging :	€ 0

In tabel 5.1 wordt daarom aangegeven dat er geen correctie plaats hoeft te vinden van het artikel 12-normtarief voor OZB in verband met onderdekking reiniging.

Riolering

De lasten van de riolering komen volgens de begroting 2015 (na begrotingswijzigingen) uit op een bedrag van € 639.000 (functie 722). De lasten van de riolering inclusief alle perceptie-, apparaatskosten, kwijtscheldingen en BTW komen echter hoger uit, namelijk € 802.000. Dit bedrag bestaat uit: kosten derden (€ 290.000) + kapitaallasten (€ 205.000) + BTW (€ 181.000) + personeel (€ 68.000) + kosten kwijtschelding (€ 46.000) + leegstand (€ 12.000).

Het tarief voor de rioolheffing is in 2015 € 190,80. In 2014 was dit nog € 259,20. Dit betekent een daling in 2015 ten opzichte van 2014 van ruim 26%. Deze daling kan worden bewerkstelligd door een eenmalige extra uitname van € 200.000 (bovenop de jaarlijkse uitname van € 23.000) uit de bestemmingsreserve riolering. Deze eenmalige extra uitname in 2015 kan doordat rekening houdend met areaaluitbreiding (van de Krijgsmansman) er een overdekking ontstaat na 60 jaar van € 3,7 miljoen, die beschikbaar is voor mogelijke tariefsverlaging en het opvangen van meerkosten van beheer a.g.v. de areaaluitbreiding. Met betrekking tot de areaaluitbreiding gaat Muiden uit van maximaal € 3,6 miljoen voor de gehele

¹ Betreft: Stand Primitieve begroting 2015 + 3^e wijziging 2014 VJN (exclusief alle niet gehaalde bezuinigingen VJN) + 6^e wijziging 2014 projectburo + 1^e wijziging 2015 OZB + 2^e wijziging 2015 meircirculaire + 3 wijziging 2015 NJN + 4^e wijziging 2015 septembercirculaire + 5^e wijziging 2015 bezuinigingsplan.

planperiode op basis van de huidige jaarlijkse beheerkosten van circa € 50 per aansluiting per jaar. Voor 1200 woningen areaaluitbreiding is dat over de gehele planperiode circa € 3,6 miljoen (1200 keer € 50 keer 60 jaar), waarmee per saldo nog steeds een overdekking beschikbaar is voor tariefsverlaging.

De opbrengst van de rioolheffingen wordt geraamd op € 579.000 (functie 726). Dit is de opbrengst gegeneerd via het riooltarief. Vergelijking van de functies 722 en 726 geeft een beeld van € 60.000 aan onderdekking bij de riolering. Als we echter kijken naar de totale kosten van de riolering inclusief alle perceptie-, apparaatskosten, kwijtscheldingen en BTW en rekening houden met de onttrekking aan de bestemmingsreserve riolering dan ontstaat het volgende beeld:

Lasten riolering:	- € 802.000
Baten riolering:	+€ 579.000
Onttrekking reserve riolering:	+€ 223.000
Over-/onderdekking riolering:	€ 0

Op basis van het vorenstaande kan geconcludeerd worden dat de lasten van de riolering volledig worden gedekt door de opbrengst van de rioolheffingen. In tabel 5.1 wordt daarom aangegeven dat er geen correctie plaats hoeft te vinden van het artikel 12-normtarief voor OZB in verband met onderdekking riolering.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Omdat bij zowel de reiniging als de riolering sprake is van een volledige lastendekking, volstaat bij de OZB een percentage van 0,1790% van de WOZ-waarde.

Muiden maakt bij de OZB in 2015 gebruik van de mogelijkheid te differentiëren bij de percentages. Voor woningen bedraagt het percentage 2015 voor de eigenaren 0,1610%. Voor de niet-woningen ligt het percentage in 2015 voor de gebruikers op 0,2338% en voor de eigenaren op 0,2922%. Het gewogen gemiddelde percentage 2015 komt in Muiden, rekening houdend met de waardeverhoudingen tussen woningen en niet-woningen, zoals blijkt uit tabel 5.1, uit op 0,1791%.

Dit percentage ligt iets boven de norm van 0,1790%. Daarmee voldoet de gemeente Muiden voor wat betreft het belastingpakket dus aan de toelatingseis voor artikel 12 Fvw.

5.3 Overige heffingen

Naast OZB, riool- en reinigingsheffing is er bij gemeenten sprake van andere heffingen. In tabel 5.2 worden de opbrengsten van Muiden van deze heffingen vergeleken met die van de selectiegroep². Bij de opbrengsten in de tabel is geen rekening gehouden met eventuele bijdragen uit tariefegalisatievoorzieningen en/of andere mogelijke inkomsten. Het gaat uitsluitend om de heffingsopbrengst van belastingen en rechten. De diverse opbrengsten zijn uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

Voor Muiden is gebruik gemaakt van de Iv3 van de primitieve begroting 2014 en begroting 2015 na begrotingswijzigingen. De gegevens van de selectiegroep voor 2015 zijn voor deze analyse nog niet beschikbaar. Vandaar dat voor de selectiegroep alleen de begrotingen 2014 zijn gebruikt.

---

² De selectiegroep bestaat uit de gemeenten Schermer, Haarlemmerliede Spaarnwoude, Zeevang, Graft- De Rijp en Renswoude.

Tabel 5.2 Gemeentelijke heffingen Muiden per inwoner vergeleken met de selectiegroep (bedragen x € 1)

	Schermer per inwoner 2014	Haarlemmerliede Spaarnwoude per inwoner 2014	Zeevang per inwoner 2014	Graft-De Rijp per inwoner 2014	Renswoude per inwoner 2014	gemiddelde selectiegroep per inwoner 2014	Muiden per inwoner 2014	Muiden per inwoner 2015	Vershil per inwoner 2014	Vershil per inwoner 2015
Secretarieleges	10	11	11	12	10	11	13	13	2	2
Leges bouwvergunningen	11	41	16	47	16	27	18	14	-9	-12
Hondenbelasting	0	5	0	0	0	1	7	7	6	7
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	90	90	90	90
Toeristenbelasting	1	7	9	9	7	7	5	5	-2	-2
Forensenbelasting	0	0	0	3	0	1	0	0	-1	-1
Baatbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Precariobelasting	0	27	0	0	0	5	54	54	49	48
Reclamebelasting	0	6	0	0	0	1	0	0	-1	-1
Subtotaal overige heffingen	23	97	35	71	33	52	187	184	135	131
Reinigingsheffing	88	128	104	85	75	96	146	121	50	25
Rioolheffing	63	128	122	94	103	102	119	92	16	-10
Onroerendezaakbelastingen	190	202	146	152	143	166	231	290	65	123
Subtotaal belastingpakket	340	459	373	331	322	365	496	503	131	138
Totaal-generaal	363	556	408	402	355	417	683	687	266	269

Als we kijken naar het totaal van de heffingen, onderdeel overige heffingen, in de gemeente Muiden en de selectiegroep, dan moet worden geconstateerd dat de gemeente Muiden hieruit in 2014 en 2015 gemiddeld respectievelijk € 135 per inwoner en € 131 per inwoner meer aan inkomsten genereert. Deze meeropbrengsten worden vooral verklaard door fors hogere parkeerbelasting, die bij de selectiegemeenten ontbreekt, en precariobelasting, die bij de selectiegemeenten alleen in Haarlemmerliede Spaarnwoude wordt geheven.

Bij de heffingen die tot het belastingpakket worden gerekend is er sprake van een positief verschil van € 131 per inwoner in 2014 en € 138 per inwoner in 2015. Alle selectiegemeenten zitten ver onder het niveau van Muiden. Aan OZB brengen de selectiegemeenten in 2014 per inwoner € 65 minder op. In 2015 is dat, als gevolg van de verhoging van de OZB-tarieven in Muiden om te voldoen aan het toelatingskaartje voor artikel 12, opgelopen tot € 123 per inwoner. Hierbij kon echter nog geen rekening worden gehouden met eventuele tariefstijgingen in 2015 bij de selectiegemeenten. Voor wat betreft de rioolheffing zit Muiden in 2014 € 16 per inwoner boven het gemiddelde van de selectiegroep. In 2015 zit Muiden echter € 10 per inwoner beneden het gemiddelde van de selectiegroep. Dit komt door de eenmalige inzet van de bestemmingsreserve riolering, waardoor de tarieven in 2015 eenmalig zijn verlaagd. Voor de reinigingsheffing is dat € 50 per inwoner boven het gemiddelde in 2014 en € 25 per inwoner boven het gemiddelde in 2015. Ook deze daling in 2015 ten opzichte van 2014 bij de reinigingsheffing heeft te maken met de daling van de reinigingstarieven door extra inzet van de egaliseringsreserve afvalstoffen in 2015.

5.4 Woonlasten

In het kader van de Atlas van de lokale lasten verzamelt het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) jaarlijks per gemeente de gegevens met betrekking tot de totale opbrengst van de OZB, op basis van de gemiddelde waarde van een woning, reinigingsheffing en rioolheffing, op basis van een meerpersoonshuishouden, uitgedrukt in een bedrag per huishouden. De gemeenten worden vervolgens gerankt naar woonlasten per meerpersoonshuishouden.

Woonlasten

Met behulp van de gegevens uit de Atlas van de lokale lasten 2014 kan in dit artikel 12-rapport de ontwikkeling in de woonlasten van Muiden ten opzichte van de selectiegroep worden geschetst. Uit tabel 5.3 blijkt dat voor een gemiddeld

meerpersoonshuishouden de lokale lasten in 2014 met € 1.025 in Muiden 23,8% hoger liggen dan het gemiddelde van € 781 van de selectiegroep. Het verschil met het gemiddelde van de selectiegroep wordt in 2014 veroorzaakt door hogere lasten op alle drie de onderdelen. In 2014 zijn bij de reiniging de lasten per huishouden € 162 hoger, bij riool is dat € 9 en bij de OZB € 74.

Het gemiddelde niveau van de lokale lasten in Nederland in 2014 is met € 710 ten opzichte van Muiden 31% lager.

Voor 2015 verandert het beeld enigszins. In dat jaar zien we in Muiden ten opzichte van 2014 een daling van de lasten per huishouden bij de reiniging en bij de riolering. Dat komt vooral door de extra onttrekkingen uit de bestemmings-reserves riolering en afvalstoffen in 2015. Daarentegen stijgen in 2015 de lasten per huishouden bij de OZB. Zoals eerder aangegeven komt dit door de verhoging van de tarieven OZB om te voldoen aan het redelijk peil van artikel 12.

Tabel 5.3 Lastendruk Muiden per inwoner vergeleken met de selectiegroep (in euro's per huishouden)

Gemeenten	Reinigingsheffing meerpersoons huishouden* (1)	Rioolheffing meerpersoons huishouden* (3)	Rioolheffing eigenaren* (5)	OZB-tarief eigenaren woningen (6)	Gemiddelde OZB-waarde woningen (7)	Gemiddelde OZB opbrengst woningen** (6x7=8)	Woonlasten meerpersoons huishouden (1+3+5+8)	Verskil woonlasten meerpersoons huishouden t.o.v Muiden 2014	Verskil woonlasten meerpersoons huishouden t.o.v Muiden 2015	Landelijke rangorde meerpersoons huishouden 2014 ***
Schermer	244	194	0	0,1425	215.368	307	745	-27,3%	-26,2%	286
Haarlemmerliede Spaarnwoude	326	87	203	0,1147	280.868	322	938	-8,5%	-7,1%	394
Zeevang	279	0	289	0,1062	269.366	286	854	-16,7%	-15,4%	379
Graft-De Rijp	198	222	0	0,1059	250.749	266	686	-33,1%	-32,1%	161
Renswoude	207	258	0	0,0821	264.983	218	682	-33,5%	-32,5%	152
Gemiddelde selectiegroep 2014	251	152	98	0,1103	256.267	280	781	-23,8%	-22,7%	274
Muiden 2014	413	259	0	0,1087	324.991	353	1.025			401
Muiden 2015	338	191	0	0,1610	298.545	481	1.010			
Hoogste waarneming 2014							1141			403
Laagste waarneming 2014							507			1
Gemiddelde waarneming 2014							710			202
Duurst gemeente 2014							Wassenaar			
Goedkoopste gemeente 2014							Bunschoten			

* Bron: Digitale COELO-atlas van de lokale lasten

** Berekend via OZB-waarde op basis van gemeentefonds en aantal woningen op basis van gegevens CBS

*** Nummer 1 heeft de laagste woonlasten

Gemiddeld OZB-tarief woningen en niet-woningen

Uit tabel 5.4 blijkt dat Muiden in 2014 een hoger gemiddeld OZB tarief heeft dan het gemiddelde van de selectiegroep. Dat komt met name door hogere tarieven bij de niet-woningen. Het tarief bij de woningen is in 2014 iets lager dan het gemiddelde van de selectiegroep.

Tabel 5.4 OZB-tarieven woningen en niet woningen Muiden vergeleken met de selectiegroep.

Gemeenten	Waarde woningen* (x € 1 miljoen)	Waarde niet-woningen gebruikers* (x € 1 miljoen)	Waarde niet-woningen eigenaren* (x € 1 miljoen)	Waarde totaal (x € 1 miljoen)	Aantal inwoners	Totaalwaarde per inwoner (x € 1)	OZB-tarief woningen eigenaar (% WOZ-waarde)	OZB-tarief niet-woningen gebruik (% WOZ-waarde)	OZB-tarief niet-woningen eigendom (% WOZ-waarde)	OZB-tarief woningen en niet-woningen (% WOZ-waarde)
Schermer	498	95	122	714	5.501	129.795	0,1425	0,1441	0,1760	0,1484
Haarlemmerliede Spaarnwoude	621	126	132	879	5.526	158.976	0,1147	0,1446	0,1922	0,1306
Zeevang	692	88	102	881	6.317	139.465	0,1062	0,0937	0,1180	0,1063
Graft-De Rijp	670	105	115	890	6.429	138.357	0,1059	0,1393	0,1711	0,1183
Renswoude	478	117	143	737	4.893	150.623	0,0821	0,1400	0,1400	0,1025
Gemiddelde selectiegroep 2014	592	106	122	820	5.733	143.027	0,1101	0,1340	0,1606	0,1232
Muiden 2014	916	169	178	1.262	6.393	197.403	0,1087	0,1579	0,1973	0,1278
Muiden 2015	841	86	93	1.020	6.303	161.748	0,1610	0,2338	0,2922	0,1791

Zoals al eerder aangegeven heeft Muiden voor 2015 de tarieven OZB fors verhoogd om te voldoen aan het toelatingskaartje voor artikel 12. Ook zien we in 2015 een daling van de WOZ-waarde woningen en niet-woningen. Dit vloeit aan de ene kant voort uit de daling van de woningprijzen en aan de andere

kant uit de daling van de waarde van het KNSF-terrein, hetgeen is overeengekomen in de Vaststellingsovereenkomst De Krijgsman.

5.5 Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gedeeltelijke of volledige kwijtschelding van de geheven belasting. In de gemeente Muiden is kwijtschelding mogelijk voor reinigingsheffing, rioolheffing, onroerende-zaakbelastingen, hondenbelasting en grafrechten. Voorwaarde voor de kwijtschelding is dat de aanslag betrekking heeft op een "natuurlijk persoon". Voor kwijtschelding van aanslagen in de zakelijke sfeer is geen ruimte. De gemeente Muiden hanteert voor de kwijtschelding de maximale norm die door het Rijk aan gemeenten wordt gegeven: 100% van de norm voor de bijstand. Gemeenten mogen in principe wel een strenger beleid voeren dan de rijksregeling toestaat, maar geen soepeler beleid. In tabel 5.5 staan de kwijtscheldingsbedragen van de gemeente Muiden.

Tabel 5.5 Kwijtscheldingsbedragen Muiden (bedragen in euro's)

Soort	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015
Reinigingsheffing	33.987	34.000	34.000
Rioolheffing	27.162	25.000	25.000
OZB	235	1.000	1.000
Hondenbelasting	2.197	2.000	2.000
Grafrechten	768	300	300
Totaal	64.349	62.300	62.300

5.6 Conclusie

Zowel de reiniging als de riolering zijn lastendekkend. Verder ligt het gewogen gemiddelde percentage van de OZB in Muiden iets boven het percentage van 0,1790%, het percentage dat voor artikel 12 geldt voor het jaar 2015. Dit betekent dat aan het redelijk peil voor artikel 12 in 2015 wordt voldaan door Muiden.

De woonlasten (OZB, reinigingsheffing en rioolheffing) voor een meerpersoonshuishouden liggen in Muiden in 2014 € 244 (23,8%) hoger dan gemiddeld in de selectiegroep. Dit hangt samen met alle drie de lasten, maar in het bijzonder met de reinigingsheffing en de OZB. De woonlasten in Muiden zijn in 2014 € 316 (31%) hoger dan het gemiddelde in Nederland. In 2015 stijgen de lasten per huishouden voor de OZB om te voldoen aan artikel 12-toelatingskaartje. Daarentegen dalen in 2015 de lasten per huishouden bij de rioolheffing en reinigingsheffing. Dit komt door een eenmalige onttrekking in 2015 uit de bestemmingsreserves afvalstoffen en riolering.

Bij de vergelijking van de OZB-tarieven woningen en niet-woningen komt naar voren dat in 2014 de selectiegemeenten gemiddeld over een lager tarief beschikken. In 2015 zien we een daling van de WOZ-waarde woningen en niet-woningen in Muiden. Dit vloeit aan de ene kant voort uit de daling van de woningprijzen en aan de andere kant uit de daling van de waarde van het KNSF-terrein, hetgeen is overeengekomen in de Vaststellingsovereenkomst De Krijgsman.

De overige belastingen en heffingen liggen in Muiden op een fors hoger niveau dan het gemiddelde van de selectiegroep. Dit wordt met name veroorzaakt door de parkeerbelasting en de precariobelasting. Omdat het nog onzeker is of de precariobelasting ook daadwerkelijk binnenkomt, heeft de gemeente in 2014 een voorziening gevormd van dezelfde omvang.

6 De nettolasten vergeleken

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de vraag:

Hoe verhouden de eigen inkomsten (OZB en overige heffingen) en de nettolasten van de gemeente Muiden zich in 2014 en 2015 ten opzichte van de clusters van de uitkering uit het gemeentefonds 2014 en hoe is dat beeld bij de gemeenten behorende tot de selectiegroep?

Het referentiekader op basis waarvan de analyse plaatsvindt, is gebaseerd op de Financiële verhoudingswet (Fvw). De belangrijkste uitgangspunten bij de Fvw: globaal, kostengeoriënteerd, rekening houdend met structuurkenmerken en de mogelijkheid zelf inkomsten te verwerven, zijn ook toegepast in dit referentiekader.

De verdeling is kostengeoriënteerd en globaal, dat wil zeggen dat de verdeling aansluit bij de kostenverschillen tussen (groepen van) gemeenten. Op individueel niveau kunnen er verschillen zijn. Deze verschillen kunnen enerzijds ontstaan doordat er sprake is van specifieke omstandigheden, omstandigheden die een onvoldoende of geen rol spelen in de verdeling van het gemeentefonds. Anderzijds kan er sprake zijn van bewuste politieke beleidskeuzen om op onderdelen een hoger of lager nettolastenniveau te hebben. Ten slotte kunnen verschillen ook worden veroorzaakt door het financiële beleid van gemeenten (hoe is in het verleden bijvoorbeeld omgegaan met investeringen; zijn er investeringen direct afgeboekt van reserves). Daarom worden de vergelijkingen in dit rapport op het niveau van clusters geanalyseerd (zie paragraaf 6.2).

Om inzicht te kunnen krijgen in de begrotingspositie van de gemeente Muiden in 2014 en 2015 worden de inkomsten van het gemeentefonds vergeleken met de werkelijke nettolasten van de gemeente. Op deze wijze kan worden vastgesteld welke positieve en negatieve afwijkingen zich voordoen in de begrotingspositie van de gemeente. Hier wordt de gemeente eigenlijk vergeleken 'met zichzelf'. Een dergelijke vergelijking wordt ook gemaakt met de selectiegroep³.

Gebruik is gemaakt van de Iv3 van de primitieve begrotingen 2014 en 2015 en van de Iv3 inclusief begrotingswijzigingen 2015⁴. Voor wat betreft de uitkering uit het gemeentefonds 2014 zijn de gegevens gebruikt van de betaalmaand februari 2014. Idealiter worden de nettolasten 2015 van de gemeente Muiden vergeleken met de uitkering uit het gemeentefonds 2015. Echter in verband met de herijking van het gemeentefonds is er in 2015 een andere clusterindeling, zijn er nieuwe maatstaven en zijn er andere bedragen per eenheid. Het is op dit moment nog niet mogelijk dit bij deze analyse te betrekken. Vandaar dat er voor gekozen is de nettolasten 2014 en 2015 af te zetten tegen de ijkpunten van het gemeentefonds 2014. Op die manier kan in ieder geval de nettolastenontwikkeling van de gemeente Muiden worden meegenomen.

---

³ De selectiegroep bestaat uit de gemeenten Schermer, Haarlemmerliede Spaarnwoude, Zeevang, Graft-De Rijk en Renswoude.

⁴ Betreft: Stand Primitieve begroting 2015 + 3^e wijziging 2014 VJN (exclusief alle niet gehaalde bezuinigingen VJN) + 6^e wijziging 2014 projectbureau + 1^e wijziging 2015 OZB + 2^e wijziging 2015 meircirculaire + 3 wijziging 2015 NJN + 4^e wijziging 2015 septembercirculaire + 5^e wijziging 2015 bezuinigingsplan.

De gegevens van de selectiegroep voor 2015 zijn voor deze analyse nog niet beschikbaar. Vandaar dat voor de selectiegroep alleen de begrotingen 2014 zijn gebruikt.

In 2015 wordt de integratie-uitkering sociaal domein toegevoegd aan het gemeentefonds. Het is voor Muiden nu nog onduidelijk wat de lasten zijn voor het sociale domein. Vandaar dat bij deze analyse is uitgegaan dat de integratie-uitkering sociaal domein budgetneutraal (lasten = baten) doorwerkt.

6.2 De vergelijking met zichzelf

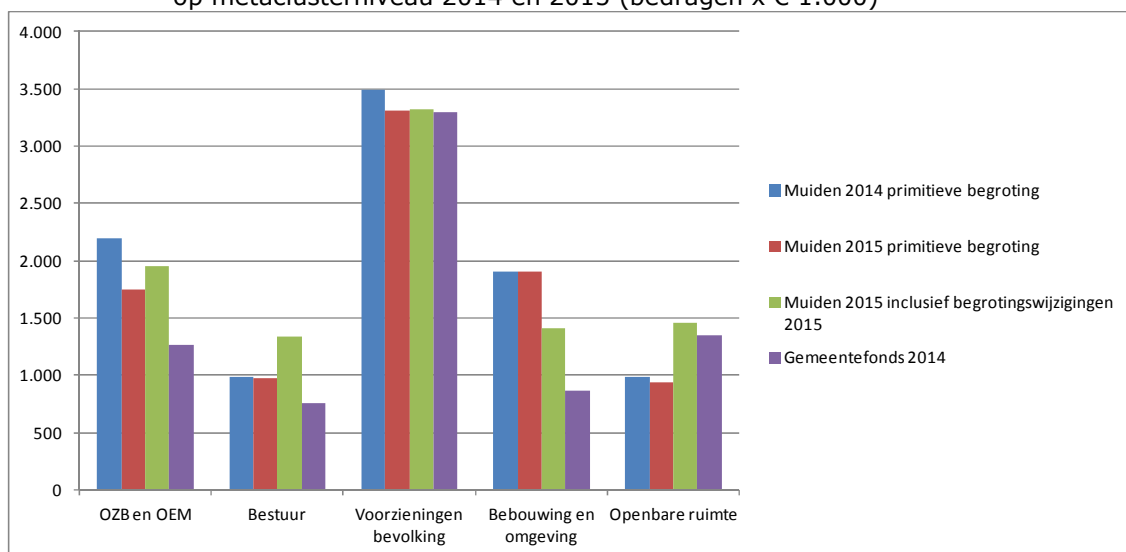
Eén van de uitgangspunten van het verdeelstelsel is dat er een goede aansluiting bestaat tussen de wijze van verdelen en de verschillen in kostenstructuren van gemeenten. De uitkomst van de onderscheidene verdeelmaatstaven sluit globaal aan bij de nettolasten van de gemeentelijke taakgebieden, in de gemeentefondsterminologie clusters genoemd. De begrotingsfuncties worden toebedeeld aan clusters. Op deze wijze worden de baten en lasten van de gemeente vergeleken met de opbrengst van de verdeelmaatstaven.

In tabel 6.1 is een overzicht gegeven van de verschillende inkomsten- en uitgavenclusters voor de gemeente Muiden voor 2014 en 2015. In grafiek 6.1 zijn de bestaande uitgavenclusters samengevoegd tot zogenaamde metaclusters.

Tabel 6.1: Vergelijking van de gemeente Muiden met het gemeentefonds op clusterniveau 2014 en 2015 (bedragen x € 1.000)

Gemeente Muiden		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties								
Jaar 2014 en 2015										
Inwoners 6.393										
Cluster	Netto lasten 2014	Netto lasten 2015	Netto lasten 2015	Gemeente fonds uitkering 2014	Vershil 2014	Vershil 2015	Vershil 2015	Vershil per inw. 2014	Vershil per inw. 2015	Vershil per inw. 2015
	primitieve begroting (x € 1.000)	primitieve begroting (x € 1.000)	incl. begrotingswijzigingen 2015 (x € 1.000)	(x € 1.000)	primitieve begroting (x € 1.000)	primitieve begroting (x € 1.000)	incl. begrotingswijzigingen 2015 (x € 1.000)	primitieve begroting (x € 1)	primitieve begroting (x € 1)	incl. begrotingswijzigingen 2015 (x € 1)
Inkomstenclusters	7.353	6.376	6.341	-6.320	1.033	56	21	162	9	3
Onroerendezaakbelastingen	1.479	1.679	1.826	-1.262	217	417	564	34	65	88
Algemene uitkering	5.168	4.966	5.053	-5.058	110	-92	-5	17	-14	-1
Overige eigen middelen (OEM)	711	63	123	0	711	63	123	111	10	19
Mutaties reserves	-5	-332	-661	0	-5	-332	-661	-1	-52	-103
Uitgavenclusters	-7.368	-7.121	-7.528	6.321	-1.047	-800	-1.207	-164	-125	-189
Bestuur	-985	-967	-1.338	758	-227	-209	-580	-36	-33	-91
Bestuursorganen	-713	-680	-502	389	-324	-291	-113	-51	-46	-18
Algemene ondersteuning	-272	-287	-836	369	97	82	-467	15	13	-73
Voorzieningen bevolking	-3.494	-3.313	-3.325	3.290	-204	-23	-35	-32	-4	-5
Werk en inkomen	-611	-611	-628	554	-57	-57	-74	-9	-9	-12
Maatschappelijke zorg	-1.232	-1.154	-1.156	1.637	405	483	481	63	76	75
Educatie	-586	-585	-543	562	-24	-23	19	-4	-4	3
Kunst en ontspanning	-721	-667	-681	373	-348	-294	-308	-54	-46	-48
Oudheid	-48	0	0	63	15	63	63	2	10	10
Bevolkingszaken	-296	-296	-317	101	-195	-195	-216	-31	-31	-34
Bebouwing en omgeving	-1.904	-1.905	-1.403	862	-1.042	-1.043	-541	-163	-163	-85
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-478	-377	-109	239	-239	-138	130	-37	-22	20
Reiniging	151	-19	-74	-105	46	-124	-179	7	-19	-28
Openbare orde en veiligheid	-1.363	-1.295	-1.025	469	-894	-826	-556	-140	-129	-87
Fysiek milieu	-214	-214	-195	259	45	45	64	7	7	10
Openbare ruimte	-985	-936	-1.462	1.350	365	414	-112	57	65	-18
Riolering	182	203	-60	-77	105	126	-137	16	20	-21
Groen	-669	-622	-611	482	-187	-140	-129	-29	-22	-20
Wegen en water	-498	-517	-791	945	447	428	154	70	67	24
Overigen	0	0	0	61	61	61	61	10	10	10
Herindeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suppletie OZB	0	0	0	-5	-5	-5	-5	-1	-1	-1
Diversen	0	0	0	66	66	66	66	10	10	10
Saldo na bestemming	-15	-745	-1.187	1	-14	-744	-1.186	-2	-116	-186

Grafiek 6.1: Vergelijking van de gemeente Muiden met het gemeentefonds 2014 op metaclusterniveau 2014 en 2015 (bedragen x € 1.000)

Hieronder wordt eerst gekeken naar de voorzieningencapaciteit. Daarna worden de afwijkingen per megacluster toegelicht. Vervolgens wordt ingegaan op de belangrijkste afwijkingen per cluster.

Voorzieningencapaciteit

Uit tabel 6.1 blijkt dat de uitgavenclusters van Muiden in 2015 na begrotingswijzigingen optellen tot ongeveer € 7,5 miljoen aan lasten. In 2014 is dit nog bijna € 7,4 miljoen. De systematiek van het gemeentefonds houdt in 2014 rekening met € 6,3 miljoen. Dit betekent dat de gemeente Muiden in 2014 en 2015 een hoger lastenniveau (en waarschijnlijk dus ook een hoger voorzieningenniveau) heeft dan de systematiek van het gemeentefonds aangeeft. In paragraaf 6.3 wordt bij de analyse van de verschillen per cluster hierop dieper ingegaan.

Bij de baten van de inkomstenclusters zien we een gelijksoortig beeld als bij de lasten van de uitgavenclusters. De gemeente Muiden genereert in 2014 en 2015 meer OZB dan waarmee in het gemeentefonds wordt rekening gehouden. In 2015 stijgt dit verschil ten opzichte van 2014 omdat de OZB is verhoogd om te voldoen aan de toelatingseis (redelijk peil van OZB) voor toetreding artikel 12.

Als we kijken naar de Overige eigen middelen (OEM) dan zien we dat deze in 2014 ruim € 0,7 miljoen is en dat via de OEM een belangrijk deel van het hogere voorzieningenniveau mogelijk wordt gemaakt. In 2015 is er echter een forse daling van de OEM naar ruim € 0,1 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door betaalde rente geldleningen korter dan één jaar als gevolg van de Vaststellingsovereenkomst met De Krijgsman.

De gemeente Muiden raamt voor 2014 € 110.000 meer aan uitkering uit het gemeentefonds (algemene uitkering + integratie-uitkeringen + decentralisatie-uitkeringen). Dit komt omdat Muiden voor de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds gebruik heeft gemaakt van de stand van de septembercirculaire 2013, terwijl bij de vergelijking op clusterniveau gebruik is gemaakt van de gegevens betaald maand februari 2014. Met name bij de OZB, de decentralisatie-uitkeringen en de maatstaven ABW schaalvoordeel, huishoudens met laag inkomen, lokaal klantenpotentieel en bijstandsontvangers zijn er verschillen.

Toelichting metaclusters

Voor het overzicht van de metaclusters en de clusters waaruit zij zijn opgebouwd wordt verwezen naar tabel 6.1. Daaruit blijkt dat in 2014 en 2015 op de metaclusters Bestuur, Voorzieningen bevolking en Bebouwing en omgeving de nettolasten hoger liggen dan het gemeentefonds indiceert. Muiden beschikt over meer inkomsten uit OZB en OEM dan waar het gemeentefonds van uitgaat en dit vertaalt zich in hogere uitgaven op deze metaclusters. Op het metacluster Openbare ruimte liggen de nettolasten in 2014 nog lager dan waarvan het gemeentefonds uitgaat. Echter in 2015 (na begrotingswijzigingen) zit Muiden boven het niveau van het gemeentefonds. Onderstaand wordt kort ingegaan op de metaclusters.

Bij het metacluster *Bestuur* wordt er in 2014 € 227.000 (€ 36 per inwoner) en in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 580.000 (€ 91 per inwoner) meer uitgegeven dan waar het gemeentefonds vanuit gaat. De stijging in 2015 wordt veroorzaakt door de forse stijging van de nettolasten van het cluster Algemene ondersteuning. Dit komt door een toerekening van een aantal lasten die eerst waren geboekt op bestuursorganen (functie 001) aan bestuursondersteuning college van B&W (functie 002), door de toerekening van baten die eerst waren geboekt op saldo kostenplaatsen (functie 960) aan het cluster VHROSV en door het niet realiseren van een bezuiniging op de huisvestingskosten van het gemeentehuis die was geboekt op saldo kostenplaatsen (functie 960). In paragraaf 6.3 en bijlage 3 wordt nader ingegaan op de clusters Bestuursorganen en Algemene ondersteuning.

Op het metacluster *Voorzieningen bevolking* liggen de uitgaven in 2014 € 204.000 (€ 32 per inwoner) en in 2015 (na begrotingswijzigingen) nog € 35.000 (€ 5 per inwoner) hoger. Dit wordt vooral veroorzaakt door substantieel hogere uitgaven op de clusters Kunst en ontspanning en Bevolkingszaken. Daar staan substantieel lagere uitgaven tegenover op het cluster Maatschappelijke zorg. De daling van het verschil in 2015 ten opzicht van 2014 heeft te maken met bezuinigingen op Maatschappelijke zorg en Kunst en ontspanning. Dat er in 2015 geen nettolasten zijn geraamd op het cluster Oudheid heeft te maken met het feit dat de lasten van het streekarchief met ingang van 2015 zijn geboekt op functie 002 (bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders) en de lasten van de monumenten op functie 821 (stads- en dorpsvernieuwing). In paragraaf 6.3 en bijlage 3 wordt nader ingegaan op de clusters Maatschappelijke zorg, Kunst en ontspanning en Bevolkingszaken.

Op het metacluster *Bebouwing en omgeving* liggen de nettolasten in 2014 € 1,042 miljoen hoger (€ 163 per inwoner) en in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 0,541 miljoen hoger (€ 85 per inwoner) dan er volgens het gemeentefonds wordt ontvangen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door fors hogere uitgaven op het cluster Openbare orde en veiligheid. Ook bij dit cluster zien we in 2015 (na begrotingswijzigingen) ten opzichte van 2014 een daling van het verschil met het gemeentefonds. Dit komt vooral door de toerekening van baten die eerst waren geboekt op saldo kostenplaatsen (functie 960) aan het cluster VHROSV en door de toerekening van lasten die eerst waren geboekt op openbare orde en veiligheid (functie 140) aan het cluster Wegen. Opvallend zijn de negatieve nettolasten op het cluster Reiniging in 2015. Dit heeft te maken met de eenmalige extra onttrekking aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing en de daarmee corresponderende verlaging van de reinigingsheffing in 2015. In paragraaf 6.3 en bijlage 3 wordt nader ingegaan op de clusters VHROSV, Reiniging en Openbare orde en veiligheid.

Ten slotte is er binnen het metacluster *Openbare ruimte* in 2014 sprake van € 365.000 (€ 57 per inwoner) aan lagere nettolasten dan het gemeentefonds en in 2015 (na begrotingswijzigingen) sprake van € 112.000 (€ 61 per inwoner) aan hogere netto lasten dan waar het gemeentefonds vanuit gaat. Met name op het cluster *Wegen en water* zijn er lagere nettolasten dan die waar het gemeentefonds rekening mee houdt. Wel zien we dat dit verschil afneemt in 2015 ten opzichte van 2014. Dit wordt veroorzaakt door de toerekening van lasten die eerst waren geboekt op openbare orde en veiligheid (functie 140) aan het cluster *Wegen*. Opvallend zijn de negatieve nettolasten op het cluster *Riolering* in 2015. Dit heeft te maken met de eenmalige extra onttrekking aan de egalisatiereserve riolering en de daarmee corresponderende verlaging van de rioolheffing in 2015. In paragraaf 6.3 en bijlage 3 wordt nader ingegaan op de clusters *Riolering*, *Groen* en *Wegen en water*.

Aanwezige ruimte 2015

Het doel van deze analyse is om te kijken op welke clusters er structurele ruimte is ten opzichte van het gemeentefonds. Om een beeld te krijgen voor 2015 en verder is het nodig dat op het geschetste beeld op basis van de begroting 2015 na begrotingswijzigingen de incidentele nettolasten 2015 (lasten – baten) worden gecorrigeerd. Dan ontstaat het beeld in tabel 6.2.

Tabel 6.2 Structurele ruimte ten opzichte van het niveau van het gemeentefonds op de uitgavenclusters die in 2015 boven het niveau van het gemeentefonds zitten (bedragen x € 1000)

Clusters	Vershil GF 2014 met Muiden primitieve begroting 2015	Vershil GF 2014 met Muiden inclusief begrotingswijzigingen 2015	Incidentele nettolasten 2015	Structurele ruimte t.o.v. GF
Uitgavenclusters				
Bestuur	-209	-580	75	505
Bestuursorganen	-291	-113	75	38
Algemene ondersteuning	82	-467	0	467
Voorzieningen bevolking	-23	-35	0	598
Werk en inkomen	-57	-74	0	74
Maatschappelijke zorg	483	481	0	0
Educatie	-23	19	0	0
Kunst en ontspanning	-294	-308	0	308
Oudheid	63	63	0	0
Bevolkingszaken	-195	-216	0	216
Bebouwing en omgeving	-1.043	-541	-210	556
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-138	130	0	0
Reiniging	-124	-179	-210	0
Openbare orde en veiligheid	-826	-556	0	556
Fysiek milieu	45	64	0	0
Openbare ruimte	414	-112	-223	129
Riolering	126	-137	-223	0
Groen	-140	-129	0	129
Wegen en water	428	154	0	0
Totaal				1.788

+ lagere nettolasten of hogere baten

-/- hogere nettolasten of lagere baten

Ten opzichte van het gemeentefonds zit er structurele ruimte bij de clusters *Bestuursorganen*, *Algemene ondersteuning*, *Werk en Inkomen*, *Kunst en*

ontspanning, Bevolkingszaken, Openbare orde en veiligheid en Groen van in totaal € 1,788 miljoen. Gezien deze structurele ruimte zal van de gemeente Muiden een extra eigen inspanning worden gevraagd. Zie hiervoor hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punten 12 en 13).

6.3 Toelichting op de verschillen per cluster

Tabel 6.3 geeft die clusters weer waar de grootste afwijkingen ($\geq$ € 15 per inwoner) in 2015 (na begrotingswijzigingen) zijn. Deze clusters worden in bijlage 3 nader toegelicht, waarbij waar relevant wordt aangegeven wat het macrobeeld landelijk is van het desbetreffende cluster op basis van het Periodiek Onderhoudsrapport gemeentefonds 2015 (POR2015). Daarbij wordt ook een beeld geschetst van de gemeenten behorende tot de selectiegroep.

Tabel 6.3 Overzicht grote afwijkingen ($\geq$ € 15 per inwoner) 2015 bij de vergelijking van de gemeente Muiden met 'zichzelf' (bedragen x € 1 per inwoner)

Clusters	Hogere lasten dan het gemeentefonds 2015	Lagere baten dan het gemeentefonds 2015	Lagere lasten dan het gemeentefonds 2015	Hogere baten
Inkomstenclusters				
OZB				88
OEM				19
Mutaties reserves		103		
Uitgavenclusters				
Bestuursorganen	18			
Algemene ondersteuning	73			
Maatschappelijke zorg			75	
Kunst en ontspanning	48			
Bevolkingszaken	34			
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing			20	
Reiniging		28		
Openbare orde en veiligheid	87			
Riolering		21		
Groen	20			
Wegen en water			24	

6.4 Conclusie

Voorzieningenniveau

De vergelijkingen met zichzelf (met de normbedragen van het gemeentefonds), met het landelijke beeld en met de nettolasten van de selectiegroep wordt als belangrijke indicatie gezien voor de te nemen maatregelen om de financiële problemen te verminderen. Het samenvattende beeld dat naar voren komt uit bovenstaande vergelijkingen voor de gemeente Muiden wordt geschetst in tabel 6.4 voor die clusters met een grotere afwijking dan € 15 per inwoner.

Tabel 6.4 Vergelijkingen Muiden (bedragen per inwoner)

Cluster	Afwijking nettolasten met norm GF 2014				Afwijking netto lasten met gemiddelde selectiegroep
	Muiden 2015	Gemiddelde selectiegroep 2014	Landelijk (POR2015) alle gemeenten	Landelijk (POR2015) inwoners 0-10.000	
Inkomstenclusters					
OZB	88	18	59	44	124
Algemene uitkering	-1	-21			
OEM	19	90	26	94	-71
Uitgavenclusters					
Bestuursorganen	-18	-27	-12	-21	12
Algemene ondersteuning	-73	-173			101
Maatschappelijke zorg	75	70	23	21	-10
Kunst en ontspanning	-48	28	-23	5	-71
Bevolkingszaken	-34	-26	-14	-33	-9
Volkshuisvesting, ruimtelijke	20	-43	-12	-23	61
Reiniging	-28	-5	5	5	-22
Openbare orde en veiligheid	-87	-41	-22	-39	-56
Riolering	-21	3	2	3	-22
Groen	-20	-22	-13	-33	-4
Wegen en water	24	45	-3	19	13

+ lagere nettolasten of hogere baten

-/- hogere nettolasten of lagere baten

Geconcludeerd kan worden dat Muiden in 2015 bij de inkomstenclusters hogere OZB-baten heeft dan waar het gemeentefonds rekening mee houdt en dan de selectiegroep. Ook ten opzichte van het landelijk beeld heft Muiden meer aan OZB. De verklaring is dat de OZB in 2015 fors is verhoogd om te voldoen aan de toelatingseis (redelijk peil van OZB) voor toetreding artikel 12, van 120% van het landelijke gemiddelde.

De OEM is in 2015 hoger dan het niveau van het gemeentefonds, maar lager dan het landelijke beeld en de selectiegroep. Dit wordt vooral veroorzaakt door de rentelasten (€ 665.000) van geldleningen korter dan één jaar (functie 911) a.g.v. de Vaststellingsovereenkomst met De Krijgsman. Daarnaast is een bijdrage van € 200.000 opgenomen als bijdrage aan het projectbureau op functie 830 (Bouwgrondexploitatie).

Met betrekking tot de uitgavenclusters zien we bij de clusters Bestuursorganen, Algemene ondersteuning, Kunst en ontspanning, Bevolkingszaken, Openbare orde en veiligheid en Groen hogere nettolasten dan het niveau waar het gemeentefonds vanuit gaat. De vergelijking met de selectiegroep en het landelijke beeld bevestigt deze constatering bij de meeste clusters. Bij de uitgavenclusters Maatschappelijke zorg, VHR0SV en Wegen en water zijn er lagere nettolasten dan het niveau waar het gemeentefonds vanuit gaat.

Maximaal mogelijke ruimte ten opzichte van het niveau van het gemeentefonds
De nettolasten zitten in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 1,2 miljoen boven het niveau van het gemeentefonds. Als de structurele uitgaven (nettolasten gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten) van de clusters waarvan de structurele uitgaven nu boven het niveau van het gemeentefonds zitten, worden verlaagd naar het niveau van het gemeentefonds dan levert dit een bezuiniging op van maximaal € 1,788 miljoen (zie hiervoor tabel 6.2.). Met name op de clusters Algemene ondersteuning, Kunst en ontspanning, Bevolkingszaken, Openbare orde en veiligheid en Groen is er nog ruimte voor verdere bezuinigingen. Gezien deze structurele ruimte wordt van de gemeente Muiden een extra eigen inspanning gevraagd. Zie hiervoor hoofdstuk 7 (paragraaf 7.3.2, punten 12 en 13).

7 Het begrotingstekort

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het eindplaatje van de artikel 12-periode toegelicht. Zoals hiervoor al is opgemerkt, gaat het in 2015 om het eerste artikel 12-jaar voor Muiden.

In paragraaf 7.2 wordt ingegaan op het gepresenteerd begrotingstekort 2014 en worden de belangrijkste ontwikkelingen beknopt toegelicht. Vervolgens wordt in paragraaf 7.3 het relevante begrotingstekort voor 2015 tot en met 2018 berekend op basis van de meest actuele cijfers. Dit betreffen de cijfers uit de concept jaarrekening 2014. In paragraaf 7.4 wordt het hoofdstuk afgesloten met de conclusie.

7.2 Begroting 2014 en de belangrijkste wijzigingen

In deze paragraaf wordt eerst in paragraaf 7.2.1 ingegaan op het gepresenteerd begrotingstekort 2014 en in paragraaf 7.2.2 worden de belangrijkste wijzigingen van de begroting 2014 toegelicht.

7.2.1 Gepresenteerd begrotingstekort 2014

De gemeente Muiden stelde de begroting 2014 vast met een tekort van € 517.000. Door het treffen van maatregelen zou de begroting in 2017 licht positief zijn. Na het ondertekenen van de Vaststellingsovereenkomst (VOK) veranderde dit beeld volledig en was er sprake van een aanmerkelijk tekort.

Tabel 7.1 Bijstelling begroting na tekening VOK (bedragen x € 1.000)

Bijstelling begroting 2014 na tekening VOK	2014	2015	2016	2017
Stand primitieve begroting 2014	-517	-242	-66	2
Begrotingssaldo na VOK	-13.889	-1.134	-1.400	-1.082

7.2.2 Begrotingswijziging ondertekening VOK

De gemeente Muiden heeft de financiële consequenties van de ondertekening van de Vaststellingsovereenkomst geraamd op € 26.302.000. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Tabel 7.2 Consequenties volgens Muiden van de VOK (bedragen x € 1.000)

Consequenties volgens Muiden van de Vaststellingsovereenkomst		Bedrag
1.	Correctie OZB KNSF 2007-2013 (WOZ-waarde verlaagd naar € 5 mln)	-1.800
2.	Correctie OZB De Krijgsman 2014-2016	-750
3.	Plankosten	-1.000
4.	Bijdrage KNSF in plankosten	1.000
5.	Bovenwijkse voorzieningen (10 jaar lang € 110.000 perjaar)	-1.100
6.	Bijdrage KNSF in bovenwijkse voorzieningen	1.100
7.	Aanleg voetbalvelden	-1.000
8.	Bijdrage KNSF in voetbalvelden	1.000
9.	Kosten bijdrage in extern projectbureau (5 jaar lang € 200.000 per jaar)	-1.000
10.	Aankoop openbaar gebied	-3.400
11.	Inrichting openbaar gebied	-3.800
12.	Voorziening beheer en onderhoud openbaar gebied (voor 10 jaar)	-3.200
13.	Transactiekosten (artikel 12, De Krijgsman, volkstuinten, voetbal)	-400
14.	Rentelasten 2014-2029 geldleningen De Krijgsman (was € 12.060.000, maar voordeliger geleend)	-10.260
15.	Afgeboekte RO-kosten 2005-2013	-1.692
	Totaal	-26.302

Zoals uit de tabel blijkt, zijn dit geen lasten die alleen betrekking hebben op 2014. De bijdragen van de projectontwikkelaar in de plankosten, in de bovenwijkse voorzieningen en in de voetbalvelden worden daarom in een voorziening gestort en de bijdrage voor het extern projectbureau worden in 5 jaar uitbetaald. Ook de OZB-correctie en de rentelasten hebben betrekking op een langere periode. Dit leidt tot de volgende aanpassing van de begroting en meerjarenraming zoals door de gemeenteraad is vastgesteld op 20 februari 2014.

Tabel 7.3 Begrotingswijziging a.g.v ondertekening VOK (bedragen x € 1.000)

Bijstelling begroting 2014 na tekening VOK		2014	2015	2016	2017
1.	Stand begroting op 31-10-2013	-517	-242	-66	2
2.	Correctie OZB KNSF 2007-2013	-1.800			
3.	Correctie OZB KNSF 2014 e.v.	-250	-250	-250	
4.	Voorziening Plankosten (2013)	-1.000			
5.	Bijdrage in de plankosten	1.000			
6.	Voorziening bovenwijkse voorzieningen	-110	-110	-110	-110
7.	Bijdrage bovenwijkse voorzieningen	110	110	110	110
8.	Voorziening Aanlegkosten voetbalvelden	-1.000			
9.	Bijdrage voetbalvelden	1.000			
10.	Bijdrage extern projectbureau	-200	-200	-200	-200
11.	Aankoop openbaar gebied	-3.400			
12.	Inrichting openbaar gebied	-3.800			
13.	Beheer en onderhoud openbaar gebied	-3.200			
14.	Rentelasten	-322	-442	-884	-884
15.	Transactiekosten	-400			
	Begrotingssaldo na 1e wijziging	-13.889	-1.134	-1.400	-1.082

7.2.3 Overige begrotingswijzigingen 2014

Tabel 7.4 Overige begrotingswijzigingen 2014 (bedragen x € 1.000)

Begroting 2014		2014	2015	2016	2017
	Begrotingssaldo na 1e wijziging	-13.889	-1.134	-1.400	-1.082
16.	NJN 2013 structureel	-28	-28	-28	-28
17.	Aanpassing OZB		450	-17	-17
18.	Verlaging afvalstoffenheffing		-170		
19.	Onttrekking reserve afvalstoffenheffing		170		
	Gewijzigde begroting 2014	-13.916	-712	-1.444	-1.126

7.3 Begrotingstekort 2015 en overige wijzigingen

In deze paragraaf wordt eerst in paragraaf 7.3.1 ingegaan op het gepresenteerd begrotingstekort 2015 en in paragraaf 7.3.2 worden de begrotingswijzigingen nog behandeld, die volgens de inspecteurs nog moeten worden doorgevoerd in de periode 2015 tot en met 2018.

7.3.1 Gepresenteerd begrotingstekort 2015

Tabel 7.5 Gepresenteerd begrotingstekort 2015 (bedragen x € 1.000)

Financiële positie	2015	2016	2017	2018	2019
Stand primitieve begroting 2015	-712	-1.445	-1.127	-1.127	-927
3e wijz 2014 VJN	-128	-128	-128	-128	-128
6e wijz 2014 projectburo	-45	-45	-45	-45	-45
1e wijz 2015 OZB	147	0	0	0	0
2e wijz 2015 meircirculaire	-129	-129	-129	-129	-129
3e wijz 2015 NJN	-47	-53	-53	-53	-53
4e wijz 2015 Septembercirculaire	169	251	255	238	269
5e wijz 2015 Bezuinigingsplan	470	470	470	470	470
Niet gehaalde bezuinigingen VJN	-299	-319	-319	-319	-319
Totaal	-628	-1.432	-1.110	-1.127	-896

7.3.2 Nog door te voeren begrotingswijzigingen 2015-2018

Tabel 7.6 Nog door te voeren begrotingswijzigingen 2015-2018
(bedragen x € 1.000)

	Nog door te voeren wijzigingen	2015	2016	2017	2018	2019
	Stand gewijzigde begroting 2015	-628	-1.432	-1.110	-1.127	-896
1	Algemene reserve verhogen naar 2%	-12.799				
2	Achterstallig onderhoud wegen en bruggen	-665	0	0	0	0
3	Grootonderhoudsbudget bruggen	-40	-40	-40	-40	-40
4	Groen onderhoud	-20	-20	-20	-20	-20
5	Verlichting onderhoud	-5	-5	-5	-5	-5
6	Kapitaallasten VRI en Damwand		-36	-35	-34	-34
7	OZB 450.000 (in begr 2015)	0	450	450	450	450
8	OZB 147.000 (n.a.v. meicirc)	0	147	147	147	147
9	Beheer en onderhoud KNSF-terrein	3.200	0	-320	-320	-320
10	Lagere rentelasten VOK	212	692	692	692	692
11	Voorbereidingskosten Bloemendalerpolder	295				
12	Efficiencybesparing			50	123	123
13	Taakstelling personeelslasten		250	400	600	600
14	Afroming reserves en voorzieningen	220				
	Totaal	-10.230	6	209	466	697

1. Algemene reserve verhogen naar 2%

Uit paragraaf 4.3 blijkt dat de algemene reserve ultimo 2014 een tekort vertoont van € 12,65 miljoen. Om de algemene reserve weer op het 2%-drempel bedrag te krijgen in 2015 is nog eens € 0,15 miljoen nodig. Het 2%-drempelbedrag wordt berekend door 2% te nemen van de OZB-capaciteit en de gemeentefondsuitkering 2015 (zie ook hoofdstuk 4 paragraaf 4.3).

2. en 3. Achterstallig onderhoud wegen en bruggen en grootonderhoudsbudget bruggen

De gemeente Muiden was niet in het bezit van een actueel wegenbeheerplan en een bruggenbeheerplan. Uit de inspectierapporten van Inspectrum en Geocare is gebleken dat er bij de gemeente Muiden sprake is van achterstallig onderhoud en dat een aantal wegen aan het einde van hun levensduur zijn en opnieuw moeten worden aangelegd (rehabilitatie). Daarom zijn naast het achterstallig grootonderhoud en het regulier grootonderhoud ook de extra kapitaallasten berekend als gevolg van de aanleg van deze wegen. De kosten zijn in onderstaande tabel gerelateerd aan de beschikbare budgetten voor onderhoud voor de periode 2015-2019. Voor regulier klein onderhoud is jaarlijks voldoende budget aanwezig.

Tabel 7.7 Onderhoud wegen 2015-2019 (bedragen x € 1.000)

Onderhoud wegen	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Reserve onderhoud wegen	690	364	1	54	159	49
Storting in reserve	383	381	385	379	381	383
Onttrekking reserve	-1.093	-676	-194	-131	-342	-222
Extra kapitaalslasten	0	-69	-138	-143	-149	-154
Eénmalige storting	385					
Saldo	364	1	54	159	49	56

De gemeente Muiden beschikt over een reserve onderhoud wegen van € 1.428.000 (zie ook paragraaf 4.4). In deze reserve is in 2013 een bedrag gestort van € 725.000 ten behoeve van het gebied A1/A6. Omdat dit gebied niet bij het

onderzoek is betrokken, blijven deze middelen gereserveerd voor dit gebied. In 2014 is nog een bedrag van € 13.000 uitgegeven zodat een bedrag van € 690.000 beschikbaar is voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. Jaarlijks heeft de gemeente in de begroting een bedrag voor groot onderhoud wegens gereserveerd van circa € 380.000. Uit het plan blijkt welk bedrag de komende jaren noodzakelijk is voor groot onderhoud en welk bedrag voor de dekking van kapitaallasten in verband met vervangingsinvesteringen. De relatief grote onttrekking in 2015 en 2016 heeft te maken met achterstallig onderhoud. De reserve in 2019 is toereikend om een piek in de onderhoudslasten in 2019 op te vangen. Om te voorkomen dat er sprake is van een negatieve onderhoudsreserve wegens, moet éénmalig een extra bedrag worden gestort van € 385.000.

Voor het onderhoud van bruggen beschikt Muiden alleen over een budget voor klein onderhoud. Voor groot onderhoud en achterstallig onderhoud zijn geen middelen geraamd. Inspectrum heeft ook een onderzoek uitgevoerd naar de onderhoudstoestand van de bruggen. Om over voldoende middelen te beschikken de komende jaren moet een reserve worden gevormd waarin éénmalig € 280.000 wordt gestort om het achterstallig onderhoud weg te kunnen werken.

Tabel 7.8 Onderhoud bruggen 2015-2019 (bedragen x € 1.000)

Onderhoud bruggen	2015	2016	2017	2018	2019
Reserve onderhoud bruggen	0	219	219	19	0
Achterstallig groot onderhoud	-61	0	-200	-19	0
Eénmalige storting	280				
Reserve per 31/12	219	219	19	0	0

Daarmee komt het totaal aan achterstallig onderhoud voor wegen en bruggen (zie tabel 7.6 punt 2) uit op € 665.000 (€ 385.000 en € 280.000)

Daarnaast blijkt dat voor het regulier groot onderhoud bruggen nog een budget nodig is van € 40.000 om toekomstig achterstallig onderhoud te voorkomen (zie tabel 7.6 punt 3).

4. Groen onderhoud

De bestemmingreserve voor het uitvoeren van het Groenbeheerplan is niet toereikend om het volledige plan uit te voeren (zie paragraaf 4.4). Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de begroting van een aantal projecten fors is overschreden. Wensen zijn gerealiseerd zonder dat hiervoor middelen beschikbaar waren. Hierdoor kan een aantal projecten niet worden uitgevoerd waardoor de jaarlijkse onderhoudskosten niet kunnen worden verlaagd terwijl daar in de begroting al rekening mee was gehouden. Dit leidt tot een structurele last van € 20.000.

5. Verlichting onderhoud

De bestemmingreserve voor het uitvoeren van het openbaar verlichtingsplan zou er toe moeten leiden dat het onderhoudsbudget omlaag zou kunnen. Omdat de reserve niet alleen is gebruikt voor de vervanging van de bestaande areaal maar ook voor uitbreiding, is het budget niet toereikend om het hele plan uit te voeren. Als gevolg hiervan is het ook niet mogelijk om de reeds ingeboekte besparing op het reguliere onderhoud te realiseren. Jaarlijks moet het onderhoudsbudget daarom met € 5.000 worden verhoogd.

6. Kapitaallasten VRI en Damwand.

De gemeente Muiden heeft recentelijk te maken gekregen met noodzaak van vervanging van de Verkeersregelinstallatie bij de Hakkelaarsbrug en een damwand aan de Zuidpolderweg. Met de vervanging van deze investeringen was in de begroting geen rekening gehouden. In het verleden schreef de gemeente dergelijke

investeringen met maatschappelijk nut direct af maar vanwege de negatieve algemene reserve is dit nu niet langer mogelijk.

7 en 8. Extra inkomsten OZB

De gemeente Muiden had in de meerjarenraming (2016-2018) geen rekening gehouden met een structurele verhoging van de OZB op het artikel 12-niveau (120% van het landelijk gemiddelde) terwijl dit wel een uitgangspunt is bij een artikel 12-traject. Dit levert € 450.000 extra met ingang van 2016. Omdat het landelijk gemiddelde OZB-tarief in 2015 verder was toegenomen, diende Muiden het tarief verder te verhogen om aan de artikelnorm te voldoen. Hierdoor stijgt de meerjarenopbrengst met nog eens € 147.000 extra.

9. Opheffen voorziening beheer en onderhoud KNSF-terrein

De gemeente Muiden is in de Vaststellingsovereenkomst met een veel hoger onderhoudsniveau akkoord gegaan dan noodzakelijk om kapitaalvernietiging te voorkomen. Dit was volgens de gemeente noodzakelijk om tot overeenstemming te komen met de projectontwikkelaar en een einde te maken aan de reeds langlopende juridische procedure. Om deze kosten de komende 10 jaar te kunnen dekken, heeft de gemeente een voorziening gevormd van € 3,2 miljoen. De inspecteurs zijn van mening dat er geen voorziening voor het beheer en onderhoud KNSF-terrein hoeft te worden gevormd omdat in de begroting structurele dekking voor deze lasten aanwezig is. Dit levert voor 2015 een voordeel op van € 3,2 miljoen en voor de jaren vanaf 2017 een nadeel van € 320.000.

10. Lagere rentelasten Vaststellingsovereenkomst

De gemeente Muiden is bij het aangaan van de Vaststellingsovereenkomst een verplichting aangegaan om leningen aan te trekken ten behoeve van de ontwikkeling van het KNSF-terrein en deze tegen een laag percentage door te lenen aan de ontwikkelaar. Bij de raming van de kosten, die voortvloeien uit de VOK, viel deze rentesubsidie veel hoger uit omdat de rente toen hoger was dan de huidige marktrente. Dit levert vanaf 2016 wanneer alle leningen zijn aangetrokken een jaarlijks voordeel op van € 692.000. De totale rentesubsidie was in de VOK nog berekend op € 10.260.000 terwijl bij de huidige marktrente de totale rentesubsidie € 3.457.000 bedraagt.

11. Voorbereidingskosten Bloemendalerpolder

Normaal gesproken zou de gemeente deze kosten terugverdienen door de bouwleges in de toekomst. De provincie heeft echter besloten om het Muiderdeel van de Bloemendalerpolder door middel van een grenscorrectie aan de gemeente Weesp over te dragen. Hierdoor verdwijnt de mogelijkheid voor Muiden om deze kosten terug te kunnen verdienen. Het zou niet juist wanneer er geen vergoeding komt voor deze grenscorrectie. De gemeente Muiden is er altijd vanuit gegaan dat door het heffen van leges dekking gevonden zou worden voor de in het verleden gemaakte kosten. In totaal heeft Muiden tot op heden € 1.083.000 aan kosten gemaakt. In de door Muiden ondertekende Samenwerkings- en Uitvoeringsovereenkomst (SUOK) Bloemendalerpolder van 26 september 2012 is in artikel 31 vastgelegd dat de kosten die voor deze SUOK zijn gemaakt door iedere partij zelf worden gedragen. Tot de SUOK had Muiden in totaal € 788.000 aan kosten gemaakt. Na de SUOK heeft de gemeente inmiddels voor € 295.000 aan kosten gemaakt. De inspecteurs zijn van mening dat deze kosten overeenkomstig artikel 50 van de Wet Arhi door de gemeente Weesp zouden moeten worden vergoed en niet voor vergoeding in aanmerking komen via artikel 12.

Muiden is er in het verleden van uitgegaan dat de toekomstige OZB-inkomsten van de Bloemendalerpolder de jaarlijkse kosten (met name beheer en onderhoudskosten van wegen en groen) zouden compenseren. Daarom is de Bloemendalerpolder verder budgettair neutraal in de begroting verwerkt.

12. Efficiencybesparing

De gemeente had in een eerder besparingsplan rekening gehouden met een extra efficiencybesparing van € 123.000. Deze besparing bleek op korte termijn niet te realiseren. Op langere termijn echter wel. Daarom is deze bezuiniging met ingang van 2017 gedeeltelijk ingeboekt. Het betreft een bezuiniging van € 20.000 door de digitalisering van raadsstukken, € 30.000 door vereenvoudiging van processen en € 73.000 door een lagere subsidie voor het multifunctionele centrum de Rijver.

13. Taakstelling personeelslasten

Uit de vergelijking van de lasten met het gemeentefonds (tabel 6.1) blijkt dat de gemeente Muiden fors meer uitgeeft. Met name op de clusters Algemene ondersteuning, Kunst en ontspanning, Bevolkingszaken, Openbare orde en veiligheid en Groen is er nog ruimte voor verdere bezuinigingen. Uit een vergelijking met de personeelslasten tussen gemeenten blijkt dat Muiden relatief 1,3 fte per duizend inwoners meer heeft dan de selectiegemeenten (7,0 fte t.o.v. 5,7 fte). Wanneer Muiden op het gemiddelde zou uitkomen, levert dit een besparing op van ruim € 350.000. Ondanks het relatief hoge aantal fte per duizend inwoners heeft Muiden ook nog werkzaamheden uitbesteed (zoals op terrein van ICT bij de gemeente Weesp) en wordt specialistische kennis ingehuurd omdat Muiden daar zelf niet over beschikt. Een aanvullende bezuiniging van € 250.000 lijkt daarom reëel. Omdat een kleine gemeente kwetsbaar is, zou het logisch zijn om een dienstverleningsovereenkomst af te sluiten met een naburige grote gemeente. Vanwege de aanstaande fusie is dit niet meer nodig maar als Muiden zelfstandig zou blijven wel. Omdat bij het bepalen van de aanvullende bijdrage ervan uitgegaan wordt dat een gemeente zelfstandig blijft en financieel weer gezond moet worden, is wel rekening gehouden met deze taakstelling. Deze taakstelling zou geleidelijk over drie jaar moeten worden ingevuld met ingang van 2016.

14. Afroming reserves en voorzieningen

Uit de beoordeling van de reserves en voorzieningen is gebleken dat een deel van de voorzieningen onderhoud basisscholen niet meer zal worden gebruikt. Het gaat hierbij om een bedrag van € 219.500 (zie paragraaf 4.4).

7.4 Beheerplannen

Zoals in de inleiding in paragraaf 1.8 al is vermeld, bezuinigen bijna alle artikel 12-gemeenten te veel op het onderhoud van kapitaalgoederen waardoor de onderhoudsbudgetten niet toereikend zijn en er sprake is van achterstallig onderhoud. Daarom is ook bij Muiden kritisch naar de onderhoudsbudgetten gekeken. Bij de vergelijking tussen de begroting en jaarrekening blijkt vooral dat er te weinig budget in de begroting is opgenomen voor het onderhoud van wegen en bruggen. Daarom heeft een extern bureau hiernaar onderzoek gedaan. Daaruit bleek dat ook bij de gemeente Muiden sprake is van achterstallig onderhoud. De geraamde bezuiniging op de onderhoudsbudgetten voor wegen en bruggen is daarom ook teruggedraaid. Om het achterstallig onderhoud op wegen en bruggen weg te kunnen werken is een éénmalige storting in de reserves nodig van € 655.000 (zie punt 2 in paragraaf 7.3.2).

7.5 Schoon opleveren

Een schone oplevering moet er toe leiden dat de herindelingspartners niet belast worden met tekorten uit het verleden en een begroting, die structureel niet in evenwicht is. Het onderscheid tussen kosten, die betrekking hebben op het artikel-12-traject en de kosten, die voortvloeien uit het herindelingstraject, levert nog wel eens discussie op. De inspecteur houdt deze kosten zo goed mogelijk gescheiden

Of bij een herindeling nu wel of niet een artikel 12-gemeente is betrokken mag geen verschil uit maken. Bij het beoordelen of er sprake is van een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting worden ook geen besparingen geaccepteerd die voortvloeien uit de herindeling zoals een verkoop van een gemeentehuis en het beëindigen van ICT-contracten.

7.6 Berekening bijdrage artikel 12

Op basis van de beschikbare informatie (w.o. de voorlopige jaarrekening 2014) is een zo goed mogelijke raming gemaakt voor het jaar 2015 en de meerjarenraming 2016-2018. Daarnaast is onderzocht over welke mogelijkheden de gemeente Muiden zelf beschikt om een bijdrage te leveren om de financiële problemen op te lossen. Uit de tabel 7.6 in paragraaf 7.3.2 blijkt dat de gemeente Muiden in 2015 naast de nog door te voeren wijzigingen een bijdrage nodig heeft van € 10.230.000 om de geprognosticeerde tekorten en de negatieve algemene reserve weg te werken. Met ingang van het jaar 2016 vertoont de meerjarenraming een oplopend positief resultaat. Op basis van dit rapport stellen de inspecteurs de gemeente Muiden een artikel 12-uitkering te verlenen van € 10.230.000.

7.7 Conclusie

De financiële gevolgen als gevolg van de ondertekening van de Vaststellingsovereenkomst (VOK) zijn in eerste instantie door de gemeente Muiden geraamd op € 28,1 miljoen. Een deel van deze lasten (€ 12,1 miljoen) wordt veroorzaakt doordat de gemeente Muiden overeenkomstig de VOK geld tegen een lager percentage doorleent aan de projectontwikkelaars dan het rentepercentage dat de gemeente zelf moet betalen. Vanwege de dalende rente en de gemeente nog niet al het geld heeft geleend, vallen deze lasten lager uit. In eerste instantie € 1,8 miljoen en inmiddels is de raming zelfs € 8,6 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat de financiële gevolgen van de VOK nu niet meer op € 28,1 miljoen worden geraamd maar op € 19,5 miljoen. Verder is een deel van de kosten (€ 1,8 miljoen) al in 2013 verantwoord. Voor een ander deel van kosten, dat op meerder jaren in de toekomst betrekking heeft (zoals o.a. rente en onderhoudskosten), is dekking gevonden (door structurele ombuigingen) binnen de meerjarenraming (€ 8,4 miljoen). Daardoor blijft er nog een bedrag over van € 9,3 miljoen. Behalve de VOK zijn er nog enkele andere problemen (waaronder achterstallig onderhoud aan de wegen) waarvoor onvoldoende dekking is te vinden zodat wordt voorgesteld de gemeente Muiden een artikel 12-bijdrage toe te kennen van € 10.230.000. Met deze uitkering krijgt Muiden een structureel sluitende meerjarenbegroting en is de negatieve algemene reserve volledig weggewerkt. Dit betekent dat Muiden volgens de handleiding artikel 12 schoon wordt opgeleverd. Wel zullen de ombuigingen binnen de meerjarenraming nog moeten worden gerealiseerd. Mocht dit niet volledig lukken dan hoeft dit niet tot problemen te leiden omdat de meerjarenraming een positief saldo laat zien (oplopend tot € 0,7 miljoen in 2019). Dit positieve saldo wordt niet in mindering gebracht op de artikel 12-bijdrage omdat het artikel 12-traject in 2015 wordt afgerond.

Met de voorgestelde aanvullende uitkering kunnen de bekende problemen uit het verleden worden opgelost en is het aan de gemeente Muiden en de rechtsopvolgers om het weerstandsvermogen verder te versterken. Net als alle andere gemeenten zal Muiden in 2015 de financiële positie goed moeten bewaken en maatregelen moeten treffen wanneer de financiën onder druk komen te staan. Uiteraard zullen op dat moment noodzakelijke maatregelen in overleg met de rechtsopvolgers moeten worden genomen. De financieel toezichthouder, de provincie, zal hier in 2015 kritisch op toezien.

8 Conclusie en advies

De gemeente Muiden heeft voor het jaar 2015 voor de eerste keer een aanvraag ingediend voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds.

Muiden voldoet aan de eisen voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het zogenaamde belastingpakket voldoen aan het voorgeschreven redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort.

Dit tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door de Vaststellingsovereenkomst die door de gemeente en de projectontwikkelaar is ondertekend. De financiële gevolgen als gevolg van de ondertekening van de Vaststellingsovereenkomst (VOK) zijn in eerste instantie door de gemeente Muiden geraamd op € 28,1 miljoen en zijn als gevolg van de dalende marktrente bijgesteld tot € 19,5 miljoen. Verder is een deel van de kosten (€ 1,8 miljoen) al in 2013 verantwoord. Voor een ander deel van kosten, dat op meerder jaren in de toekomst betrekking heeft (zoals o.a. rente en onderhoudskosten), is dekking gevonden (door ombuigingen) binnen de meerjarenraming (€ 8,4 miljoen). Daardoor blijft er nog een bedrag over van € 9,3 miljoen.

Behalve de VOK zijn er nog enkele andere problemen (waaronder achterstallig onderhoud aan de wegen) waarvoor binnen de begroting 2015 onvoldoende dekking is te vinden. Hier is bij de berekening van de artikel 12-bijdrage rekening meegehouden.

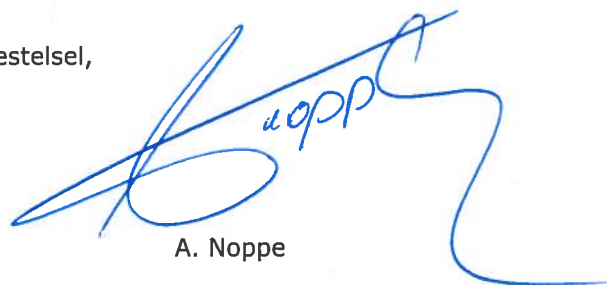
Op basis van dit rapport wordt voorgesteld de gemeente Muiden een artikel 12-bijdrage toe te kennen van € 10.230.000.

Den Haag, 19 maart 2015

De afdeling Financieel en Informatiestelsel,
De inspecteurs,

S.H. van den Berg

A. Noppe

Gezien en akkoord,
Het hoofd van de afdeling Financieel en Informatiestelsel,

S. Galje

Bijlage 1 Kerngegevens gemeente Muiden en selectiegroep 2014

	Structuurkenmerken	Schermer	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde Selectiegroep	Muiden	Afwijking
Aantal inwoners		5.501	5.526	6.317	6.429	4.893	5.733	6.393	12%
Onroerende zaak belastingen									
OZB-capaciteit woningen	398.000.000	496.800.000	553.600.000	536.000.000	382.000.000	473.280.000	732.400.000	55%	
OZB-capaciteit niet-woningen	66.500.000	88.200.000	61.250.000	73.150.000	81.900.000	74.200.000	118.300.000	59%	
Waarde woningen (x € 1 mln.)	498	621	692	670	478	592	916	55%	
Waarde niet-woningen (x € 1 mln.)	95	126	88	105	117	106	169	59%	
Waarde totaal (x € 1 mln.)	593	747	780	775	595	698	1.085	55%	
Aandeel woningen in waarde totaal	84%	83%	89%	87%	80%	85%	84%	0%	
Waarde totaal per inwoner (x € 1)	107.708	135.179	123.397	120.470	121.500	121.651	169.639	39%	
Volumina sociale structuur per 1000 inwoners									
Huishoudens met een laag inkomen	91	94	90	98	74	89	94	5%	
Bijstandontvangers	7	8	6	5	4	6	13	116%	
Uitkeringsontvangers	50	43	52	45	33	44	47	7%	
Minderheden	15	31	17	15	6	17	32	92%	
Volumina bevolkingsopbouw per 1000 inwoners									
Inwoners < 20 jaar	249	236	240	247	292	253	241	-5%	
Inwoners > 64 jaar	157	165	187	197	131	168	203	21%	
Inwoners 75 - 85 jaar	46	54	42	53	37	46	64	38%	
Volumina centrumfunctie per 1000 inwoners									
Lokaal klantenpotentieel	427	434	511	593	650	523	425	-19%	
Regionaal klantenpotentieel	7	9	14	26	57	23	13	-45%	
Volumina bebouwingsstructuur									
Oppervlakte land	6.127	1.921	3.812	1.987	1.840	3.137	1.445	-54%	
Woonruimten	2.310	2.211	2.569	2.672	1.802	2.313	2.817	22%	
kernen	0	0	0	0	0	0	0	0%	
Omgevingsadressendichtheid	321	1.302	635	1.096	730	817	1.158	42%	
Kernen	7	4	10	4	1	5	3	-42%	
Bedrijfsvestigingen	534	398	534	507	532	501	553	10%	

Bijlage 2 Aanvraag aanvullende uitkering 2015

2703 2014 0333 - 1

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Beheerder van het Gemeentefonds
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk
Behandeld door Mevr. M. Schadé		UIT-2014-MS-24879 Muiden,

VERZONDEN 26 MRT 2014

Onderwerp
aanvraag artikel 12 Fw

Excellentie,

Bijgaand ontvangt u, gelet op het besluit d.d. 6 februari 2014 van de gemeenteraad van Muiden het verzoek om een aanvullende uitkering uit het Gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet voor het begrotingsjaar 2015 van de gemeente Muiden.

Op 7 maart 2014 is de Vaststellingsovereenkomst inzake de ontwikkeling van het gebied De Krijgsman ondertekend. Door de in de Vaststellingsovereenkomst overeengekomen oplossing van de disputen met KNSF, ontstaat in de (meerjaren)begroting van de gemeente Muiden een aanmerkelijk en structureel tekort dat niet door de gemeente zelfstandig is op te lossen. Dit terwijl de eigen inkomsten van de gemeente zich op een redelijk peil bevinden.

Het voornemen is dat de gemeente per 2016 opgaat in een gemeentelijke herindeling. Op grond van het uitgangspunt uit uw Handleiding artikel 12 (d.d. mei 2012) dat een gemeente in het kader van herindeling 'schoon' aan de nieuwe gemeente wordt opgeleverd, verzoeken wij een (eenmalige) aanvullende uitkering voor het begrotingsjaar 2015, opdat geen nadelige financiële effecten voor de fusiegemeenten ontstaat. Dit is ook conform het in de Tweede Kamer aangenomen amendement Van Beek. In uw brief van 12 december 2013 aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland refereert u aan het amendement van Beek vanwege de bijzondere omstandigheid die hier speelt.

Wij dienen deze vraag in met het verzoek nog in 2015 een beschikking te krijgen opdat gegeven de doorlooptijd van de behandeling van een artikel 12 verzoek van 18 maanden, reeds snel duidelijkheid voor de fusiegemeenten ontstaat.

Bezoekadres: Het Anker 2 Postadres: Postbus 3 1398 ZG Muiden
Telefoon: 0294 210210 Fax: 0294 261386

Gemeente Muiden

Financiële positie gemeente Muiden

De gemeente Muiden heeft in 2013 een meerjarenbegroting vastgesteld die – met inachtneming van een ingezet fors bezuinigingsprogramma – vanaf 2017 structureel sluitend is. Naar aanleiding van recent gemaakte afspraken tussen Rijkswaterstaat, SAA-one en de gemeente over het infrastructurele project A1/A6 zal dit begrotingsevenwicht al vanaf 2016 ontstaan.

Kijkend naar de begrotingsuitvoering in 2013 blijkt uit zowel Voorjaarsnota als Najaarsnota 2013 dat er – per saldo – geen majeure financiële tegenvallers zijn opgetreden en dat de begrotingsuitvoering onder controle is. De gemeente is sinds het financiële bezuinigings- en herijkingsprogramma dat halverwege 2012 is ingezet, na het afstemmen van het vorige wetsvoorstel tot fusie door de Tweede Kamer ondanks de hoge lasten voor KNSF (juridisch) en A1/A6 (planologisch), goed in staat gebleken haar financiële situatie onder controle te brengen.

Vervolgens komen daar nu vanaf 2014 de financiële gevolgen van de afspraken uit de Vaststellingsovereenkomst met KNSF bij. Hiermee wordt een streep getrokken onder het verleden en vervallen alle financiële risico's en aansprakelijkheden (ook richting mede overheden) in dit kader voor de gemeente. Dat betekent dat de bijbehorende risico's en claims die voor de gemeente nog aanwezig zijn en die leiden tot zeer aanzienlijke kosten voor juridische ondersteuning in verband met tenminste twee langdurige rechtsgangen, van tafel zijn. Daarmee zijn ook deze bedreigingen van de toekomstige financiële situatie voor de fusiegemeente(n) van tafel.

Financiële consequenties voor Muiden van overeenstemming inzake KNSF

Uitgangspunt van het financieel arrangement en de Vaststellingsovereenkomst is dat de gemeente geen ontwikkelrisico's neemt en op geen enkele wijze speculatief in de ontwikkeling van het gebied betrokken is. De financiële consequenties van die afspraken leiden evenwel in 2014 en latere jaren tot een aanmerkelijk en structureel tekort dat niet zelfstandig door de gemeente Muiden kan worden opgelost. Deze financiële verplichtingen voor de gemeente kennen een aantal elementen die in het raadsvoorstel bij de vaststelling van de begroting 2015 nader zijn toegelicht. Korthedshalve volstaan wij in deze brief met een verwijzing hiernaar. Alle achterliggende stukken en onderbouwingen zijn uiteraard voor u beschikbaar.

Noodzaak artikel 12-aanvraag

De financiële bijdragen en verplichtingen uit hoofde van de Vaststellingsovereenkomst KNSF hebben een grote impact op de begroting van de gemeente Muiden. Voor het begrotingsjaar 2014 ontstaat als gevolg van de uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen door te voeren begrotingswijzigingen een tekort van ruim € 10 mln. en in latere jaren een structureel tekort van ca. € 0,9 a € 1,3 mln. per jaar. Na een intensief proces van begrotingsvoorbereiding en behandeling voor het jaar 2015, is duidelijk geworden dat een eenmalige bijdrage (aanvullende uitkering) voor het begrotingsjaar 2015 – op basis van de begroting 2015 als aangehecht geraamd op ca. € 29 mln. – noodzakelijk is voor het verwerken van deze kosten. Het kunnen aangaan van de lening tegen een gunstiger tarief zal in de eerstvolgende begrotingswijziging nog worden verwerkt. De gevraagde aanvullende uitkering zal leiden tot een structureel sluitende begroting vanaf 2016, waardoor de gemeente Muiden zonder erfenissen uit het verleden schoon in de nieuwe fusiegemeente kan opgaan.

Zonder steun vanuit de provincie en het Rijk kan het financieel arrangement in de Vaststellingsovereenkomst dan ook niet tot stand komen. Het financieel arrangement zal gedekt moeten worden door een vervroegde invulling van het 'amendement van Beek.' Dit amendement verwees naar de situatie waarbij een fusiegemeente geen gevolgen zou ondervinden van de in Muiden ontstane situatie rond KNSF. De uit de Vaststellingsovereenkomst voortvloeiende (toekomstige) uitgaven zien wij als noodzakelijke behoeften, die niet met de algemene uitkering en de eigen inkomsten kan worden gedekt (conform paragraaf 5.2 van uw Handleiding).

Deze noodzakelijke uitgaven zijn onontkoombaar en onuitstelbaar, bedoeld om mogelijke omvangrijkere financiële risico's en schade te vermijden en zijn grotendeels niet aan handelen van de gemeente Muiden (alleen) toe te rekenen. Zowel gemeente, Provincie en Rijk zijn intensief in het KNSF-dossier betrokken geweest. Er is sprake van invloeden die in overwegende mate buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen. Op grond van onderzoek door derden in het kader van staatssteun is vastgesteld dat de Vaststellingsovereenkomst geen bovenmatige financiële compensatie biedt ten opzichte van hetgeen in redelijkheid de uitkomst van een verdere juridische procedure zou zijn. Daarmee is sprake van een verantwoorde risicoreductie en vermindering van verdere schade.

De gemeente Muiden heeft reeds een begrotingsscan (extern) laten uitvoeren, waarin de zgn. vergelijking met zichzelf (uitgaven in relatie tot de verdeelmaatstaven) en met een selectie van andere gemeenten, is gemaakt (conform paragraaf 5.2 Handleiding). Deze informatie zal uiteraard ter beschikking worden gesteld aan het ministerie en de toezichthouder ten behoeve van het onderzoek naar het relevante begrotingstekort. Hiermee kan de procedure worden verkort en vereenvoudigd.

OZB-tarief in verband met artikel 12 aanvraag

Bij de aanvraag voor artikel 12 moet er ook vanuit worden gegaan dat de eigen inkomsten op een redelijk peil zijn. Zowel de afvalstoffenheffing als de rioolrechten zijn in Muiden kostendekkend en daarmee op een redelijk peil. De OZB is voor het jaar 2015 door de gemeenteraad van Muiden met maar liefst ongeveer 35% verhoogd om te voldoen aan de door u vastgestelde norm (het toelatingskaartje). Voor de jaren 2016 en verder is deze aanzienlijke verhoging echter niet structureel in de begroting opgenomen, omdat dit immers een bevoegdheid zal zijn van de nieuwe fusiegemeente. Daarbij gaan wij er vanuit dat voor de gemeente Muiden het referentietarief van 2014 gehanteerd zal worden. Het doorvoeren/hanteren van het tarief van de gemeente Muiden van 2015 zal een verhoging van het OZB-tarief voor de fusiegemeente van ca. 15% tot gevolg hebben, hetgeen niet overeenkomstig het eerder genoemde amendement Van Beek zou zijn.

Omdat een OZB verhoging voor de huidige inwoners niet direct redelijk en billijk genoemd kan worden verzoekt de gemeente de omvang van deze maatregelen voor de gemeente Muiden in het licht van de fusie nader met u te kunnen bespreken.

Voor de rioolrechten is – vooruitlopend op een integrale herrekening later dit jaar van het rioolrecht voor de toekomst – voor 2015 een verlaging ingevoerd, gegeven de toekomstige toename van het aantal woningen terwijl de aanlegkosten voor rekening komen van de ontwikkelaar. Door dit zgn. noemereffect (toename van het aantal woningen in Muiden met ca. 46 % ontstaat ruimte voor een structureel lagere rioolheffing, die voor 2015 bij eerste begrotingswijziging reeds is verwerkt.

Resumerend verzoekt de gemeente Muiden u dan ook een aanvraag voor een aanvullende uitkering ex artikel 12 Fvw voor het begrotingsjaar 2015 zo spoedig mogelijk in behandeling te nemen opdat medio 2015 middels een beschikking een eenmalige aanvullende uitkering kan worden verleend.

Op grond van het in behandeling nemen van deze aanvraag kan tijdig voor de fusiedatum aan de beoogde fusiegemeenten duidelijkheid worden verschaft dat conform het amendement Van Beek geen nadelige financiële consequenties ten laste van de fusiegemeente zullen komen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders

m. M.J. Schadé
secretaris

M.L. de Pater - van der Meer
wnd. burgemeester

De aanvraag voor de artikel 12 Fvw is in afschrift gestuurd naar Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Bijlagen

Raadsvoorstel en besluit De Krijgsman d.d. 6 februari 2014
Raadsvoorstel en besluit Begroting 2015 d.d. 20 februari 2014
Raadsvoorstel en besluit Belastingverordeningen d.d. 20 februari 2014
Raadsvoorstel en besluit Riolerrecht d.d. 20 februari 2014

Gemeente Muiden

Bijlage 3 Verschillenanalyse nettolasten Muiden

Cluster OZB

In het gemeentefonds wordt voor 2014 een bedrag aan OZB verevend op basis van een percentage van de WOZ-waarde (80% WOZ-waarde woningen en 70% WOZ-waarde niet woningen) van 0,1085% voor eigenaren van woningen, 0,1153% voor gebruikers van niet-woningen en van 0,1430% voor eigenaren niet woningen. Het OZB-percentage in de gemeente Muiden in 2015 bedraagt 0,1610% voor de woningen en 0,2338% respectievelijk 0,2922% voor de niet-woningen. De hogere percentages bij de woningen en niet woningen verklaren de hogere OZB-opbrengst in 2015 (na begrotingswijzigingen) van € 564.000 ofwel € 88 per inwoner dan de verevening in het gemeentefonds.

De meerontvangsten zijn in lijn met het landelijke beeld. De bevindingen in het POR2015 zijn dat de geraamde OZB-inkomsten van gemeenten duidelijk hoger (€ 59 per inwoner) liggen dan het niveau waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden. Voor de 100.000+ gemeenten is dit verschil het grootst. Voor de gemeenten tot en met 10.000 inwoners, waar ook Muiden toebehoort, is dit verschil circa € 44 per inwoner. Muiden zit in 2015 met een verschil van € 88 per inwoner nu behoorlijk boven die groep en het landelijke gemiddelde.

Bij de selectiegroep wordt gemiddeld gesproken een ander beeld waargenomen dan bij Muiden. De selectiegroep ontvangt per inwoner in 2014 gemiddeld 'slechts' € 18 meer dan waar het gemeentefonds vanuit gaat. Zie hiervoor bijlage 4. Bij de vergelijking met de selectiegroep zit Muiden dus fors boven het gemiddelde van de selectiegroep. Uit de bijlage blijkt echter wel dat er grote verschillen zitten tussen de verschillende gemeenten in de selectiegroep.

Cluster Overige eigen middelen

Tot het cluster OEM behoren een groot aantal functies. Deze functies hebben veelal betrekking op baten. Het gaat bijvoorbeeld om de overige gemeentelijke belastingen, maar ook om ontvangen dividenden en mutaties grondexploitaties. Uit tabel 6.3 blijkt dat de gemeente Muiden in 2015 (na begrotingswijzigingen) een bedrag van € 19 per inwoner meer aan OEM heeft dan het gemeentefonds aangeeft. In 2014 was dit nog € 111 per inwoner meer. Dit wordt vooral veroorzaakt door de rentelasten (€ 665.000) van geldleningen korter dan één jaar (functie 911) a.g.v. de Vaststellingsovereenkomst met De Krijgsman. Daarnaast is een bijdrage van € 200.000 opgenomen als bijdrage aan het projectbureau op functie 830 (Bouwgrondexploitatie).

Voor wat betreft de OEM geeft deze constatering wel een vertekend beeld. Dat komt omdat we de feitelijke bedragen niet kunnen afzetten tegen een ijkpunt. Bij de totstandkoming van de verdeling van het gemeentefonds in 1997 is er vanuit gegaan dat gemeenten een zeker bedrag aan OEM genereren. Deze OEM bedroeg 5,4% van de uitgavenmaatstaven. Deze OEM is indertijd, via een verlaging van de bedragen per eenheid van de verdeelmaatstaven, betrokken bij de verdeling. Dit betekent dat het totaal van de genormeerde nettolasten 5,4% lager wordt ingeschat dan zij in feite zijn.

De feitelijke OEM komt in de gemeente Muiden in 2015 uit op een bedrag van € 123.000. Indien de 5,4% op de omvang 2015 (na begrotingswijzigingen) van de uitgavenclusters (€ 7,528 miljoen) zou worden toegepast, zou de in de uitkering uit het gemeentefonds betrokken OEM voor de gemeente Muiden uitkomen op een bedrag van afgerond € 406.512. Dit betekent dat de gemeente

Muiden in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 43 per inwoner minder OEM (exclusief mutaties reserves) genereert dan het gemeentefonds veronderstelt.

Afgezet tegen 5,4% van de omvang van de uitgavenclusters blijkt uit het POR2015 dat gemeenten macro meer OEM (exclusief mutaties reserves) genereren dan waar het gemeentefonds van uitgaat, namelijk € 26 per inwoner. Voor de gemeenten tot en met 10.000 inwoners, waar Muiden toebehoort, is dit verschil met circa € 43 per inwoner echter behoorlijk hoger.

Uit bijlage 4 blijkt dat de groep selectiegemeenten in 2014 gemiddeld € 90 per inwoner meer OEM (exclusief mutaties reserves) genereren dan waar het gemeentefonds van uitgaat. Ook hier verschilt het beeld echter per gemeente.

In tabel B.3.1 zien we dat bij de vergelijking van de nettolasten van de selectiegroep Muiden voornamelijk meer nettolasten heeft op de functies 310 (handel en ambacht), 830 (bouwgrondexploitatie), 911 (geldleningen en uitzettingen korter dan één jaar) en 913 (overige financiële middelen). Daar staan fors hogere baten precarioheffing (functie 939) tegenover. De hogere nettolasten op functie 310 worden vooral veroorzaakt door de bijdrage aan de Stichting Ontwikkelfonds Muiden. Dit fonds heeft als doel om de economische situatie in de gemeente en de samenwerking met ondernemers te versterken. Het fonds wordt gefinancierd door een belastingtoeslag op de OZB niet woningen. Daarbij wordt aangetekend dat de OZB het karakter heeft van een algemeen dekkingsmiddel, waarbij alle OZB-inkomsten naar de algemene middelen van de gemeente vloeien. Het dient dan ook mogelijk te zijn om belastingtoeslag op de OZB ook te gebruiken voor andere doeleinden dan het ondernemingsfonds alleen. Gezien de bezuinigingen op het ondernemingsfonds in de najaarsnota 2014 en in het bezuinigingsplan 2015 blijkt dat dit mogelijk is.

Tabel B.3.1 Clustervergelijking functies cluster OEM met selectiegroep (bedragen per inwoner)

	Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
Functies cluster Overige Eigen Inkomsten (OEM)								
212 openbaar vervoer	0	0	0	0	-4	-1	0	1
220 zeehavens	0	0	0	0	0	0	0	0
230 luchtvaart	0	0	0	0	0	0	0	0
310 handel en ambacht	-2	0	-2	-6	-2	-2	-12	-10
311 baten marktgeden	0	0	0	0	0	0	0	0
320 industrie	0	0	0	0	0	0	0	0
330 nutsbedrijven	5	0	6	4	-1	3	0	-3
340 agrarische productie en ontginning	0	0	0	0	0	0	0	0
341 overige agrarische zaken, jacht en visserij	4	0	0	0	0	1	0	-1
830 bouwgrondexploitatie	-1	-20	1	0	6	-3	-32	-29
911 geldleningen en uitzettingen korter dan één jaar	0	5	0	0	0	1	-70	-71
913 overige financiële middelen	2	21	2	77	2	22	1	-21
914 geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan één jaar	55	86	32	79	29	57	66	9
933 baten roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen	0	3	0	0	0	1	3	2
934 baten baatbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0
935 baten forensenbelasting	0	0	0	3	0	1	0	-1
936 baten toeristenbelasting 50%	1	4	4	5	3	4	3	-1
937 baten hondenbelasting	0	5	0	0	0	1	7	6
938 baten reclamebelasting	0	6	0	0	0	1	0	-1
939 baten precariobelasting	0	27	0	0	0	5	54	49
Totaal	64	137	43	163	32	91	20	-71

Mutaties reserves

De mutaties reserves worden in deze analyse apart inzichtelijk gemaakt. Immers onttrekkingen aan de reserves worden als baten gerekend, maar het interen op eigen vermogen kan feitelijk niet beschouwd worden als een eigen inkomst.

Muiden voegt in 2015 na begrotingswijzigingen € 103 per inwoner meer aan de reserves toe dan het gemeentefonds aangeeft, waarbij wordt aangetekend dat ook hier de geraamde mutatie in de reserves niet kan worden afgezet tegen een ijkpunt. Het feit dat per saldo in 2015 een toevoeging aan de reserves plaatsvindt, komt door toevoegingen aan de reserve wegen (€ 380.000), reserve kwaliteitsslag personeel (€ 110.000), voorziening dubieuze debiteuren (€ 50.000) en reserve brandweerkazerne (€ 50.000). Daar staan onttrekkingen tegen over uit de reserve rioolheffing (€ 223.000), voorziening pensioenen wethouders (€ 24.000) en reserve afvalstoffenheffing (€ 211.000).

In 2014 werd nog 'slechts' € 1 per inwoner meer toegevoegd aan de reserves dan het gemeentefonds aangeeft. Het verschil tussen 2014 en 2015 wordt vooral veroorzaakt doordat er in 2014 een onttrekking plaatsvindt van € 619.000 uit de algemene reserve. In 2014 is deze onttrekking aan de algemene reserve opgenomen in verband met het bezuinigingsprogramma van de gemeente. Omdat enerzijds bezuinigingen niet tijdig konden worden gerealiseerd en anderzijds bezuinigingen pas vanaf 2015 waren gepland is in de primitieve begroting een incidenteel tekort ontstaan welke is afgedekt door een onttrekking aan de algemene reserve van € 619.000. De geplande bezuinigingen (2014 en verder) zijn deels gerealiseerd en deels niet haalbaar gebleken. Onlangs is door de gemeenteraad voor 2015 een nieuw structureel bezuinigingsplan vastgesteld.

In bijlage 4 is te zien dat de selectiegemeenten in 2014 gemiddeld € 22 per inwoner meer onttrekken aan de reserves dan het gemeentefonds aangeeft. We zien hier echter wel grote verschillen tussen de gemeenten.

Clusters Bestuursorganen en Algemene ondersteuning

Het gaat bij het cluster Bestuursorganen om de netto lasten van de raad en het college. Onverdeelde lasten voor personeel, organisatie en huisvesting horen hier niet toe. Uit tabel 6.3 blijkt dat Muiden in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 18 per inwoner meer uitgeeft dan waar het gemeentefonds van uitgaat. In 2004 was dit € 51 per inwoner. De ten opzichte van het gemeentefonds hoge nettolasten in 2015 zijn te verklaren door de lasten van het college van B&W en het voormalige college van B&W. Gekozen is voor twee fulltime wethouders in 2015 vanwege complexe uitdagingen voor de gemeente Muiden zoals de grote projecten en toekomstige herindeling. Daarnaast worden de lasten binnen dit cluster in hoge mate bepaald door de toerekening van apparaatslasten aan de betreffende functies (001 en 006). De kosten op functie 001 zijn dan ook hoger dan gemiddeld omdat de kosten van de fusie in 2014 (€ 75.000) en 2015 (€ 75.000) hierop zijn geraamd. De daling van het verschil in 2015 ten opzichte van 2014 komt door een toerekening van een aantal lasten die eerst waren geboekt op bestuursorganen (functie 001) aan bestuursondersteuning college van B&W (functie 002).

Muiden geeft aan dat zij een duidelijke samenhang zien met het cluster Algemene ondersteuning waar ook de lasten van bestuursondersteuning zijn geraamd. Gelet op de gemaakte administratieve keuzes is Muiden van mening dat de toegerekende lasten aan de functies 001, 002, 005 en 006 als een geheel moeten worden beschouwd. Als we de clusters Bestuursorganen en Algemene ondersteuning als geheel bezien dan zien we ook een hoger niveau dan het gemeentefonds. In 2015 (na begrotingswijzigingen) € 91 per inwoner en in 2014 € 36 per inwoner.

Het cluster Algemene ondersteuning zit dan ook in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 73 per inwoner boven het niveau van het gemeentefonds. In 2014 was dat nog € 15 per inwoner onder het gemeentefonds. Het feit dat Muiden in 2015 boven het gemeentefonds zit en in 2014 nog er onder komt door een

toerekening van een aantal lasten (€ 240.000) die eerst waren geboekt op bestuursorganen (functie 001) aan bestuursondersteuning college van B&W (functie 002), door de toerekening van baten (€430.000) die eerst waren geboekt op saldo kostenplaatsen (functie 960) aan het cluster VHROSV en door het niet realiseren van een bezuiniging (€ 100.000) op de huisvestingskosten van het gemeentehuis die was geboekt op saldo kostenplaatsen (functie 960). Bovengenoemde baat van € 430.000 wordt behaald omdat eigen personeel bij het projectbureau wordt ingezet, terwijl de dekking dan komt uit de opbrengsten van de projecten binnen het projectbureau. Omdat het grotendeels personeel is dat zich met ruimtelijke ordening bezighoudt heeft deze dekking dus grotendeels betrekking op de activiteiten binnen het cluster VHROSV. Voor een beter beeld in de clustervergelijking is deze baat dan ook aan dit cluster toegerekend.

De meeruitgaven op het cluster Bestuursorganen zijn in lijn met het landelijke beeld. Uit het POR2015 blijkt dat gemeenten gemiddeld € 12 per inwoner meer uitgeven dan het gemeentefonds veronderstelt. Dat betekent dus dat Muiden boven dat niveau zit met € 18 per inwoner aan meeruitgaven. Als we kijken naar de groottegroep tot 10.000 inwoners, waarvan Muiden deel van uitmaakt, dan is het verschil tussen de geraamde uitgaven en de uitgaven waar het gemeentefonds van uitgaat € 21 per inwoner. Omdat in het POR het cluster Algemene ondersteuning naar rato wordt verdeeld over de andere uitgavenclusters is er voor dit cluster geen landelijk beeld.

Ook de selectiegroep raamt in 2014 op de clusters Bestuursorganen en Algemene ondersteuning meer aan nettolasten dan het veronderstelde niveau in het gemeentefonds, namelijk respectievelijk gemiddeld € 27 per inwoner en € 173 per inwoner. (Zie bijlage 4).

Indien verder wordt ingezoomd op het niveau van de functies (op basis van de vergelijking van de nettolasten van de gemeente Muiden met de nettolasten van de selectiegroep, zie tabel B.3.2) is de constatering dat Muiden vooral op de functies 006 (bestuursondersteuning raad en rekenkamer), 002 (bestuursondersteuning college van B&W), 005 (bestuurlijke samenwerking) en 922 (algemene baten en lasten) minder uitgeeft dan het gemiddelde van de selectiegroep. Daar staan fors hogere lasten tegenover op functie 940 (lasten heffing en invordering belastingen).

Tabel B.3.2 Clustervergelijking functies clusters Bestuursorganen en Algemene ondersteuning met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies cluster Bestuursorganen		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Verschil
001	bestuursorganen	-43	-64	-50	-74	-76	-61	-59	2
006	bestuursondersteuning raad en rekenkamer	-20	-42	-63	-12	-10	-30	-20	10
Totaal		-63	-106	-113	-86	-86	-91	-79	12

Functies cluster Algemene ondersteuning		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Verschil
002	bestuursondersteuning college van burgemeester en Wethouders	-109	-61	-134	-234	-82	-129	-84	45
005	bestuurlijke samenwerking	-143	-8	-5	-3	-12	-33	-6	27
922	algemene baten en lasten	-11	-22	-19	-163	44	-40	-5	35
930	uitvoering Wet WOZ	0	0	-12	-11	-21	-9	-2	7
940	lasten heffing en invordering belastingen	-19	-22	-6	-2	-16	-12	-36	-24
960	saldo kostenplaatsen	0	-8	0	0	0	-2	1	3
990	saldo van de rekening van baten en lasten na bestemming	-27	-1	1	-24	18	-8	0	8
Totaal		-310	-122	-176	-438	-69	-233	-132	101

Cluster Maatschappelijke zorg

Het cluster maatschappelijke zorg omvat o.a. de verplichte verstrekkingen van individuele voorzieningen aan burgers, zoals hulp bij het huishouden en gehandicaptenvoorzieningen. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ligt hieraan ten grondslag. Het is een cluster waarin de gemeente een hoge mate aan beleidsvrijheid heeft, wat leidt tot grote verschillen per gemeente. Het gemiddelde van de selectiegroep in 2014 is € 70 per inwoner aan lagere nettolasten dan veronderstelt in het gemeentefonds (bijlage 4), terwijl de gemeente Muiden in 2014 € 63 per inwoner en in 2015 (na begrotingswijzigingen) zelfs € 75 per inwoner aan lagere nettolasten heeft.

De lagere uitgaven ten opzichte van het gemeentefonds voor dit cluster worden vooral verklaard door:

- Efficiencymaatregelen: de samenwerking met de gemeente Bussum voor de uitvoering van de Wmo en de regionale samenwerking voor de inkoop van Wmo-voorzieningen (vervoer, hulpmiddelen etc.);
- Niet alle maatschappelijke voorzieningen zijn in de gemeente zelf aanwezig. Inwoners van Muiden zijn veelal aangewezen op regionale voorzieningen (maatschappelijke opvang of geestelijke gezondheidszorg);
- Bezuinigingen, die met name voor subsidieverstrekkingen gevolgen hebben gehad;
- De totale lasten van de samenwerking met de gemeente Bussum zijn geraamd op functie 610 (cluster Werk en Inkomen). Een deel van die lasten hoort eigenlijk thuis binnen op cluster Maatschappelijke Zorg).

De stijging van het verschil met het gemeentefonds in 2015 ten opzichte van 2014 komt doordat er bezuinigd wordt op de subsidies voor jeugd- en jongerenwerk. Daar staat tegenover dat de huuropbrengsten op functie 630 (sociaal-cultureel werk) dalen door het vertrek van een huurder.

Landelijk gezien geeft ook het POR2015 aan dat gemeenten minder uitgeven dan het niveau van het gemeentefonds, namelijk € 23 per inwoner. Voor de groep met 0-10.000 inwoners is dat afgerond € 21 per inwoner minder dan het

gemeentefonds heeft verondersteld. Dit komt over het algemeen door door een meer doelmatige inzet van de middelen door minder voorzieningen (bijvoorbeeld striktere indicatiestelling) en efficiëntere uitvoering door samenwerking. Muiden zit hier dus fors boven.

In vergelijking met de selectiegroep geeft Muiden vooral op de functies 622 (huishoudelijke verzorging), 650 (kinderopvang), 714 (openbare gezondheidszorg) en 715 (jeugdgezondheidszorg) per inwoner meer uit dan het gemiddelde van de selectiegroep. Daar staat tegenover dat Muiden op functie 652 (voorzieningen gehandicapten) minder uitgeeft dan de selectiegroep. Zie hiervoor tabel B.3.3.

Tabel B.3.3 Clustervergelijking functies cluster Maatschappelijke zorg met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies cluster Maatschappelijke zorg		Schermer	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Verskil
620	maatschappelijke begeleiding en advies	-28	0	-32	-19	10	-15	0	15
621	vreemdelingen	0	0	-16	0	0	-4	0	4
622	huishoudelijke verzorging	-24	-66	-46	-57	-46	-48	-121	-73
630	sociaal-cultureel werk	-9	-1	-18	-12	-2	-9	0	9
641	tehuizen	0	0	0	0	0	0	0	0
650	kinderdagopvang	-12	-6	-11	-9	-1	-8	-14	-6
651	dagopvang gehandicapten	0	0	0	0	0	0	0	0
652	voorzieningen gehandicapten	-26	-143	-36	-44	-40	-57	0	57
711	ambulancevervoer	0	0	0	0	0	0	-1	-1
712	verpleeginrichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0
714	openbare gezondheidszorg	-23	0	-11	-21	-8	-13	-23	-10
715	jeugdgezondheidszorg, uniform deel	-25	0	-26	-19	-8	-16	-24	-8
716	jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel	-3	0	0	-8	-3	-3	0	3
Totaal		-151	-217	-197	-189	-97	-173	-183	-10

Cluster Kunst en ontspanning

De lasten voor dit cluster worden in het algemeen voornamelijk bepaald door lasten voor schouwburgen en theaters, subsidies aan betreffende personen en instellingen, bibliotheken, muziek- en vormingsonderwijs, binnensportaccommodaties en zwembaden. De hoogte van deze nettolasten hangt mede samen met de omvang/licging van een gemeente ten opzichte van andere gemeenten. Kleine gemeenten geven in het algemeen relatief minder uit op dit taakgebied, grote gemeenten (met centrumfunctie) relatief meer. Dit aspect wordt in de verdeelmaatstaven gehonoreerd. De omvang van dit cluster wordt in belangrijke mate ook bepaald door het eigen beleid van de gemeente. Daarnaast kan er sprake zijn van samenhang met de clusters Oudheid (musea) en Groen (buitensporten).

Het geraamde nettolastenniveau van de gemeente Muiden op het cluster Kunst en ontspanning ligt in 2014 € 54 per inwoner boven het niveau van de verdeelmaatstaven. In 2015 is dat nog € 48 per inwoner boven het niveau van de verdeelmaatstaven. Dat wordt veroorzaakt doordat de nettolasten van Muiden zijn gedaald in 2015 (na begrotingswijzigingen) met € 40.000. Dat neemt niet weg dat er op dit cluster nog steeds fors meer wordt uitgeven dan het gemeentefonds verondersteld.

Deze hogere lasten worden vooral veroorzaakt door de aanwezigheid van de twee bibliotheekvestigingen, De Kazerne en het MCF De Rijver in de gemeente:

- De twee bibliotheekvestigingen zijn gevestigd in Muiden en Muiderberg. De locatie Muiden is gevestigd in een voormalige fortificatie 'De Kazerne' dat gemeentelijk eigendom is. Door bezuinigingen is het niveau van de

voorziening teruggebracht naar een 'basisbibliotheek'. Sinds 2009 is er daarnaast een servicepunt van de bibliotheek geopend. Dit servicepunt voorziet in zelfbediening en is een onderdeel van MFC De Rijver in Muiderberg.

- De Kazerne is een voormalige fortificatie en een rijksmonument en relatief duur in onderhoud. Het gebouw maakt deel uit van de geschiedenis van Muiden. De gebruiksmogelijkheden zijn beperkt: op dit moment huurt de bibliotheek de bovenverdieping en de grote zaal is de gemeentelijke commissie- en raadsruimte.
- MFC De Rijver is met behulp van provinciale subsidie opgezet. Gekoppeld aan deze subsidie zit een instandhoudingsplicht van 10 jaar (tot 2019). Privatisering is een wens van de gemeente, maar dit is vooralsnog niet gelukt.

Macro gezien wordt op dit onderdeel € 23 per inwoner meer uitgegeven dan de ijkpunten aangeven (POR2015). Dat komt vooral door een sterke groei van het onderdeel Sport. Voor gemeenten tussen de 0 en 10.000 inwoners wordt echter € 5 per inwoner minder uitgegeven. Muiden zit hier dus fors boven. Er is ook een relatie met het cluster Oudheid, omdat er een grijs gebied is tussen voorzieningen voor kunst en ontspanning enerzijds en de musea die onder het cluster Oudheid vallen anderzijds. De verschillen tussen feitelijke en geijkte uitgaven voor Sport en Oudheid lopen op met de gemeentegrootte en ook met het toenemen van de centrumfunctie van een gemeente.

Bij de selectiegroep wordt gemiddeld gesproken juist minder uitgegeven dan op basis van het gemeentefonds mag worden verwacht. De selectiegemeenten geven gemiddeld € 28 per inwoner minder uit dan het gemeentefonds verondersteld (bijlage 4). Dit is dus een enorm verschil met Muiden dat juist meer uitgeeft dan het gemeentefonds veronderstelt.

In tabel B.3.4 zien we dat bij de vergelijking van de nettolasten van de selectiegroep Muiden voornamelijk meer uitgeeft op de functies 510 (openbare bibliotheekwerk) en 580 (Overige recreatieve voorzieningen). De bovengenoemde aanwezigheid van de twee bibliotheekvestigingen, De Kazerne en het MCF De Rijver zijn hiervoor de belangrijkste verklaringen.

Tabel B.3.4 Clustervergelijking functies cluster Kunst en ontspanning met selectiegroep (bedragen per inwoner)

		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
Functies subcluster Kunst									
540	kunst	-1	-1	-2	-5	-1	-2	-8	-6
	Totaal	-1	-1	-2	-5	-1	-2	-8	-6
Functies subcluster Ontspanning									
510	openbaar bibliotheekwerk	-7	-5	-9	-18	-15	-11	-42	-31
511	vormings- en ontwikkelingswerk	-2	-2	-13	-5	-4	-5	0	5
530	sport	-4	-3	-4	-12	-17	-8	-15	-7
580	overige recreatieve voorzieningen	-11	-7	-13	-12	-5	-10	-42	-32
	Totaal	-25	-16	-39	-47	-41	-34	-99	-65

Cluster Bevolkingszaken

Het cluster Bevolkingszaken heeft betrekking op de lasten die verband houden met:

- de burgerlijke stand;
- het bevolkingsregister;
- de afgifte van reisdocumenten, rijbewijzen en verklaringen;
- verkiezingen;
- huisnummering en straatnaamgeving.

Bij de toedeling van middelen vanuit het gemeentefonds worden geen verschillen in het voorzieningenniveau (bijvoorbeeld aantal locaties/uitgiftepunten, openingstijden) en verschillen in legesniveaus gehonoreerd.

Op dit cluster geeft Muiden in 2014 en in 2015 (na begrotingswijzigingen) respectievelijk € 31 en € 34 per inwoner meer uit dan de indicatie op grond van het gemeentefonds. Voor de selectiegroep is dit gemiddeld € 26 per inwoner meer (bijlage 4). De meeruitgaven in vergelijking met het niveau van het gemeentefonds in 2014 en 2015 wordt volgens de gemeente Muiden verklaard doordat de nettolasten in een kleine gemeente als gevolg van schaalnadelen relatief hoger zijn. Tegenover relatief lage legesopbrengsten staan relatief hoge lasten om de taak bevolkingszaken volgens de wettelijke eisen uit te kunnen voeren.

Als we Muiden vergelijken met het landelijke beeld dan blijkt uit het POR2015 dat de gemeente boven het landelijke gemiddelde van € 14 per inwoner zit. De groottegroep 0 tot 10.000 inwoners geeft echter € 33 per inwoner meer uit dan waarmee het gemeentefonds rekening houdt. Muiden zit dus rond dat niveau.

Uit de vergelijking van de nettolasten met het gemiddelde van de nettolasten van de selectiegroep blijkt dat Muiden ook daar een hoger niveau van € 9 per inwoner aan nettolasten heeft (tabel B.3.5). Dit komt vooral door hogere lasten op de functie 003 (Burgerzaken).

Tabel B.3.5 Clustervergelijking functies cluster Bevolkingszaken met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies cluster Bevolkingszaken		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graff-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
003	burgerzaken	-80	-75	-50	-39	-18	-53	-64	-11
004	baten secretarieleges burgerzaken	10	11	11	12	10	11	13	2
Totaal		-70	-64	-39	-27	-7	-42	-51	9

Cluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing (VHROSV)

Het cluster VHROSV bevat de nettolasten van onder meer de bestemmingsplannen en structuurplannen, de stads- en dorpsvernieuwing en de woningexploitatie. Het geraamde lastenniveau van de gemeente Muiden op het cluster VHROSV ligt in 2014 € 37 per inwoner hoger en in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 20 per inwoner lager dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Muiden geeft aan dat het lagere niveau in 2014 onder andere wordt veroorzaakt doordat de leges niet kostendekkend zijn. Hiervoor zijn twee redenen. Ten eerste omdat de lasten deels worden gedekt uit projecten en ten tweede omdat Muiden al bijna het hoogste tarief van Nederland heeft op het gebied van de Wabo-vergunningen.

Zoals eerder aangegeven is de reden dat Muiden in 2015 lagere nettolasten heeft dan het gemeentefonds veronderstelt de toerekening van baten (€430.000) die eerst waren geboekt op saldo kostenplaatsen (functie 960) aan het cluster VHROSV. Deze baat van € 430.000 wordt behaald omdat eigen personeel bij het projectbureau wordt ingezet, terwijl de dekking dan komt uit de opbrengsten van de projecten binnen het projectbureau. Omdat het grotendeels personeel is dat zich met ruimtelijke ordening bezighoudt heeft deze dekking dus grotendeels betrekking op de activiteiten binnen het cluster VHROSV. Voor een beter beeld in de clustervergelijking is deze baat dan ook aan dit cluster toegerekend. Daarnaast komt de daling in 2015 ten opzichte van 2014 door de juridische advieskosten die samenhangen met het KNSF-terrein. Deze kosten worden in 2015 niet meer gemaakt.

De selectiegroep geeft € 43 per inwoner meer uit (bijlage 4), landelijk gezien is dat € 12 per inwoner meer en voor de groottegroep 0-10.000 inwoners € 23 per inwoner meer (POR2015) op dit cluster.

In vergelijking met de nettolasten van selectiegroep heeft Muiden meer nettolasten op de functies van de subcluster Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing en minder nettolasten op de functies van het subcluster Volkshuisvesting. Zie hiervoor tabel B.3.6.

Tabel B.3.6 Clustervergelijking functies cluster VHROSV met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies subcluster Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
810	ruimtelijke ordening	-64	-64	-16	-13	-29	-36	-43	-7
821	stads- en dorpsvernieuwing	0	0	0	0	0	0	-4	-4
Totaal		-64	-64	-16	-13	-29	-36	-47	-11

Functies subcluster Volkshuisvesting		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
820	woningexploitatie/woningbouw	0	-2	-2	0	-30	-6	0	6
822	overige volkshuisvesting	-63	-60	-58	-91	-36	-63	-53	10
823	bouwwerunningen	11	41	16	47	16	27	83	56
Totaal		-53	-21	-44	-45	-50	-42	30	72

Cluster Reiniging

Bij het cluster reiniging geldt het uitgangspunt dat binnen het gemeentefonds de lasten door taakgerelateerde baten moeten worden gedekt (=100% lastendeckking). Daarmee spelen deze lasten in het verdeelstelsel geen rol, met uitzondering van het aspect van de BTW. Omdat de gemeenten BTW kunnen terugvragen via het BTW-compensatiefonds is het gemeentefonds daarvoor navenant gekort. Dit betekent dat het gemeentefonds veronderstelt dat op dit cluster de baten hoger zijn dan de lasten (=overdekking ofwel nettobaten) doordat de batenraming inclusief BTW is en de lastenraming exclusief BTW.

Muiden raamt in 2015 (na begrotingswijzigingen) € 765.000 aan baten en € 839.000 aan lasten op het cluster Reiniging. De geraamde nettobaten van de gemeente Muiden op het cluster Reiniging liggen in 2015 dan ook € 28 per inwoner lager dan het veronderstelde niveau van het gemeentefonds. De reden

hiervan is een eenmalige tariefsverlaging in 2015 door een eenmalige extra inzet van de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. Het tarief in 2015 is € 338,40 voor een meerpersoonshuishouden en € 214,20 voor een eenpersoonshuishouden. Dat is voor beide ongeveer 18% lager dan in 2014 toen de tarieven respectievelijk € 412,80 en € 261 bedroegen. Deze verlaging is mogelijk door gebruik te maken van de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. In deze bestemmingsreserve zit per 1 januari 2015 circa € 235.000. Jaarlijks wordt € 40.000 uit deze reserve ingezet voor tariefsverlaging. In 2015 wordt hiervoor echter eenmalig € 170.000 extra ingezet. De eenmalige verlaging in 2015 komt vooral voort uit het feit dat de nacalculatievoordelen van de bijdrage aan de GAD over de afgelopen jaren in de bestemmingsreserve zijn gestort, waardoor feitelijk over deze jaren de voorcalculatorische tarieven meer dan kostendekkend zijn geweest. Dat wordt in 2015 eenmalig teruggegeven aan de burger door een tariefsverlaging. Zie hiervoor ook paragraaf 5.2.

Landelijk gezien liggen de nettobaten op dit cluster zoals verwacht hoger dan waar het gemeentefonds van uitgaat. In 2014 is dat € 5 per inwoner hoger. De selectiegemeenten hebben echter gemiddeld € 5 per inwoner lagere baten dan de gemeentefonds- maatstaven (bijlage 4).

In vergelijking met de nettolasten van selectiegroep heeft Muiden € 22 per inwoner hogere nettolasten. Dit komt door de hogere lasten op functie 721. Zie hiervoor tabel B.3.7

Tabel B.3.7 Clustervergelijking functies cluster Reiniging met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies cluster Reiniging		Scheemr	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Verschil
721	afvalverwijdering en verwerking	-66	-137	-86	-70	-73	-86	-133	-47
725	baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	88	128	104	85	75	96	121	25
Totaal		22	-8	18	15	3	10	-12	-22

Cluster Openbare orde en veiligheid

Het cluster Openbare orde en veiligheid (OOV) omvat de gemeentelijke lasten en baten voor brandweezorg en rampenbestrijding alsmede openbare orde en veiligheid. Tussen de feitelijke nettolasten van individuele gemeenten komen relatief grote verschillen voor afhankelijk van de personele bezetting. Het werken met relatief veel vrijwilligers is relatief goedkoper dan het werken met relatief veel beroepspersoneel. Ook kunnen verschillen optreden in de sfeer van lasten aan voormalig personeel. Voorts kan van belang zijn in welke mate er een relatie is met de regionale samenwerking.

Het geraamde lastenniveau van de gemeente Muiden op het cluster OOV ligt in 2015 (na begrotingswijzigingen) 'maarliefst' € 87 per inwoner hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. In 2014 was dat zelfs € 140 per inwoner hoger. Muiden geeft aan dat dit de volgende oorzaken heeft:

- Voor functie 120 (brandweer en rampenbestrijding) komt dit door de hoge bijdrage aan de Veiligheidsregio. Vanuit Muiden is bij de Veiligheidsregio aangegeven dat de bijdrage van de gemeente onevenredig hoog is, wat ook blijkt uit de vergelijking met het gemeentefonds en de selectiegemeenten. Afgesproken is dat de gemeentelijke bijdrage tussen 2015 en 2018 gefaseerd terugloopt. Op basis van de actuele inzichten zal de gemeentelijke bijdrage afnemen met uiteindelijk € 280.000 vanaf 2018.
- Functie 140 betreft het beleid met betrekking tot de openbare orde. De lasten

bestaan hoofdzakelijk uit de (administratief) toegerekende apparaatskosten. De lasten van de parkeerhandhaving hebben een relatie met het gemeentelijke parkeerbeleid (functies 214 en 215). Op functies 214 en 215 heeft de gemeente per saldo opbrengsten (de baten zijn hoger dan de lasten) waaruit de handhavingslasten worden gedekt.

Echter ook met de afname van € 280.000 vanaf 2018 ten opzichte van het niveau van 2014, blijft de gemeente Muiden fors hogere nettolasten hebben dan het gemeentefonds aangeeft van ongeveer € 45 per inwoner.

De daling van het verschil met het gemeentefonds in 2015 ten opzichte van 2014 wordt verklaard door de toerekening van lasten (€ 263.000) die eerst waren geboekt op openbare orde en veiligheid (functie 140) aan het cluster Wegen. Dit betreft de inzet van buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's). Deze waren voor de helft op handhaving van algemeen plaatselijke verordeningen (functie 140) geboekt terwijl zij feitelijk de meeste tijd besteden aan handhaving parkeren (functie 214).

Dat de gemeente Muiden op dit cluster meer uitgeeft dan het niveau van de verdeelmaatstaven is conform het landelijke beeld, echter niet in die omvang. Macro gezien wordt er op dit cluster een negatieve afwijking van ongeveer € 22 per inwoner met het niveau van de verdeelmaatstaven waargenomen (POR2015). Bij de groep gemeenten tot 10.000 inwoners is de afwijking met € 39 per inwoner weliswaar groter, echter nog niet in die omvang als de afwijking van Muiden met het gemeentefonds.

Ook vergeleken met de selectiegroep zit Muiden substantieel boven de nettolasten van de selectiegroep. Uit bijlage 4 blijkt dat de selectiegroep € 41 per inwoner meer uitgeeft dan het gemeentefonds veronderstelt. Uit tabel B.3.8 blijkt bovendien dat de selectiegroep gemiddeld gesproken € 56 per inwoner minder uitgeeft dan Muiden op dit cluster. Dit komt vooral door functie 140 (openbare orde en veiligheid).

Tabel B.3.8 Clustervergelijking functies cluster Openbare orde en veiligheid met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies cluster Openbare orde en veiligheid		Schemer	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Verskil
120	brandweer en rampenbestrijding	-88	-95	-130	-73	-81	-94	-109	-15
140	openbare orde en veiligheid	-13	-15	-12	-19	-4	-13	-54	-41
160	opsporing en ruiming conventionele explosieven	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		-101	-110	-142	-92	-85	-107	-163	-56

Cluster Riolering

Ook bij het cluster riolering geldt het uitgangspunt dat binnen het gemeentefonds de lasten door taakgerelateerde baten moeten worden gedekt (=100% lastendeckking). Daarmee spelen deze lasten in het verdeelstelsel geen rol, met uitzondering van het aspect van de BTW. Omdat de gemeenten BTW kunnen terugvragen via het BTW-compensatiefonds is het gemeentefonds daarvoor navenant gekort. Dit betekent dat het gemeentefonds veronderstelt dat op dit cluster de baten hoger zijn dan de lasten (=overdekking ofwel nettobaten) doordat de batenraming inclusief BTW is en de lastenraming exclusief BTW.

Muiden raamt in 2015 € 579.000 aan baten en € 639.000 aan lasten op het cluster Riolering. De geraamde nettobaten van de gemeente Muiden op het

cluster Riool liggen in 2015 (na begrotingswijzigingen) dan ook € 21 per inwoner lager dan het veronderstelde niveau van het gemeentefonds. De reden hiervan is een eenmalige tariefsverlaging in 2015, mogelijk gemaakt door een eenmalige extra inzet van de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing. Het tarief voor de rioolheffing is in 2015 € 190,80. In 2014 was dit nog € 259,20. Dit betekent een daling in 2015 ten opzichte van 2014 van ruim 26%. Deze daling kan worden bewerkstelligd door een eenmalige extra uitname van € 200.000 (bovenop de jaarlijkse uitname van € 23.000) uit de bestemmingsreserve riolering. Zie hiervoor ook paragraaf 5.2.

Landelijk gezien liggen de nettobaten op dit cluster zoals verwacht hoger dan waar het gemeentefonds van uitgaat. In 2014 is dat € 2 per inwoner hoger. De selectiegemeenten zitten met gemiddeld € 3 per inwoner hogere baten dan de gemeentefondsmaatstaven in de buurt van dit macrobeeld (bijlage 4). Muiden zit daar dan dus wel fors hoger.

In vergelijking met de nettolasten van selectiegroep heeft Muiden € 22 per inwoner lagere netto lasten. Zie hiervoor tabel B.3.9

Tabel B.3.9 Clustervergelijking functies cluster Riolering met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies cluster Riolering		Schermer	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
722	riolering en waterzuivering	-57	-105	-104	-83	-6	-74	-101	-27
726	baten rioolrechten	63	128	122	94	103	102	92	-10
727	baten rioolheffing huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0	0	0	0	0	0
728	baten rioolheffing grond- en hemelwater	0	0	0	0	0	0	0	0
729	huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0	0	-87	-15	0	15
730	hemelwater	0	0	0	0	0	0	0	0
731	grondwater	0	0	0	0	-1	0	0	0
Totaal		6	23	18	11	8	13	-9	-22

Cluster Groen

Bij het cluster Groen gaat het om zaken als groen en sportvelden, openbaar groen en lijkbezorging (grafrechten, begraafrechten, onderhoud). De gemeente geeft in 2015 (na begrotingswijzigingen) op dit cluster € 20 per inwoner meer uit dan de verdeelmaatstaven aangeven. In 2014 was dit nog € 29 per inwoner. De gemeente Muiden geeft aan dat het hogere niveau ten opzichte van het gemeentefonds wordt verklaard doordat de gemeente relatief groen is en het groen onderhoudsintensief is. Wel is de doelstelling om over te gaan tot minder onderhoudsintensief groen. Het financiële effect is nu nog niet zichtbaar, echter de hiervoor noodzakelijke investering zit wel in de begroting 2014 en 2015. De daling in 2015 ten opzichte van 2014 komt enerzijds doordat de onderzoekskosten voor de vestingwallen wegvallen en anderzijds omdat in de openbare ruimte bezuinigd is op de 'hanging baskets' en de maaifrequentie.

Landelijk (POR2015) en bij de selectiegemeenten (bijlage 4) is er een beeld van een lagere afwijking van de veronderstelde nettolasten van het gemeentefonds dan bij Muiden. Landelijk geven gemeenten afgerond € 13 per inwoner meer uit en gemiddeld gesproken geven de selectiegemeenten € 22 per inwoner meer uit in 2014.

Ook bij de vergelijking van de nettolasten van de gemeente Muiden met de nettolasten van de selectiegroep zien we eenzelfde beeld. De netto lasten van de selectiegroep (€ 94 per inwoner) zijn lager dan de nettolasten van Muiden (€ 98

per inwoner). Uit tabel B.3.10 blijkt dat de verschillen voornamelijk zitten bij functies 531 (groene sportvelden en terreinen) en 560 (openbaar groen en openluchtrecreatie).

Tabel B.3.10 Clustervergelijking functies cluster Groen met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies cluster Groen		Scheerme	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
531	groene sportvelden en terreinen	-24	-17	-17	-15	-31	-20	-10	10
550	natuurbescherming	-1	0	0	0	-2	-1	0	1
560	openbaar groen en openluchtrecreatie	-71	-99	-60	-47	-63	-67	-88	-21
724	lijkbezorging	-16	0	-16	-12	-24	-13	-10	3
732	baten begraafplaatsrechten	10	0	11	8	4	7	10	3
Totaal		-101	-116	-81	-65	-116	-94	-98	-4

Cluster Wegen en water

Het cluster Wegen en water omvat de gemeentelijke lasten en baten voor wegen (onderhoud, verkeersmaatregelen, straatreiniging, parkeerexploitatie, openbare verlichting, bruggen) en water (vaarwegen, binnenhavens). In de verdeelmaatstaven 2014 zijn vooral de volgende factoren gehonoreerd:

- aan structuurkenmerken gerelateerde verschillen in hoeveelheid areaal (onder andere door oppervlakte bebouwing, oppervlakte land en meerkernigheid);
- effecten van gebruikersintensiteit: dichtheid van de bebouwing van gemeenten en centrumfunctie;
- effecten van (slechte) bodemgesteldheid op de onderhoudskosten;
- aanwezigheid van een grote historische kern (> 40 hectare);
- aanwezigheid van historisch water.

Bij de feitelijke nettolasten hebben gemeenten keuzevrijheden in de sfeer van het voorzieningenniveau en de organisatie van het onderhoud (bijvoorbeeld zelf doen of uitbesteden, frequentie van straatvegen). Verder kunnen er ook (indirecte) effecten uitgaan van keuzes die zijn gemaakt bij de aanleg van wegen (relatie met de grondexploitatie, kwaliteit van aangelegde voorzieningen).

Het geraamde lastenniveau ligt in de gemeente Muiden in 2014 en 2015 (na begrotingswijzigingen) met respectievelijk € 70 per inwoner en € 24 per inwoner lager dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Uit het rapport "Beheerplan wegen gemeente Muiden" komt een beeld naar voren die hiermee correspondeert. Het areaal van de gemeente Muiden heeft voor een behoorlijk gedeelte achterstallig onderhoud en de financiële middelen in de begroting en de reserves zijn niet toereikend om het onderhoud uit te voeren, waardoor het achterstallig onderhoud eerder zal toenemen dan zal afnemen. De gemeente geeft aan dat vanwege bezuinigingen is besloten om uitsluitend reparaties uit te voeren als dit om veiligheidsredenen noodzakelijk is. Daarnaast werden in het verleden de investeringen in één keer genomen en niet geactiveerd.

De daling van het verschil met het gemeentefonds in 2015 ten opzichte van 2014 wordt verklaard door de toerekening van lasten (€ 263.000) die eerst waren geboekt op openbare orde en veiligheid (functie 140) aan het cluster Wegen. Dit betreft de inzet van buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's). Deze waren voor de helft op handhaving van algemeen plaatselijke verordeningen (functie 140) geboekt terwijl zij feitelijk de meeste tijd besteden aan handhaving parkeren (functie 214). Daarnaast wordt het verschil tussen 2014 en 2015 volgens de gemeente veroorzaakt door lagere baten parkeervergunningen, hogere

energiekosten als gevolg van plaatsing twee nieuwe lichtmasten en hogere huurlasten op functie 240 (Waterkering).

Macro gezien wordt er op dit cluster juist een bedrag van € 3 per inwoner meer geraamd dan het ijkpunt aangeeft (POR2015). We zien echter dat vooral de grotere gemeenten relatief meer uitgeven. Voor de gemeenten in de grootgroep van 0-10.000 inwoners, waar Muiden toebehoort, wordt € 19 per inwoner minder uitgegeven dan waarvan het gemeentefonds uitgaat. Muiden zit daar dus nog behoorlijk boven.

Uit bijlage 4 blijkt dat de selectiegroep gemiddeld € 45 per inwoner minder uitgeeft dan volgens het gemeentefonds wordt ontvangen. Alhoewel het verschil groter is bevestigt dit wel het landelijke beeld dat kleinere en dunner bevolkte gemeenten minder uitgeven aan het cluster Wegen en water.

In de vergelijking met de nettolasten van de selectiegroep ontstaat een beeld dat Muiden vooral op functies 210 (wegen, straten en pleinen) en 214 parkeren meer uitgeeft dan de selectiegroep. Daar staan de fors hogere baten op functie 215 (baten parkeerbelasting) tegenover. Zie hiervoor tabel B.3.11. Opvallend is dat Muiden bijna geen nettolasten raamt bij het subcluster Water. De voornaamste reden is dat op functie 221 (binnenhavens en waterwegen) geen bedragen zijn begroot omdat de gemeente verwacht dat Waternet het onderhoud voor zijn rekening neemt.

Tabel B.3.11 Clustervergelijking functies cluster Wegen en water met selectiegroep (bedragen per inwoner)

Functies subcluster Wegen		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
210	wegen, straten en pleinen	-155	-109	-151	-95	-101	-122	-174	-52
211	verkeersmaatregelen te land	-4	-11	-11	-5	-7	-8	0	8
214	parkeren	0	0	-1	0	2	0	-43	-43
215	baten parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	90	90
936	baten toeristenbelasting 50%	1	4	4	5	3	4	3	-1
Totaal		-158	-117	-158	-95	-103	-127	-125	1

Functies subcluster Water		Schermer	Haarlemmerliede Spaarwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	Gemiddelde selectiegroep	Muiden	Vershil
221	binnenhavens en waterwegen	0	0	0	-1	0	0	1	1
223	veerdiensten	0	1	0	0	0	0	0	0
240	waterkering, afwatering en landaanwinning	-19	-5	-17	-8	-11	-12	-1	11
Totaal		-19	-5	-17	-9	-11	-12	0	12

Zowel uit de vergelijking met het ijkpunt van het gemeentefonds als de vergelijking met de landelijke selectiegroep blijkt dat Muiden minder nettolasten heeft op het cluster Wegen en water. Er kunnen drie vergelijkingen worden gemaakt waardoor eventuele verschillen in (netto)lasten op het subcluster Wegen verder verklaard kunnen worden:

1. Er is een sterke samenhang tussen de nettolasten van het subcluster Wegen enerzijds en de omgevingsadressendichtheid (OAD) en kilometer weglengte (inclusief rekenfactor bodem) anderzijds. De bedragen per eenheid zijn € 8.691 per kilometer weglengte en € 93 per eenheid OAD.
2. Op basis van een drietal verdeelmaatstaven van het gemeentefonds (hectare land, oppervlakte bebouwd en aantal kernen) is het mogelijk een schatting te maken van het aantal kilometers weg in een gemeente. De eenheden zijn

0,015 * het aantal hectaren land, 0,83 per 1000 vierkante meter totale oppervlakte bebouwd en 1,20 * het aantal kernen.

3. Op basis van de CROW⁵-systematiek is berekend dat voor het beheer en onderhoud van wegen inclusief rehabilitatie⁶ gemiddeld tussen € 8.000 en € 10.000 per kilometer weglengte (inclusief bodemfactor) per jaar nodig is. Exclusief rehabilitatie is dat tussen de € 4.000 en € 6.000 per jaar.

Tabel B.3.12 Vergelijking Wegen 2014

Gemeente	Muiden	Gemiddelde selectiegroep
Nettolasten Wegen (duizenden euro's) *	498	726
Weglengte in km**	52	36
OAD woonruimten/1000	1.158	817
Weglengte in km (incl. rekenfactor bodem)	66	41
Landhectare bftot	1.835	3.686
Oppervlakte bebouwd kom en niet kom	33	47
Kernen aantal	3	5
Ad 1:		
Geschatte nettolasten Wegen (duizenden euro's)***	898	566
Ad 2:		
Geschatte weglengte****	45	75
Ad 3:		
Geschatte nettolasten Wegen CROW-systematiek (duizenden euro's)*****	660	411

* Geboekt op de functies 210, 211, 214, 215 en 50% van 936

** Gegevens CBS

*** Berekend via regressie (met OAD woonruimten/1000 en weglengte inclusief rekenfactor bodem)

**** Berekend via regressie (met landhectare bftot, oppervlakte bebouwd kom + niet kom en kernen aantal)

***** Berekend via 10.000*weglengte in km (inclusief rekenfactor bodem)

Tabel B.3.12 geeft de resultaten weer van bovengenoemde drie vergelijkingen over 2014. Hieruit blijkt dat Muiden fors minder nettolasten op het cluster Wegen heeft dan verwacht mag worden op basis van OAD en kilometers weglengte (ad 1) en de CROW-systematiek (ad 3). Het aantal kilometers weglengte is met 52 kilometer echter wel iets hoger dan wat verwacht mag worden op basis van hectare land, oppervlakte bebouwd en aantal kernen (ad 2). Bij de selectiegemeenten zijn de nettolasten juist meer dan verwacht mag worden op basis van OAD en kilometers weglengte en dan wat verwacht mag worden op basis van de CROW-systematiek. Het aantal kilometers weglengte is bij de selectiegroep fors lager dan wat geschat is.

Bovenstaande geeft aan dat dit cluster voor Muiden de nodige aandacht verdient. Dit is conform het beeld dat naar voren is gekomen in het rapport 'Beheerplan wegen gemeente Muiden'.

⁵ CROW: kennisplatform voor infrastructuur, verkeer en openbare ruimte.

⁶ Onder rehabilitatie van een weg wordt verstaan maatregelen om de kwaliteit van de verharding weer op het gewenste niveau te brengen zonder de inrichting van de weg aan te passen, en waarbij de levensduur wordt verlengd.

Bijlage 4 Vergelijking verschil nettolasten met uitkering uit het gemeentefonds tussen Muiden en de selectiegroep

	Schermer	Haarlemmerliede Spaarnwoude	Zeevang	Graft-De Rijp	Renswoude	gemiddelde selectiegroep	Muiden	Verskil per inwoner
	verschil nettolasten met au per (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per inwoner (x € 1)	verschil nettolasten met au per (x € 1)	Verskil per inwoner (x € 1)
Inwoners	5.501	5.526	6.317	6.429	4.893		6.393	
<u>Inkomstclusters</u>	39	186	115	214	-42	109	162	52
Onroerendezaakbelastingen	53	40	2	8	-10	18	34	16
Algemene uitkering	-114	29	4	11	-47	-21	17	38
Overige eigen middelen (OEM)	64	137	43	163	32	90	111	21
Mutaties reserves	36	-21	66	32	-17	22	-1	-23
<u>Uitgavencusters</u>	-39	-186	-115	-214	42	-109	-163	-54
Bestuursorganen	3	-42	-51	-25	-16	-27	-51	-24
Algemene ondersteuning	-243	-67	-116	-379	-16	-173	16	189
Werk en inkomen	38	-6	2	16	-23	6	-9	-15
Maatschappelijke zorg	82	41	52	65	118	70	63	-7
Educatie	46	17	10	16	31	23	-4	-27
Kunst en ontspanning	33	42	22	16	29	28	-54	-82
Oudheid	-7	-15	-11	-17	0	-11	2	13
Bevolkingszaken	-54	-48	-24	-11	9	-26	-30	-5
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-78	-48	-25	-22	-47	-43	-37	5
Reiniging	6	-24	2	-1	-12	-5	7	13
Openbare orde en veiligheid	-27	-38	-79	-33	-21	-41	-140	-99
Fysiek milieu	13	2	13	0	13	8	7	-1
Riolering	-10	12	14	0	-4	3	16	13
Groen	-28	-44	-9	8	-47	-22	-29	-7
Wegen en water	57	18	75	47	19	45	70	25
Herindeling	116	0	0	99	0	44	0	-44
Suppletie OZB	4	2	-1	-2	-5	0	-1	-1
Diversen	12	12	10	10	13	12	10	-1
Saldo	0	0	0	0	0	0	-2	-2

-/- is hogere nettolasten dan de algemene uitkering

Let op: saldo van de begroting (functie 990) is in dit overzicht toegerekend aan het cluster algemene ondersteuning

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Bestuur, Democratie en Financiën
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© maart 2015 | B-26368